

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

FAKULTA BEZPEČNOSTNĚ PRÁVNÍ

Katedra policejních činností

**Multikulturní prostředí a činnost policistů služby
pořádkové policie**

Bakalářská práce

Multicultural environment and activity of law enforcement

Bachelor thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
Mgr. Ing. Radomír Heřman, MBA

AUTOR PRÁCE
Filip Vala

PRAHA
2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 01.11. 2022

Filip Vala

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval **Mgr. Ing. Radomíru Heřmanovi, MBA** za cenné rady, trpělivost a odborné vedení mé bakalářské práce.

ANOTACE

Práce se z počátku zabývá vysvětlením pojmů fenoménu multikulturalismu. Dále pojednává o nejpočetnějších menšinách žijících na území České republiky, jejich zvyky, tradice a sociální život i z pohledu historie. Jaká vnitrostátní zákonná úprava toto upravuje spolu s národní strategií Ministerstva vnitra České republiky a to i z pohledu Evropských mezinárodních smluv. V této práci se snažím navrhnout různá řešení pro Policii České republiky v rámci zlepšení spolupráce s národnostními menšinami. Z tohoto si kladu za cíl, jakým řešením by pro Policii České republiky mohlo být překonání kulturních a jazykových bariér mezi těmito národy.

KLÍČOVÁ SLOVA

*multikulturalismus*národ*migrace*etnikum*rasa*multikulturní výchova

ANNOTATION

The thesis initially deals with the explanation of terms of the phenomenon of multiculturalism. It also discusses the most numerous minorities living in the Czech Republic, their customs, traditions, social life and history. What national legislation governs this together with the national strategy of the Ministry of Interior of the Czech Republic, including from the point of view of European international treaties. In this thesis, I try to propose various solutions for the Police of the Czech Republic in the framework of improving cooperation with national ethnics, From this, I set myself the goal of overcoming the cultural and language barriers between these nations as a solution for the Czech law enforcement.

KEYWORDS

multiculturalism*nation*migration*ethnicity*race*multicultural education

Obsah

Úvod.....	7
1. Multikulturní výchova.....	8
1.1 Multikulturní společnost	8
1.2 Tolerance.....	9
1.3 Předsudky.....	10
1.4 Diskriminace	11
1.5 Národ.....	14
1.6 Etnikum.....	15
1.7 Identita.....	16
1.8 Rasa	16
1.9 Rasismus.....	17
1.10 Migrace.....	18
1.10.1 Proč se migruje.....	18
1.10.2 Vnitrostátní a mezinárodní migrace.....	19
1.10.3 Migrace krátká a dlouhodobá.....	20
1.10.4 Migrace legální a nelegální	22
1.10.4.1 Legální migrace.....	22
1.10.4.2 Nelegální migrace.....	22
1.10.4.3 Schengenský informační systém (SIS).....	23
2. Menšiny.....	24
2.1 Adaptace	25
2.2 Asimilace	26
2.3 Menšiny na českém území v letech 1918-1938.....	27
2.4 Menšiny na českém území v letech 1945-1989.....	28
2.5 Menšiny a právní úprava na českém území po roce 1989.....	30
2.6 Mezinárodní a evropské předpisy upravující postavení menšin	32
2.6.1 Evropská úmluva o ochraně lidských práv a svobod	32
2.6.2 Listina základních práv Evropské unie.....	33
2.6.3 Evropská charta regionálních a menšinových jazyků.....	33
2.6.4 Mezinárodní pakt o občanských a politických právech.....	34
2.6.5 Úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace	35
2.6.6 Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin	36
2.7 Legislativa problematiky menšin v České republice	37

2.8 Nejpočetnější menšiny žijící na území České republiky	39
2.8.1 Ukrajinci	39
2.8.2 Slováci	41
2.8.3 Vietnamci	43
2.8.4 Rusové	44
2.8.5 Romové.....	45
3. Role Policie České republiky v multikulturním prostředí	47
3.1. Historické tradice Policie České republiky	47
3.2. Organizace Policie České republiky	48
3.2.1. Policejní prezidium České republiky	48
3.2.2. Útvary s celostátní působností.....	49
3.2.3. Útvary s územně vymezenou působností	50
3.3. Policie České republiky a multikulturní prostředí	50
3.3.1. Etický kodex Policie České republiky.....	52
3.3.2. Community policing	53
3.3.3. Integrační centra	55
3.3.4. Spolupráce s neziskovými organizacemi	56
3.4. Vztah Policie České republiky k menšinám	58
3.4.1. Činnost na úseku menšin	58
3.4.2. Styčný důstojník pro menšiny krajského ředitelství policie	59
3.4.3. Styčný důstojník pro menšiny ředitelství služby pořádkové policie.....	59
3.4.4. Policejní specialista pro práci s romskou menšinou	60
3.4.5. Člen pracovní skupiny pro menšiny	60
3.5. Národní strategie Ministerstva vnitra na léta 2022-2027	61
3.5.1. Strategické cíle	61
3.6. Kriminalita cizinců na území České republiky za rok 2022	64
4. Praktická část	65
4.1. Výzkum.....	65
4.1.1. Dotazník	66
4.1.2. Rozhovor	76
Teorie vs. praxe a inovace?.....	77
Závěr	83
Seznam použité literatury	84
Přílohy.....	96

Úvod

Ze začátku bych o sobě chtěl říci, že nejsem xenofil. Ve smyslu, že bych vítal každého cizince s otevřenou náručí a ztotožňoval se s migrační politikou Evropské unie. Důsledky si může ověřit každý z nás od nás na západ i na sever Evropy. Jsou i pozitivní, ale poslední dobou rezonují informace o tom, že se začlenění nově příchozích migrantů nepodařilo dle představ a plánů. Proč jsem si tedy vybral toto téma, kde jsou menšiny uvedeny snad ve skoro každé kapitole a samotný název práce je Multikulturní prostředí? Jsem ve služebním poměru Policie České republiky a toto povolání mě naučilo být více tolerantní a i méně hledím na to, jakou má kdo barvu pleti. Jednoduše řečeno, setkávám se většinou s lidmi z nižší společenské vrstvy, kteří i díky tomu nejsou schopni řešit své problémy sami. S tím souvisí, že se setkávám často s příslušníky různých menšin. Ať to jsou osoby z Vietnamu, Ukrajiny, Slovenska, tak i Romy. A díky tomu, že mám zkušenosti s těmito národy, jak díky cestování tak i z povolání, tak můžu říct, že vše to je člověk od člověka. A není důležité jestli je dotyčný člověk bílý, černý, žlutý nebo s nadsázkou "zelený". Viděl jsem stejně podnapilého Vietnamce jako Ukrajince a normálně pracujícího Čecha mít v bytě stejný nepořádek jako Roma. Ale i tak jsou mezi námi rozdíly, o kterých jsem se chtěl dozvědět více a snad i proto jsem si vybral toto téma bakalářské práce. Proto doufám, že se dozvím informace, které mi pomohou překlenout rozdíly mezi menšinami, které zde žijí a tím mi třeba i pomoci porozumět jejich kulturním zvyklostem a pozici tu ve většinové společnosti z pohledu příslušníka menšiny.

1. Multikulturní výchova

1.1 Multikulturní společnost

Multikulturní společnost nebo-li multikulturalismus je paradoxní pojem. Část tohoto slova -ismus může znamenat ideologii, politické smyšlení a rozmluvu, ale ve všech případech jde o společenskou různorodost v jednom kolektivním celku, jako státu, jejíž společnost se řídí jeho právním řádem a při splnění podmínek se může podílet na jeho politickém řízení společnosti. V demokratickém státě volebním hlasováním v komunálních, krajských a parlamentních volbách. Zatímco slovo "multikulturní" odkazuje na neživou věc jako takovou. Multikulturalismus můžeme rozdělit na tři směry. Multikulturalismus

- a) komunitární
- b) liberální
- c) kritický

Komunitární směr multikulturalismu chápeme způsobem, kdy člověk, jako součást společnosti, sdílí určitou kulturu s ostatními členy menšiny. Podle příznivců tohoto směru neexistuje žádná nadlidská racionalita a členové této menšiny si ponechávají své tradice, zvyky a kulturu ve většinové společnosti.

Liberální multikulturalismus je založen na liberálních hodnotách jako je rovnost před zákonem, tak i v rámci náboženského vyznání, ekonomii a politiky. Žádná skupina nesmí být utlačována jinými kulturami a všechny kultury na daném území by si měly být rovny. Třetí směr multikulturalismu, kritický, patří k těm novějším myšlenkovým proudům v oblasti multikultury. Snaží se ukázat nerovnosti v přístupu kulturních skupin ke vzdělání a usiluje o tuto nápravu. Klade důraz na překračování kulturních hranic mezi společnostmi.¹

¹Taras, Raymond. ©2000–2022 ITHAKA. *JSTOR.org*. [Online] Edinburgh University Press, 2013. [Citace: 5. 11 2022.] <https://www.jstor.org/stable/10.3366/j.ctt20q22fw.21>.

Blažejovská, Markéta. *Vede pluralistický multikulturalismus k posílení sociální soudržnosti? Příklad integrace imigrantů v evropských zemích* [online]. Brno, 2010 [cit. 2023-02-17]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/avwk8j/>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce PhDr. Michal Vašečka, Ph.D.

Multikulturní společnost je tedy společnost, která se skládá z odlišných kultur, které mají odlišné zvyky, jsou jiného náboženského vyznání a jejich sociální chování je jiné oproti společnosti většinové v tom daném státním útvaru, které se vzájemně překrývají a tím vytvářejí multikulturní diverzní prostředí. S tímto souvisí i pojem multikulturní výchova. Vysvětlení tohoto pojmu chápou i jako jeho cíl. Cílem je, aby v multikulturní společnosti národnostní menšiny a etnika dosahovala stejných statistických výsledků v oblasti ekonomie, sociálních struktur a integrace do většinové společnosti a tedy v České republice do společnosti Čechů. V celoevropské otázce se tento fenomén může praktikovat jako integrace do evropské společnosti. Jelikož Evropa jakou všichni známe vychází z kulturních hodnot postavených na starobylém Řecku a Římu, později z hodnot křesťanství a tedy bible. Je otázkou diskuzí, jak úspěšná může být integrace lidí z muslimských zemí a zemí blízkého východu a Asie, které vychází z odlišných kulturních, náboženských a celkově životních hodnot, kdy po celá staletí tyto civilizace mezi sebou soupeřila o hegemonii z pohledu Evropy nad blízkým východem, potažmo Asií, a z pohledu druhého na nadvládu Evropy. Tím se dostávám k pojmu tolerance, který je základním stavebním kamenem k integraci menšin do většinové společnosti.²

1.2 Tolerance

Český termín tohoto slova pochází z latinského slovesa *tolero*, které znamená snášet a podstatného jména *tolerantia* - snášení, trpělivost. Podle Radima Palouše *sloveso tollere původně znamená unést břímě nebo je nést, a to ve dvojitým významu: odnášet i přinášet, odstraňovat i vkládat. Odvozené sloveso tolerare má potom trojí význam: snášet, trpět; snést, vydržet, neklesat, přestát, uhájit; udržovat, zachovávat, zakoušet.*³

Tolerujeme jak věci, předměty, tak i osoby. Nejčastěji je právě termín slova tolerance spojován s lidmi. Tolerujeme jejich zvyky, tradice, chování, rasu, národnost, sexuální orientaci, etnicitu, jazyk, myšlenky, názory, politické

² Balvín, Jaroslav a kolektiv. *Výchova, vzdělávání a kultura ve vztahu k národnostním menšinám*. Praha : Komise Rady hl. m. Prahy pro oblast národnostních menšin, 2004. stránky 386-388. ISBN 80-902972-6-9.

³ Balvín, Jaroslav a kolektiv. *Výchova, vzdělávání a kultura ve vztahu k národnostním menšinám*. Praha : Komise Rady hl. m. Prahy pro oblast národnostních menšin, 2004. stránky 384-385. ISBN 80-902972-6-9.

smyšlení či závislosti. Můžeme pracovat s myšlenkou do jaké míry se má, kdo tolerovat? Avšak můžeme si odpovědět otázkou, kdo nám dal právo tolerovat? Na toto existuje termín mocenská tolerance. Kde je vztah mezi dominantní a podřízenou skupinou obyvatelstva ve společnosti. Kdy ten, který toleruje - snáší, trpí je nositelem moci, zatímco druhá osoba - tolerovaná, neaktivně přihlíží shovívavosti "mocného". Nejčastěji se s tolerancí setkáváme mezi etnickými a národnostními konflikty, diskriminace a rasismu. Na toto se členské státy UNESCO 16. listopadu 1995 dohodly vyhlásit Deklaraci principů tolerance, ve které je ustanovený *"aktivní přístup podníčený uznáním univerzálnosti lidských práv a základních svobod ostatních lidí. V praxi tolerance neznámá tolerovat sociální nespravedlnost či vzdát se svého přesvědčení. Znamená, že každý má svobodně mít své přesvědčení, a akceptovat, že jiní mají také svoje"*. Tímto se deklarace jasně vymezila k pojmu mocenská tolerance, která je pro společnost velice nepříznivá. Na tuto problematiku vzniklo mnoho reakcí a projektů, ze kterých mohu zmínit Projekt tolerance vládní kampaně, který pojednává o problémech s rasismem, ve kterém se dozvídáme, že upozorňuje na negativní jevy dopadu rasismu, xenofobních výroků, jejímž cílem je být k národnostním menšinám a příslušníkům jiné barvy pleti tolerantní.⁴

1.3 Předsudky

Nebo-li též předpojatost, stereotyp vychází ze zkušenosti z minulosti, která ovlivňuje úsudek a názor člověka. Předpojatost vychází ze vzorce vštěpeného chování v rámci dospívání. Tudíž se sem vztahují přejímání sociální vzorce životních hodnot, tradic, zkušeností a informací získaných během života jedince v určité sociální skupině, kdy tyto následně využije v jeho úsudku na ostatní jedince. Tyto předsudky se ve společnosti generalizují nebo-li zobecňují. Generalizaci v této problematice lze rozdělit na pozitivní a negativní. Pozitivní společnosti neškodí, jsou nám v určitých případech i k užítku na příkladu *Češi jsou národem pivařů* - pozitivní z hlediska toho, že pro neznalého to může přinést informaci, že Češi jsou na své pivo hrdí a mají ho rádi. Naopak negativní

⁴ Balvín, Jaroslav a kolektiv. *Výchova, vzdělávání a kultura ve vztahu k národnostním menšinám*. Praha : Komise Rady hl. m. Prahy pro oblast národnostních menšin, 2004. stránky 382-386. ISBN 80-902972-6-9

generalizace je velmi nebezpečným jevem, kde dochází k přejímání zkušenosti ve společenském měřítku většinové společnosti a může docházet k rasismu či xenofobii na základě zkušeností jiných bez podložených důkazů. Takovým klasickým příkladem negativní generalizace může být titulní název článku informující *Občan Afghánské národnosti znásilnil 12letou dívku*- negativní generalizace může v situaci nastat, kdy společnost bude každého Afghánce považovat za osobu s pedofilní poruchou a tedy osobu pro společnost zcela nežádoucí. Předsudky tedy můžeme řadit mezi negativní generalizaci, jelikož předsudky jsou z hlediska obsahu projevu vždy negativní.⁵

Jestliže tolerance společností nepřevládá je plná předsudků vzniká fenomén diskriminace.

1.4 Diskriminace

Tuto problematiku upravuje tzv. antidiskriminační zákon č. 198/2009 Sb. - Zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů. Jedná se o právní předpis, ve kterém je pojem diskriminace vysvětlen a definován, co se za diskriminaci považuje, jaké jsou právní prostředky ochrany proti diskriminaci a další změny některých právních předpisů. Předmětem úpravy jsou předpisy Evropské unie v návaznosti na Listinu základních práv a svobod a mezinárodní smlouvy, které jsou součástí právního řádu a řeší tuto problematiku ve věcech⁶

⁵Machovcová, Kateřina. Metodický portál RVP.cz. *Národní pedagogický institut České republiky*. [Online] Creative Commons BY-NC-ND, 16. 10 2018. [Citace: 07. 11 2022.] <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/G/21736/stereotypy-a-predsudky-jako-myslenkove-chyby.html>. Šišková, Tatjana za spoluautory. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha : Portál, s.r.o., 2001. str. 15. ISBN 80-7178-648-9.

⁶Česko. §1, odst. 1, zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon) - znění od 1. 1. 2018. *Zákony pro lidi.cz*. [Online] © AION CS 2010-2022, 01. 01 2018. [Citace: 08. 11 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198#p1-1>.

§1 odst. 1, písmena a) - j) z. č. 198/2009 Sb.

- a) práva na zaměstnání a přístupu k zaměstnání, včetně pomoci poskytované Úřadem práce České republiky,
- b) přístupu k povolání, podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti, včetně začleňování do profesního života,
- c) pracovních, služebních poměrů a jiné závislé činnosti, včetně odměňování,
- d) členství a činnosti v odborových organizacích, radách zaměstnanců nebo organizacích zaměstnavatelů, včetně výhod, které tyto organizace svým členům poskytují,
- e) členství a činnosti v profesních komorách, včetně výhod, které tyto veřejnoprávní korporace svým členům poskytují,
- f) sociálního zabezpečení,
- g) přiznání a poskytování sociálních výhod,
- h) přístupu ke zdravotní péči a jejího poskytování,
- i) přístupu ke vzdělání a jeho poskytování, včetně odborné přípravy,
- j) přístupu ke zboží a službám, včetně bydlení, pokud jsou nabízeny veřejnosti nebo při jejich poskytování.⁷

Diskriminace se dělí na diskriminaci přímou a nepřímou.

§2 odst. 3, z. č. 198/2009 Sb.

odst. 3) *Přímou diskriminací se rozumí takové jednání, včetně opomenutí, kdy se s jednou osobou zachází méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci, a to z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru, a dále v právních vztazích, ve kterých se uplatní přímo použitelný předpis Evropské unie z oblasti volného pohybu pracovníků, i z důvodu státní příslušnosti.⁸*

⁷ Česko. §1, odst. 1, písmena a) - j), zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon) - znění od 1. 1. 2018. *Zákony pro lidi.cz*. [Online] © AION CS 2010-2022, 01. 01 2018. [Citace: 08. 11 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198#p1-1>.

⁸ Česko. §2, odst. 3, zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon) - znění od 1. 1. 2018. *Zákony pro lidi.cz*. [Online] © AION CS 2010-2022, 01. 01 2018. [Citace: 08. 11 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198#p1-1>.

§3 odst. 1 a 2, z. č. 198/2009 Sb.

odst. 1) Nepřímou diskriminací se rozumí takové jednání nebo opomenutí, kdy na základě zdánlivě neutrálního ustanovení, kritéria nebo praxe je z některého z důvodů uvedených v § 2 odst. 3 osoba znevýhodněna oproti ostatním. Nepřímou diskriminací není, pokud toto ustanovení, kritérium nebo praxe je objektivně odůvodněno legitimním cílem a prostředky k jeho dosažení jsou přiměřené a nezbytné.

odst. 2) Nepřímou diskriminací z důvodu zdravotního postižení se rozumí také odmítnutí nebo opomenutí přijmout přiměřená opatření, aby měla osoba se zdravotním postižením přístup k určitému zaměstnání, k výkonu pracovní činnosti nebo funkčnímu nebo jinému postupu v zaměstnání, aby mohla využít pracovního poradenství, nebo se zúčastnit jiného odborného vzdělávání, nebo aby mohla využít služeb určených veřejnosti, ledaže by takové opatření představovalo nepřiměřené zatížení.⁹

Přímou i nepřímou diskriminaci se pokusil definovat Mike Leat ve svém díle *Human resource issues of the European Union* z roku 1998, který byl citovaný Monikou Morgensternovou, Lenkou Šulovou za kolektiv autorů v roce 2007.

Podle kterého přímá diskriminace zahrnuje méně příznivá zacházení s jedincem nebo skupinou na základě příslušnosti k pohlaví, rase, barvy pleti atp. zatímco nepřímá diskriminace souvisí s okolnostmi, ve kterých nemusel být záměr diskriminovat skupinu, ale navzdory tomu se diskriminace ve srovnání skupiny s ostatními vyskytne.¹⁰

Dojde-li k diskriminační újmě osoby, tento zákon upravuje i jakých prostředků ochrany se může domáhat. K ochraně se domůže u soudu, který učiní rozhodnutí. Kdyby se nejevilo postačující sjednání nápravy, má diskriminovaný

⁹ Česko. §3, odst. 1 a 2, zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon) - znění od 1. 1. 2018. *Zákony pro lidi.cz*. [Online] © AION CS 2010-2022, 01. 01 2018. [Citace: 08. 11 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198#p1-1>.

¹⁰Monika Morgensternová, Lenka Šulová (za kolektiv autorů). *Interkulturní psychologie - Rozvoj interkulturní senzitivity*. Praha : Nakladatelství Karolinum, 2007. str. 74. ISBN 978-80-246-1361-1.

právo svoji nemajetkovou újmu, ve které došlo k újmě na důstojnosti, pověsti a vážnosti ve společnosti, nahradit v penězích.¹¹

K dalším změnám v právních předpisech došlo v zákoně č. 349/1999 Sb., o Veřejném ochránci práv, v zákoně č. 99/1963 Sb., o občanském soudním řádě a v § 13a zákona č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví.¹²

1.5 Národ

Lze definovat jako skupinu lidí, žijící na stejném místě, ve státním útvaru, které spojuje společný jazyk, tradice, zvyky, náboženství a politické smyšlení. Pojem národ nebo povědomí o národu se začalo formovat v období 19. až 20. století, které zapříčinilo rozvoj průmyslu a rozpad feudálních systémů. V tomto období též začíná vznikat pojem nacionalismus, který se dá definovat podobně jako národ. Tedy jedná se o skupinu lidí žijící na stejném místě, které spojuje společné tradice, kultura, náboženství a politické smyšlení, kdy se v tomto národním celku soustředí na své národní zájmy bez vlivu cizích, jiných národních celků. Různé národní celky se formovaly na základě jednoho nebo z více základních národních pilířů. Na Českém území to byla odlišnost od jiných národů především v oblasti jazyka, které podporovalo národní obrození a završilo to rozpadem Rakousko - Uherské monarchie a vzniku samostatného Československého celku. Z jiného úhlu pohledu národnost Chorvati na rozdíl od Bosňáků rozeznávají z větší části podle náboženství. To by na Českém území v období 10. a 20. let 20. století bylo nemyslitelné a takřka nemožné z tohoto sjednotit větší počet osob pro vytvoření národního celku. V oblasti tvoření národa můžu zmínit i to, že zásadní roli hraje počet osob v daném celku. Toto byl jeden z dílčích problémů vznikajícího Československa, kdy díky tomu vznikla Československá národnost. Ze sčítání lidu v roce 1921 bylo na

¹¹ Česko. §10, odst. 1 a 2, zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon) - znění od 1. 1. 2018. *Zákony pro lidi.cz*. [Online] © AION CS 2010-2022, 01. 01 2018. [Citace: 08. 11 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198#p1-1>.

¹² Česko. §13, §14 a §17 zákona č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon) - znění od 1. 1. 2018. *Zákony pro lidi.cz*. [Online] © AION CS 2010-2022, 01. 01 2018. [Citace: 08. 11 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198#p1-1>.

Československém území 9 816 000 obyvatel. Z toho bylo 6 727 000 občanů československé národnosti a 2 973 000 německé národnosti. Což znamená, že 30,29% z 9 816 000 obyvatel bylo německé národnosti! Díky tomuto složení obyvatel tento problém s německou menšinou vyvrcholil v druhé polovině 30. let 20. století k pohraničním nepokojům, terorizování československého pohraničního obyvatelstva a přepadávání stráží obrany státu, finančních, četnických a policejních stanic.¹³

1.6 Etnikum

Výraz etnikum se na politické a mezinárodní scéně začalo používat v 50. letech 20. století pro označení populací, které se kulturně odlišují a tím ohraničují většinu celku. Vychází z řeckého slova "*ethnos*", které lze chápat jako slovo *našinec* a dále jako národ, kmen či rasu. Později se tento výraz začal využívat spíše jako hanlivé označení jiného příslušníka národa jako barbara. Výraz etnikum je více méně shodný s pojmem národ. Existují zde však rozdíly, kdy se výraz etnikum využívá v rovině ve vztahu ke společenství, kdy tvoří menšinové postavení ve společnosti a ve vztahu k populaci, kdy odděluje tu část populace, která sídlí mimo část vyspělého světa tzv. Západu a nedisponuje vlastním státem. Tento korektnější výraz byl nástupcem pojmu "kmen", avšak nenahradil negativa tkvějící z původního označení, jelikož je zde stále patrný mocenský pohled na ty ostatní, vlastně podřízený. Každé etnikum má svoji vlastní etnicitu. Etnicitu lze vysvětlit jako souhrn kulturních, rasových, jazykových a teritoriálních znaků, které vychází z historických osudů a předpokladu o stejném původu člověka a formují jeho etnické vědomí tzv. etnickou identitu. Díky tomuto vývozu nacionalismu vznikají od 60. let 20. století v různých částech světa etnické čistky, konflikty a dochází k vyvražďování a genocidě jiných etnických uskupení v daném státním uskupení, jelikož dochází k předpokladu, že vládnout by mělo to etnikum, které tvoří většinu v daném státě viz. Rwandská genocida mezi většinovými Hutuy a menšinovými Tutsii. Je však jasné, že ke konfliktům kvůli

¹³ Mgr. Tomáš Hirt, Ph.D. Moderní-dějiny.cz. *Holokaust a jiné genocidy*. [Online] © Všechna práva vyhrazena 2009 - 2022 Občanské sdružení PANT, leden 2016. [Citace: 10. 11. 2022.] <https://www.moderni-dejiny.cz/clanek/narod-etnikum-identita-slovnicek-pojmu/>. IBAN 978-80-905942-7-2.

Jana Machačová, Jiří Matějček. *Sociální pozice národnostních menšin v českých zemích 1918-1938*. Opava : Slezský ústav Slezského zemského muzea, 1999. str. 111. ISBN 80-86224-11-2.

etniku, etnicitě a etnickému vědomí docházelo až po jejich kolonizaci západními velmocemi.¹⁴

1.7 Identita

Pojem identita používá řada oborů. Sociologické a historické obory pracují především s termínem sociální identita. Sociální identita se utváří během dospívání jedince v určitém sociálním a společenském prostředí, ve kterém se utváří kolektiv lidí, kteří poté rozlišují, kdo do tohoto sociálního rámce patří, či nezapadá. V tomto kolektivu se sdílí podobné názory a myšlenky. Taktéž to může být kolektiv založený na stejné národnosti, barvy pleti, jazyka a kultury. Jedná se tedy o identitu kolektivní.¹⁵

1.8 Rasa

Rasa je společně s etnicitou, národností a věkem jedním z klíčových znaků, které utváří identitu jedince. Vychází z arabštiny odkud se přes francouzštinu a italštinu přenesl do dalších světových jazyků, někdy nazývané jako *plemeno*. S termínem rasa pracuje obor biologie, kde rasa označuje poddruh rostliny. Avšak nejčastěji se s termínem rasa setkáváme v antropologii. Tento vědní obor pracuje s termínem rasy sloužící k členění lidí na základě jejich tělesných znaků. Dle Jaroslava Maliny v díle Antropologický slovník, aneb, Co by mohl o člověku vědět každý člověk *slouží k popisu biologické rozmanitosti lidí ve společnosti na základě společně sdílených fenotypových znaků; barvy pleti, struktury vlasů, obličejových rysů a jiné*. Všechny lidské rasy patří k druhu Homo sapiens, přičemž se mohou navzájem mísit. Z tohoto vznikají míšenci, kteří jsou po fyziologické a biologické stránce plodní a zcela vitální jako osoby rasově čisté.

¹⁴Bučková, Lucie. medkult.upmedia.cz. *Medkult*. [Online] © 2022 MedKult, 17. prosinec 2018. [Citace: 14. listopad 2022.] <http://medkult.upmedia.cz/Keywords/etnikum/>.

Mgr. Tomáš Hirt, Ph.D. Moderní-dějiny.cz. *Holokaust a jiné genocidy*. [Online] © Všechna práva vyhrazena 2009 - 2022 Občanské sdružení PANT, leden 2016. [Citace: 14. 11 2022.] <https://www.moderni-dejiny.cz/clanek/narod-etnikum-identita-slovnicek-pojmu/>. IBAN 978-80-905942-7-2.

¹⁵Mgr. Tomáš Hirt, Ph.D. Moderní-dějiny.cz. *Holokaust a jiné genocidy*. [Online] © Všechna práva vyhrazena 2009 - 2022 Občanské sdružení PANT, leden 2016. [Citace: 14. 11 2022.] <https://www.moderni-dejiny.cz/clanek/narod-etnikum-identita-slovnicek-pojmu/>. IBAN 978-80-905942-7-2.

Dochází zde i k bezproblémovému přenosu krve. Vnější struktura a tělesné znaky člověka jsou rozdílné díky podnebí v oblastech, kde se daná rasa člověka vyvíjela a působilo na ni mnoho faktorů z vnějšího prostředí. Například kudrnaté vlasy černochoů mají funkci izolační.¹⁶

1.9 Rasismus

Jde o termín, který vyzdvihuje rasové znaky ať po psychické, kulturní, mentální a sociální stránce na úkor menšinové populace. Jde tedy o nepřátelský postoj vůči lidem jiné rasy, který může přerůst v ideologii samotnou. Je postaven na specifických předsudcích vůči skupině nebo konkrétním osobám. Osoby, kteří mají tento nepřátelský postoj vůči příslušníkům jiné rasy jsou z větší části neúspěšní jedinci, kteří si svoji frustraci z neúspěchu ventilují na zranitelnou skupinu lidí, kterých není ve společnosti mnoho. Menšinu. Rasismus se může projevat též kolektivně, kde má jedinec zastání od ostatních příznivců rasismu. Tyto o osoby jsou přesvědčeni o své výjimečnosti a privilegují své zájmy a hodnoty na úkor rasového podtextu. Počátky rasových teorií sahají do 19. století, kde vznikl v šlechtických kruzích ve Francii, kde šlechtici opírali tezi rasismu o duševní znaky člověka. Avšak největšího rozmachu rasismu v Evropě došlo na počátku 20. století v díle A. Hitlera *Mein Kampf*, kde se zaměřil proti Židům. Tento druh rasismu se nazývá termínem antisemitismus, který se vyznačuje nepřátelstvím vůči Židům a sionistickým učením.¹⁷

¹⁶ Bučková, Lucie. medkult.upmedia.cz. *Medkult*. [Online] © 2022 MedKult, 17. prosinec 2018. [Citace: 14. listopad 2022.] <http://medkult.upmedia.cz/Keywords/etnikum/>.

Malina, Jaroslav. *Antropologický slovník, aneb, Co by mohl o člověku vědět každý člověk*. Brno : Akademické nakladatelství CERM, c2009, 2009. ISBN 978-80-7204-560-0.

Miroslav Ransdorf, Jiří Linhart. encyklopedie.soc.cas.cz. *Sociologická encyklopedie*. [Online] Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 10. listopad 2018. [Citace: 14. listopad 2022.] <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Rasa>.

¹⁷Miroslav Ransdorf, Jiří Linhart.. encyklopedie.soc.cas.cz. *Sociologická encyklopedie*. [Online] Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 11. prosinec 2017. [Citace: 14. listopad 2022.] <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Rasismus>.

1.10 Migrace

Migrace je prostorové přemísťování osob přes libovolné hranice, spojené se změnou místa bydliště na dobu kratší či delší a přináší s sebou společenské i kulturní změny. Migrantem je tedy člověk, který změnil zemi svého obvyklého pobytu. Migrace je jedno ze základních lidských práv. Migruje se již od počátku vzniku lidstva. Můžeme uvést na příkladu migrace obyvatel z kolébky lidstva Afriky na sever do Evropy, dále migrace obyvatel do Ameriky a Austrálie a okolních ostrovních států. Migrace je tu s námi od pravěku a bude se migrovat i nadále. Migraci můžeme terminologicky dělit na několik způsobů. Migraci vnitrostátní a mezinárodní, krátkou a dlouhodobou, legální a ilegální, a také podle faktoru rozhodování. Z jaké země osoba emigruje, přes jakou tranzitní zemi se přepraví a do jaké cílové země imigruje.¹⁸

1.10.1 Proč se migruje

Na rozhodování migrantů proč migrovat působí mnoho faktorů, které můžeme shrnout do těchto tří faktorů:

- a) země, ze které emigruje
- b) tranzitní země
- c) země imigrace

Země, ze které osoba emigruje má velký vliv na jeho cílovou destinaci v oblasti kultury, tradic, politického myšlení, státního zřízení, náboženství i barvy pleti. Čtvrtým faktorem můžeme považovat proporce migranta. Jeho věk, vzdělání, sociální a společenské vnímání. Tyto všechny vnější i vnitřní faktory spolu fakticky souvisí, doplňují se navzájem a tím utváří ucelený obraz toho, proč se osoba rozhodne opustit svoji zemi. Důvodů, proč lidé migrují je mnoho. Může to být z klimatických, náboženských, sexuálně orientačních, situačních (válka, státní režim) tak i ekonomických příčin. Nejčastěji se však migruje z málo rozvinutých a ekonomicky chudších zemí do zemí ekonomicky vyspělejších.

¹⁸ Ministerstvo vnitra České republiky. mvcr.cz. *Slovníček pojmů z oblasti migrace*. [Online] © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, 4. srpen 2015. [Citace: 16. listopad 2022.] <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu.aspx>.

Migrace v souvislostech. clovekvtsni.cz. *Mezinárodní migrace: Statistiky a nejdůležitější pojmy*. [Online] © Člověk v tísni, o.p.s., 12. září 2022. [Citace: 16. listopad 2022.] <https://www.clovekvtsni.cz/mezinarodni-migrace-v-cislech-9443gp#co-je-mezinarodni-migrace-kdo-je-migrant->.

Jedna z příčin může být i politicky liberálnější pohled ve společnosti cílové země. Nejvíce migrantů je tedy v Evropě (87 miliónů), Asie (86 miliónů), Severní Americe (59 miliónů) a Africe (25 milionů). *Menšina si musí sama zvolit svou budoucí roli, jakou chce hrát v majoritní společnosti, a poté se vydat na jasnou cestu dosažení tohoto cíle.*¹⁹

1.10.2 Vnitrostátní a mezinárodní migrace

Jak již bylo řečeno, migraci můžeme dělit na migraci:

- a) vnitrostátní
- b) mezinárodní

Vnitrostátní migrace je pohyb obyvatelstva uvnitř státního celku, kteří nepřekročí hranice jiného státu. Jedná se o pohyb a stěhování obyvatel v rámci, obcí, krajů a regionů. Stát splývá s národem a národ s kulturou a jazykem. Člověk se může setkat s odlišnými zvyky a dialektem, ale nedochází k tolik velkému kulturnímu šoku, jako tomu bývá u migrace mezinárodní. Mezinárodní migrací je pohyb a přesun obyvatelstva, kteří překročí státní hranice, své země, ve které obvykle pobývají. Dle World migration report 2022 (světové migrační zprávy 2022) je na světě 281 miliónů migrantů. To je 3.6% světové populace. A to znamená, že 96,4% této populace zůstala tam, kde se narodila. V České republice se dle Ministerstva vnitra ke dni 30. června 2022 na území ČR registrovalo celkem 1 053 568 osob cizí státní příslušnosti, z toho 725 236 na základě oprávnění k přechodnému pobytu a 328 332 na základě oprávnění k trvalému pobytu. Nyní je v Evropě uprchlická krize způsobená válečným konfliktem na Ukrajině. Dle IOM Ukraine Internal Displacement report (Mezinárodní organizace pro migraci Zpráva o vnitřním vysídlení Ukrajiny) z Ukrajiny od 29.04.2022 do 03.05.2022 bylo celkem vysídleno 13.686.000 obyvatel.

¹⁹ Šišková, Tatjana za spoluautory. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha : Portál, s.r.o., 2001. str. 17-20. ISBN 80-7178-648-9.

Migrace v souvislostech. clovekvtsni.cz. *Mezinárodní migrace: Statistiky a nejdůležitější pojmy*. [Online] © Člověk v tísni, o.p.s., 12. září 2022. [Citace: 16. listopad 2022.] <https://www.clovekvtsni.cz/mezinarodni-migrace-v-cislech-9443gp#co-je-mezinarodni-migrace-kdo-je-migrant->

Dle dat UNHCR Česká republika ke dni 15.11.2022 na svém území zaznamenala 460.415 uprchlíků z Ukrajiny.²⁰

1.10.3 Migrace krátká a dlouhodobá

Dále migraci rozdělujeme na

- a) krátkou
- b) dlouhodobou

Toto rozdělení vychází ze Zákona o pobytu cizinců na území České republiky zákon číslo 326/1999 Sb. a Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 ze dne 13.07.2009 o kodexu Společenských vízech (tzv. Vízový kodex), které jsou prováděcími předpisy o definicích základních pojmů, o kterých předpisy pojednávají a stanovují podmínky a postupy pro udělování víz pro průjezd nebo pobyt na území.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 Sb. Článek 2 Definice pro účely tohoto nařízení se rozumí:

²⁰ Obruča, Dominik. migraceonline.cz. *Vnitřní migrace – přehlížený fenomén, který mění svět*. [Online] Multikulturní centrum Praha, 23. červenec 2019. [Citace: 18. listopad 2022.] <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/vnitri-migrace-prehlizeny-fenomen-ktery-meni-svet>. McAuliffe, M. a A. Triandafyllidou. publications.iom.int. *World Migration Report 2022*. [Online] Copyright © 2022 International Organization for Migration Geneva, 1. prosinec 2021. [Citace: 18. listopad 2022.] <https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2022>. 978-92-9268-078-7. Migration, IOM UN. displacement.iom.int. *Ukraine — Internal Displacement Report — General Population Survey Round 4 (29 April – 3 May 2022)*. [Online] International organization for migration (IOM), 4. květen 2022. [Citace: 18. listopad 2022.] <https://displacement.iom.int/reports/ukraine-internal-displacement-report-general-population-survey-round-4-29-april-3-may-2022>. Agency, UNHCR The UN Refugee. data.unhcr.org. *Ukraine refugee situation*. [Online] UNHCR The UN Refugee Agency, 15. listopad 2022. [Citace: 18. listopad 2022.] Ministerstvo vnitra České republiky. Čtvrtletní zpráva o migraci za 2. čtvrtletí 2022. *mvcz.cz*. [Online] © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena, 6. září 2022. [Citace: 6. prosinec 2022.] <https://www.mvcz.cz/migrace/clanek/ctvrtletni-zprava-o-migraci-za-2-ctvrtleti-2022.aspx>.

2) „vízem“ oprávnění udělené členským státem pro

- a) průjezd přes území členských států nebo předpokládaný pobyt na tomto území, který nepřesáhne tři měsíce během jakéhokoli šestiměsíčního období ode dne prvního vstupu na území dotyčných členských států
- b) průjezd přes mezinárodní tranzitní prostory na letištích členských států²¹

Dlouhodobou migrací rozumíme, kdy cizinec vstoupí na území cizího státu na dobu delší 90 dnů. K tomuto potřebuje dlouhodobé vízum k pobytu nad 90 dnů. Vízum k pobytu nad 90 dnů uděluje ministerstvo na žádost cizince, který hodlá pobývat na území za účelem vyžadujícím pobyt na území delší než 3 měsíce. Vízum k pobytu nad 90 dnů nelze udělit za účelem zaměstnání. Zákon číslo 326/1999 Sb. - o Pobytu cizinců na území České republiky stanovuje základní náležitosti žádosti o udělení víza k pobytu nad 90 dnů, které jsou §31 odst. 1, z. č. 198/2009 Sb.

odst. 3) K žádosti o udělení víza k pobytu nad 90 dnů je cizinec povinen předložit

- a) cestovní doklad,
- b) doklad potvrzující účel pobytu na území,
- c) prostředky k pobytu na území (§ 13),
- d) doklad o zajištění ubytování po dobu pobytu na území,
- e) fotografie; to neplatí, pokud bude pořizován obrazový záznam cizince,
- f) souhlas rodičů, popřípadě jiných zákonných zástupců nebo poručníků, s pobytem dítěte na území; souhlas rodiče, zákonného zástupce nebo poručníka se nevyžaduje, jde-li o rodiče, zákonného zástupce nebo poručníka, který za dítě podal žádost nebo se kterým bude dítě společně pobývat na území, a dále pokud cizinec prokáže, že souhlas nemůže z důvodů na jeho vůli nezávislých předložit.

Další náležitosti jsou v odstavci 2 až 6 téhož zákona, ve kterých se uvádí podmínky pro cizince, který podniká, musí předložit výpis z evidence Rejstříku trestů, kdy se některé tyto podmínky dle odstavce 3 na manžela azylanta. Dále

²¹ Evropský parlament a Rada (ES). eur-lex.europa.eu. *EUR-Lex*. [Online] Evropský parlament a Rada (ES), 13. červenec 2009. [Citace: 21. listopad 2022.] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1470923600759&uri=CELEX:32009R0810>.

je cizinec povinen předložit doklad o cestovním zdravotním pojištění po dobu pobytu na území.²²

1.10.4 Migrace legální a nelegální

1.10.4.1 Legální migrace

Legální migrace je součástí vyvážené společné migrační politiky EU, z níž mají prospěch jak migranti, země původu, ze které migrují a země určení. Těmto lidem dává příležitost zlepšit svou životní a ekonomickou situaci. Zároveň pomáhá hostitelským zemím řešit potřeby trhu práce. Legální migrace je také investicí do ekonomiky a společnosti. Do gesce Ministerstva vnitra v oblasti legální migrace spadá problematika přechodných pobytů nad 90 dnů a problematika trvalých pobytů, a s tím spojené procesy vydávání příslušných pobytových oprávnění. Legální migrace v podobě přechodného pobytu nad 90 dnů je proces řízeného, státem kontrolovaného přistěhovalectví. Česká republika může imigraci regulovat prostřednictvím vízové praxe a prostřednictvím pobytových oprávnění. Obecně souvisí zejména s migrací pracovní, za účelem sloučení rodiny nebo studia. Za tuto oblast zodpovídá odbor azylové a migrační politiky.²³

1.10.4.2 Nelegální migrace

Pašování migrantů patří mezi celosvětové kriminální činnosti. Chudoba, sociální a politická nestabilita a také omezená dostupnost legálních migračních tras nutí migranty ke zločineckým skupinám, které jim za určitý peněžní obnos usnadňují neoprávněný vstup do Evropské unie. Cesta může být velmi nebezpečná

²² Česká republika. zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. *zakonyprolidi.cz*. [Online] © AION CS 2010-2022, v posledním znění k 1. září 2022. [Citace: 28. listopad 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-326#p31>.

(ES), Evropský parlament a Rada. *eur-lex.europa.eu*. *EUR-Lex*. [Online] Evropský parlament a Rada (ES), 13. červenec 2009. [Citace: 28. listopad 2022.] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1470923600759&uri=CELEX:32009R0810>.

²³ European Commission. *home-affairs.ec.europa.eu*. *Legal migration and integration*. [Online] © European Union, 1995-2022. [Citace: 29. listopad 2022.] https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/legal-migration-and-integration_en.

Ministerstvo vnitra České republiky. Legální migrace. *mvcr.cz*. [Online] © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, 28. listopad 2017. [Citace: 29. listopad 2022.] <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/legalni-migrace.aspx>.

a pašeráci migranty často vystavují jak životu nebezpečným rizikům, tak násilí. K tomuto slouží orgán Evropské agentury pro pohraniční a pobřežní stráž (FRONTEX). Agenturu FRONTEX zakládá nařízení Rady (ES) č. 2007/2004 ze dne 26. října 2004 o zřízení Evropské agentury pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie, kdy tento orgán chrání vnější hranice Evropské unie před těmito kriminálními činnostmi. Většina nelegálních migrantů původně vstoupila do EU legálně na krátkodobá víza, ale po vypršení platnosti víza zůstávají v EU z ekonomických důvodů. Efektivní a důvěryhodná správa vnějších hranic je proto zásadní. EU vyvinula strategii integrované správy hranic, jejímž cílem je udržovat vysokou úroveň bezpečnosti pomocí informačních technologií (jako je vízový informační systém) a biometrických prvků (např. otisků prstů) k identifikaci.²⁴

1.10.4.3 Schengenský informační systém (SIS)

Schengenský informační systém slouží ke sdílení informací pro bezpečnost a správu vnějších hranic Evropské unie. Tento systém slouží jako náhrada za obdobu vnitřních hranic států součástí Schengenského prostoru. S tímto systémem tedy pracuje široká škála bezpečnostních sborů po celé Evropské unii, které mezi sebou vzájemně spolupracují a získané poznatky o osobách vkládají do tohoto systému. SIS vznikl v roce 1995 a až do současnosti vznikají aktualizace pro zlepšení detailnějšího zajišťování znaků osob a zjednodušení použití pro uživatele. V roce 2013 byla spuštěna druhá generace SIS (SIS II) s dalšími funkcemi, jako je možnost přidávat k záznamům otisky prstů a fotografie. SIS bude od podzimu roku 2022 obsahovat fotografie, otisky dlaní, prstů, papilárních linií a záznamy DNA. Tyto biometrické záznamy budou vyhledávány prostřednictvím automatizovaného systému identifikace otisků prstů. Každá země si musela zřídit národní centrálu SIRENE, která je odpovědná za výměnu

²⁴Evropská komise. Migration and Home Affairs. *home-affairs.ec.europa.eu*. [Online] Generální ředitelství pro migraci a vnitřní věci. [Citace: 29. listopad 2022.] https://home-affairs.ec.europa.eu/irregular-migration-return_cs.
Evropská rada. *eur-lex.europa.eu*. *Establishing a European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union*. [Online] 26. říjen 2004. [Citace: 29. listopad 2022.] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1513171334865&uri=CELEX:32004R2007>.

informací a koordinaci činností spojených s těmito záznamy. Aby bylo zajištěno rychlé, důvěrné a účinné zaznamenávání případů, komunikace probíhá prostřednictvím standardizovaných formulářů v zabezpečené síti.

Mezi základní úkoly SIRENE patří:

- a) poskytování doplňujících informací o výstrahách
- b) potvrzování záznamů o osobách hledaných za účelem zatčení
- c) kontaktování země, která výstrahu vydala, při vyhledání osoby
- d) kontaktování země, která výstrahu vydala, když požadované opatření nelze provést
- e) dohled nad kvalitou údajů a kompatibilitou výstrah
- f) koordinace mezinárodních činností souvisejících se záznamy v SIS
- g) vyřizování žádostí o přístup k osobním údajům²⁵

2. Menšiny

V České republice pobývá několik desítek menšin, které se hlásí k jiné než České národnosti. I na ty pamatuje právní úprava a to zákon číslo 273/2001 Sb. - o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, který byl Poslaneckou sněmovnou České republiky schválen 10.07.2001 a nabyl účinnosti dnem vyhlášení 02.08.2001. Do té doby nebyl v České republice v žádné její právní úpravě (mezinárodní, vnitrostátní) pojem národnostní menšina vysvětlen. Pojem národnostní menšina z. č. 273/2001 Sb. vymezuje v paragrafu 2 v odstavci 1 a 2 takto:

²⁵ European Commission. Schengen Information System. *home-affairs.ec.europa.eu*. [Online] Directorate-General for Migration and Home Affairs. [Citace: 30. listopad 2022.] https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-information-system_en.
European Commission. SIRENE cooperation. *home-affairs.ec.europa.eu*. [Online] Directorate-General for Migration and Home Affairs. [Citace: 30. listopad 2022.] https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-information-system/sirene-cooperation_en.

§2

odst. (1) Národnostní menšina je společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo.

odst. (2) Příslušníkem národnostní menšiny je občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti.²⁶

2.1 Adaptace

Pakliže se migrant rozhodne pobývat na určitém území, čeká ho proces tzv. adaptace do společnosti a osvojení si určitých společenských znaků většinové společnosti. Adaptace na nové podmínky majoritní společnosti je však podmíněna několika dalšími faktory. Jsou to faktory fyzické a kulturní blízkosti minority k většinové populaci. V každé zemi a prostředí jsou jiná. Specifikujeme-li blíže na čem adaptace závisí, zjistíme, že to může být přání minority se začlenit do většinové společnosti, místu bydliště minority, počet příslušníků dané minority a vzdálenost domovské země k cílové. Imigrace do nového prostředí je velmi závažný akt. Pro migranta je adaptace velmi psychicky náročná a následná integrace velmi obtížná (viz. faktory výše). Musí přemýšlet nad otázkami, jestli jej společnost v dané zemi bude tolerovat, bude čelit předsudkům, xenofobii, diskriminaci, rasismu a dalším negativním jevům. Toto však neplatí u migrantů, kteří migrují z důvodu zlepšení jejich finanční a životní úrovně. Do prostředí přicházejí nedobrovolně, bez jakýkoliv osobních kontaktů, finančních a materiálních prostředků.

²⁶ Šišková, Tatjana za spoluautory. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha : Portál, s.r.o., 2001. str. 32. ISBN 80-7178-648-9.

Česká republika. [zakonyprolidi.cz](https://www.zakonyprolidi.cz). *Sbírka zákonů z. č. 273/2001 Sb. o právech příslušníků národnostních menšin*. [Online] © AION CS 2010-2022, znění od 1. července 2017. [Citace: 3. prosinec 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-273#p2-1>.

2.2 Asimilace

Tento termín představuje poslední fázi adaptace migrantů do majoritní společnosti, jejímž výsledkem je splynutí s majoritou. Výsledkem celého procesu adaptace může být naturalizace migranta (získání občanství) a následně jeho asimilací. Výsledkem však může být i vytlačení na okraj společnosti, následné formování vytlačených etnických skupin a odmítání majoritní společnosti, takzvaná segregace. V západních zemích často vídaný jev v tzv. no-go zónách, kdy se jedná o oblast vyčleněnou od majoritní společnosti, kam je této společnosti vstup odepřen příslušníky minority. S asimilační teorií přichází členové tzv. chicagské školy ve 20. a 30. letech 20. století, kdy tito vysvětlují asimilační proces migranta jako přirozený proces vývoje. Dnes ve světě se používají tři základní modely imigrační politiky:

- a) diskriminační model
- b) asimilační model
- c) multikulturní model

Diskriminační model je založen na principu dočasném a návratném pobytu cizinců. To znamená, že cizincovi je povoleno se začlenit do oblasti trhu práce, ale do dalších společenských sfér jim umožněn vstup není. Není jim například povoleno využívat výhody sociální péče či získat státní občanství. Výsledkem tedy je, že cizinec je sociálně a ekonomicky znevýhodněn.

Asimilační model je postaven na procesu rychlé a jednoduché adaptace migranta do většinové společnosti. Očekávání je takové, že za rychlé získání občanství a práv majoritní společnosti zaplatí cenou ztráty jazyka, tradic a dalších kulturních rysů jeho bývalé domoviny, což má vést k rychlé asimilaci do společnosti.

Multikulturní model podporuje odlišnost minority od majoritní populace. Minoritě jsou dána stejná práva ve všech společenských oblastech, aniž by se musela zříct svých kulturních, sociálních a jazykových rysů odlišujících se od většinové populace. V tomto modelu stát naopak odlišnost a rozvoj minorit

podporuje. Podle tohoto modelu se řídí například Švédsko, USA, Kanada a Austrálie.²⁷

2.3 Menšiny na českém území v letech 1918-1938

Po první světové válce vítězné mocnosti uzavřely s některými státy smlouvy o ochraně menšin. Jednou ze zemí se stala Československá republika, se kterou byla tato smlouva dne 10. září v roce 1919 v Saint-Germain-en-Laye podepsána a vyhlášena pod číslem předpisu 508/1921 Sb. Tímto se Československo zavázalo, že bude respektovat naprostou svobodu života menšin a jejich svobod bez ohledu na jejich původ, rasu, jazyk a víru. Ústavní listina Československé republiky z roku 1920 z. č. 121/1920 Sb. tyto závazky téměř doslovně převzala, kdy zvláštní jazykový zákon č. 122/1920 Sb. dále upravoval, že státním oficiálním jazykem je jazyk československý. Dále například upravoval to, že v okresech, kde pobývala z 20% menšina, museli orgány státní správy jejich podání přijímat v jejich jazyce a celou věc vyřídit jak v jazyce úředním, tak v jazyce podání.

První sčítání lidu se zachycením národnosti na českém území bylo uspořádáno v roce 1880. V roce 1890 bylo na českém území 8 725 613 obyvatel. Ze sčítání lidu z roku 1880 je patrné, že zde žilo 5 103 965 Čechů, 2 952 419 Němců, 159 273 Poláků z toho bylo 147 204 Židů. Při uspořádání sčítání lidu v roce 1921 bylo na českém území celkem 10 006 000 obyvatel. Z toho bylo 6 775 000 občanů "československé" národnosti, 3 061 000 německé, 7 000 maďarské, 36 000 židovské, 104 000 polské, 13 000 ruské, cizinců 190 000 a jiných 10 000. Německá menšina obývala české pohraničí od 13. století, kdy přicházeli na pozvání českých panovníků, aby obohatili a zúrodnili místní půdu. Češi a Němci zde vedle sebe bezproblémově pobývali téměř do 19. století, kdy zde poté vznikaly nacionalistické nálady. Poté vznikaly rasové spory, což v pohraničí vedlo ke vzrůstu nacionalistického myšlení a nálad o odtržení pohraničí k nacistickému Německu a následně v roce 1938 obsazením "Sudet" nacistickým Německem. V této kotlině hlavně vzkvétal sklářský a textilní průmysl.

²⁷ Šišková, Tatjana za spoluautory. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha : Portál, s.r.o., 2001. str. 15. ISBN 80-7178-648-9.

Polská menšina obývala Slezskou část českého území, kde vzkvétalo strojírenství, hutnictví a další odvětví těžkého průmyslu.²⁸

2.4 Menšiny na českém území v letech 1945-1989

Podle sčítání lidu v roce 1930 žilo v Československu 3 149 820 Němců. Po druhé světové válce došlo k odsunu Němců z Československého pohraničí. Na základě tohoto prezident Edvard Beneš vydal Dekret prezidenta republiky č.33/1945 Sb. o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské, dle kterého osoby německé a maďarské národnosti, které neprokázaly, že zachovaly věrnost republice, ztratily československé občanství a stali se na území Československa cizinci. Dále jím byl podle dekretu č. 108/1945 Sb. o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy, zkonfiskován majetek. V březnu roku 1947 bylo na území registrováno 192 259 Němců, kteří se řadili mezi antifašisty a byli potřební pro národní hospodářství. Pokus o odsunutí Maďarů se stal neúspěšný, proto došlo ke reslovakizaci, či přesunutí do pohraničí místo odsunutých Němců. Podíl menšin z 36% v roce 1938 klesl v roce 1948 na 6%. Nově přijatá ústava v roce 1948 č. 150/1948 Sb. postavení menšin vůbec neupravovala. V socialistickém Československu lidově demokratická politika přímo vylučovala jakoukoliv diskriminaci a národnostní útlak, proto řešit otázku menšin nedávalo ze své podstaty smysl. Na počátku 50. let vznikaly jmenné seznamy Romů a do roku 1958 bylo zaevidováno téměř celé Romské obyvatelstvo. V tomto roce vznikl zákon č. 74/1958 Sb. - o zákazu kočování a převýchovy Romů, na základě kterého v roce 1959 vznikl soupis kočujících Romů. Dalším předpisem, který navazoval na ústavní zákon č. 143/1968 Sb. - o československé federaci a rovnoprávném postavení bratrských národů Čechů a Slováků, byl zákon č. 144/1968 Sb. jímž bylo vysloveno:

²⁸Jana Machačová, Jiří Matějček. *Sociální pozice národnostních menšin v českých zemích 1918-1938*. Opava : Slezský ústav Slezského zemského muzea, 1999. str. 111. ISBN 80-86224-11-2.

Čl. 1

Československá socialistická republika, jako společný stát českého a slovenského národa a národností žijících na jeho území, v duchu socialistické demokracie a internacionalismu zabezpečuje maďarské, německé, polské a ukrajinské (rusínské) národnosti možnosti a prostředky všestranného rozvoje.

Čl. 2

Národnosti jsou přiměřeně ke své početnosti zastoupeny v zastupitelských sborech a v jiných volených orgánech.

Čl. 3

odst. (1) Občanům maďarské, německé, polské a ukrajinské (rusínské) národnosti se v rozsahu přiměřeném zájmům jejich národního rozvoje a za podmínek stanovených zákony zabezpečuje:

- a) právo na vzdělání v jejich jazyku,*
- b) právo na všestranný kulturní rozvoj,*
- c) právo užívat jejich jazyka v úředním styku v oblastech obývaných příslušnou národností,*
- d) právo spolčovat se v národnostních kulturních společenských organizacích,*
- e) právo na tisk a informace v jejich jazyku.*

odst. (2) Rozsah a podmínky práv uvedených v odstavci 1 stanoví zákony.

Čl. 4

odst. (1) Občan svobodně rozhoduje o své národnosti podle vlastního přesvědčení.

odst. (2) Příslušnost ke kterékoliv národnosti nemůže být žádnému občanu na újmu při jeho uplatnění v politickém, hospodářském a společenském životě.

odst. (3) Zakazují se všechny formy nátlaku směřující k odnárodnování.

Z údajů sčítání lidu vykonaného v roce 1980 měla ČSSR 10 293 000 obyvatel, z toho bylo 9 734 000 občanů československé národnosti, 66 000 polské, 58 000

německé, 20 000 maďarské, 10 000 ukrajinské, 5 000 ruské a dalších 40 000 obyvatel různých národností.²⁹

2.5 Menšiny a právní úprava na českém území po roce 1989

Po pádu komunistického režimu se politická situace rychle měnila, kdy byla snaha o rychlou přeměnu zákonů a ústavy na princip demokratického právního státu. Zájmem republiky bylo stát se členem Rady Evropy, kdy v důsledku toho po vzoru mezinárodních dohod od roku 1990 vznikala do počátku ledna 1991 listina základních práv. Dne 9. ledna 1991 byl přijat federální ústavní zákon č. 23/1991 Sb., kterým vznikla Listina základních práv a svobod, kterým se zrušil ústavní zákon č. 144/1968 Sb., o postavení národností v České a Slovenské Federativní Republice. Po rozpadu federace a vzniku České republiky, vznikla s účinností dnem 1. ledna 1993 z. č. 1/1993 Sb. - Ústava České republiky, ve které byla Listina Usnesením předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. v nezměněné podobě převzata a zařazena pod článkem 3, ve kterém je uvedeno, že Listina základních práv a svobod je součástí ústavního pořádku. Ta z hlediska menšin upravuje následující:³⁰

Čl. 1

Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezczitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné.

²⁹ Gabal Ivan a kolektiv. *Etnické menšiny ve střední Evropě*. Praha : G plus G, 1999, Ivan Gabal a kolektiv 1999, 1999. stránky 52-58. ISBN 80-86-103-23-4.

Hübschmannová, Milena. *Romové v České republice (1945-1998)*. Praha : Socioklub, 1999. str. 98. ISBN 80-902260-7-8.

Miroslav Mareš, Lubomír Kopeček, Pavel Pečinka, Věra Stýskalíková. *Etnické menšiny a Česká politika Analýza stranických přístupů k etnické a imigrační politice po roce 1989*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2004, 2004. stránky 65-66. ISBN 80-7325-050-0.

Česko. zakonyprolidi.cz. *Ústavní zákon č. 144/1968 Sb.- o postavení národností v Československé socialistické republice*. [Online] © AION CS 2010-2022, 1. leden 1969. [Citace: 7. prosinec 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1968-144>.

³⁰ Česko. zakonyprolidi.cz. *Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. - Ústava České republiky*. [Online] © AION CS 2010-2022, k aktuálnímu znění 1. červen 2013. [Citace: 12. prosinec 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>.

Česko. zakonyprolidi.cz. *Ústavní zákon č. 23/1991 Sb.- Ústavní zákon, kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon Federálního shromáždění ČSFR*. [Online] © AION CS 2010-2022, ke znění 8. únor 1991. [Citace: 12. prosinec 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-23>.

Čl. 3

odst. (1) Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.

odst. (2) Každý má právo svobodně rozhodovat o své národnosti. Zakazuje se jakékoli ovlivňování tohoto rozhodování a všechny způsoby nátlaku směřující k odnárodňování.

Čl. 24

Příslušnost ke kterékoli národnostní nebo etnické menšině nesmí být nikomu na újmu.

Čl. 25

odst. (1) Občanům tvořícím národnostní nebo etnické menšiny se zaručuje všestranný rozvoj, zejména právo společně s jinými příslušníky menšiny rozvíjet vlastní kulturu, právo rozšiřovat a přijímat informace v jejich mateřském jazyku a sdružovat se v národnostních sdruženích. Podrobnosti stanoví zákon.

odst. (2) Občanům příslušejícím k národnostním a etnickým menšinám se za podmínek stanovených zákonem zaručuje též

a) právo na vzdělání v jejich jazyku,

b) právo užívat jejich jazyka v úředním styku,

c) právo účasti na řešení věcí týkajících se národnostních a etnických menšin.³¹

Důležitým právním předpisem je zákon číslo 273/2001 Sb. - o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, který byl Poslaneckou sněmovnou České republiky schválen 10.07.2001 a nabyl účinnosti dnem vyhlášení 02.08.2001. Do té doby nebyl v České republice v žádné její právní úpravě (mezinárodní, vnitrostátní) pojem národnostní menšina vysvětlen.

³¹ Česko. zakonyprolidi.cz. Usnesení č. 2/1993 Sb.- Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky. [Online] © AION CS 2010-2022, k aktuálnímu znění 1. říjen 2021. [Citace: 12. prosinec 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>.

2.6 Mezinárodní a evropské předpisy upravující postavení menšin

Právy menšin, stejně tak i jejich celkovým postavením ve většinové společnosti a jejich ochranou se zabývá několik významných mezinárodních dokumentů, tak i světových organizací, vzniklých v rámci Organizace spojených národů, Rady Evropy i Evropské unie. Podle článku 10 Ústavy České republiky je Parlamentem ratifikovaná a vyhlášená mezinárodní smlouva bezprostředně závazná a má přednost před zákonem.

2.6.1 Evropská úmluva o ochraně lidských práv a svobod

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, lépe známá jako Evropská úmluva o lidských právech, byla sjednána v Římě dne 4. listopadu 1950 a vstoupila v platnost dne 3. září 1953. Jednalo se o první právní předpis, který nabyt účinnost práv uvedených ve Všeobecné deklaraci lidských práv. Za prosazování závazků přijatých smluvními státy byly dříve odpovědné tři instituce: Evropská komise pro lidská práva, Evropský soud pro lidská práva a Výbor ministrů Rady Evropy. Od svého přijetí v roce 1950 byla Úmluva několikrát změněna a doplněna o mnoho dalších práv. Úmluva upravuje v jednotlivých člancích například právo na život, zákaz mučení, zákaz otroctví a nucených prací a právo na spravedlivý proces. Pro Českou a Slovenskou Federativní Republiku vstoupila v platnost dnem 18. března 1992 pod číslem předpisu 209/1992 Sb. - jako Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících. Dne 1. října 1994 vstoupila v platnost i pro Českou republiku.³²

³² Rada Evropy., echr.coe.int. *European Convention on Human Rights*. [Online] European court of human rights, 4. listopad 1950. [Citace: 26. prosinec 2022.] https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=basictexts&c=#n1359128122487_pointer.
Česko. zakonyprolidi.cz. *Sdělení č. 209/1992 Sb.- federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod*. [Online] © AION CS 2010-2022, poslední znění 1. srpen 2021. [Citace: 26. prosinec 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-209>.

2.6.2 Listina základních práv Evropské unie

V roce 2000 vyhlásily Evropský parlament, Evropská komise a Rada Listinu základních práv EU. Tento dokument vymezil základní práva a svobody uznávané Evropskou unií. Vstupem Lisabonské smlouvy v platnost v roce 2009 se práva, svobody a zásady podrobně uvedené v listině staly právně závaznými pro EU a její členské státy. Listina se skládá ze sedmi hlav byla vytvořena pro zajištění mírové budoucnosti založenou na společných hodnotách. Ve článku 10 je uvedeno, že každý má právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání. Toto právo zahrnuje svobodu změnit své náboženské vyznání nebo přesvědčení, jakož i svobodu projevat své náboženské vyznání nebo přesvědčení sám nebo společně s jinými, ať veřejně nebo soukromě, bohoslužbou, vyučováním, prováděním úkonů a zachováváním obřadů. Článek 21 pak upravuje zákaz diskriminace, kdy se zakazuje jakákoliv diskriminace založená zejména na pohlaví, rase, barvě pleti, etnickém nebo sociálním původu, genetických rysech, jazyku, náboženském vyznání nebo přesvědčení, politických názorech či jakýchkoli jiných názorech, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, narození, zdravotním postižení, věku nebo sexuální orientaci. Dále se ve článku 22 hovoří o tom, že unie respektuje kulturní, náboženskou a jazykovou rozmanitost.³³

2.6.3 Evropská charta regionálních a menšinových jazyků

Charta byla otevřena k podpisu členskými státy dne 5. listopadu 1992 ve Štrasburku. Česká republika ji podepsala ve Štrasburku dne 9. listopadu 2000. Následně byla přijata usnesením vlády České republiky dne 7. prosince 2005 pod číslem 1574. Cílem Úmluvy je dosažení větší jednoty mezi jejími členy, za účelem zachování a ochrany menšinových a regionálních jazyků, které postupně zanikají nebo jim hrozí zánik úplný, pro zachování tradic a kultury Evropy pro budoucí generace. Pro státy, které Úmluvu přijaly, to znamená, že si mohou

³³ Evropská unie, . eur-lex.europa.eu. *Listina základních práv Evropské unie*. [Online] © European Union, 1998-2022, 26. říjen 2012. [Citace: 26. prosinec 2022.] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A12012P%2FTXT>.

Evropská Rada, . consilium.europa.eu. *Ochrana a prosazování lidských práv - Listina základních práv EU*. [Online] generální sekretariát Rady EU, 2. září 2022. [Citace: 26. prosinec 2022.] <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/human-rights/>.

vybrat jeden menšinový jazyk nebo méně rozšířený úřední jazyk užívaný na celém jeho území nebo jeho části, na které se budou vztahovat další body uvedené v Úmluvě. Například, aby v trestním řízení soudy na žádost některé ze stran vedly řízení v regionálních nebo menšinových jazycích, aby zpřístupnil předškolní, základní a střední vzdělávání v příslušných regionálních nebo menšinových jazycích. Tímto se Česká republika zároveň zavázala k odevzdávání pravidelných monitorovacích zpráv o plnění závazků plynoucích z úmluvy.³⁴

2.6.4 Mezinárodní pakt o občanských a politických právech

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech byl sjednán dne 19. prosince 1966 v New Yorku. Československá socialistická republika oba pakty přijala a byly podepsány v New Yorku dne 7. října 1968, kdy dne 11. listopadu 1975 došlo Federálním shromážděním Československé socialistické republiky k ratifikaci. Oba tyto pakty vstoupily v platnost dne 23. března roku 1976 pod vyhláškou č. 120/1976 Sb. - o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech. Pod článkem 18 je zmíněno, že každý má právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženství a nikdo k jeho vyznání či jeho příjmu nesmí být donucován. V článku 20 se uvádí, že jakákoli národní, rasová nebo náboženská nenávisť, jež představuje podněcování k diskriminaci, nepřátelství nebo násilí, musí být zakázána zákonem.³⁵

³⁴ Vláda České republiky,. vlada.cz. *Evropská Charta regionálních či menšinových jazyků*. [Online] Vláda ČR (c) 2009-2022, 2. červen 2006. [Citace: 27. prosinec 2022.] <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/dokumenty/mezinarodni-dokumenty/evropska-charta-regionalnich-ci-mensinovy-ch-jazyku-17547/>.

Česko. zakonyprolidi.cz. *Sdělení č. 15/2007 Sb. m. s. - o sjednání podpisu Evropské charty regionálních či menšinových jazyků*. [Online] © AION CS 2010-2022, 1. březen 2007. [Citace: 27. prosinec 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2007-15>.

³⁵ Vláda České republiky,. vlada.cz. *Mezinárodní pakt o občanských a politických právech*. [Online] Vláda ČR (c) 2009-2022, 2. září 2011. [Citace: 27. prosinec 2022.] <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rfp/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/mezinarodni-pakt-o-obcansky-ch-a-politicky-ch-pravech-19851/>.

Česko. zakonyprolidi.cz. *Vyhláška č. 120/1976 Sb. - o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech*. [Online] © AION CS, s.r.o. 2010-2022, 3. leden 1976. [Citace: 27. prosinec 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1976-120>.

2.6.5 Úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace

Rezolucí Valného shromáždění Organizace spojených národů ze dne 21. prosince 1965 byla přijata Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace. Československá socialistická republika Úmluvu podepsala v New Yorku dne 7. března 1966. Státy zavazuje k dodržování zásad důstojnosti a rovnosti všech lidí a ve spolupráci s Organizací budou jednat tak, aby bylo dosaženo jednoho z cílů Organizace spojených národů, jímž je podpora a posilování všeobecné úcty k lidským právům a základním svobodám pro všechny, bez rozdílu rasy, pohlaví, jazyka nebo náboženství, bez jakéhokoli rozlišování národnostního původu a mají právo na stejnou ochranu před zákonem proti jakékoliv diskriminaci a proti veškerému podněcování k diskriminaci. Je zde vysvětlen výraz rasová diskriminace, který je v této Úmluvě vysvětlen v části I, článku 1 v odstavci 1 následovně:

Část I

Článek 1,

odst. (1) Výraz "rasová diskriminace" v této úmluvě znamená jakékoli rozlišování, vylučování, omezování nebo zvýhodňování založené na rase, barvě pleti, rodovém nebo na národnostním nebo etnickém původu, jehož cílem nebo následkem je znemožnění nebo omezení uznání, užívání nebo uskutečňování lidských práv a základních svobod na základě rovnosti v politické, hospodářské, sociální, kulturní nebo v kterékoli jiné oblasti veřejného života.³⁶

³⁶ Vláda České republiky, vlada.cz. *Úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace*. [Online] Vláda ČR (c) 2009-2022, 26. říjen 2006. [Citace: 27. prosinec 2022.] <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rp/dokumenty/umluva-o-odstraneni-vsech-forem-rasove-diskriminace-19721/>.
Česko. *zakonyprolidi.cz. Vyhláška č. 95/1974 Sb.- o Mezinárodní úmluvě o odstranění všech forem rasové diskriminace*. [Online] © AION CS, s.r.o. 2010-2022, 4. leden 1969. [Citace: 27. prosinec 2022.] přímá citace Část I, článek 1, odstavec 1. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1974-95>.

2.6.6 Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin

Úmluva řeší problematiku ochrany práv příslušníků národnostních menšin v rámci evropských standardů. Česká republika Úmluvu podepsala dne 28. dubna 1995, ratifikována byla dne 18. prosince 1997. Úmluva pro Českou republiku vstoupila v platnost 1. dubna 1998. V České republice je publikována ve Sbírce zákonů pod č. 96/1998 Sb. Úmluva zjevně navazuje na dokument kodaňské konference KBSE, která se konala v červnu roku 1990 a zabývala se "lidskou dimenzí". Je politicky závazný, avšak bylo potřeba tomuto obsahu dát právní váhu. Úmluva ve svém prvním článku uvádí, že ochrana národnostních menšin a práv a svobod příslušníků těchto menšin tvoří nedílnou součást mezinárodní ochrany lidských práv. Značnou část obsahu tvoří předpisy z evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a též z Listiny základních práv a svobod České republiky. Úmluva zavazuje státy k několika závazkům, kterým se musí dostát:

1. Podporovat podmínky nezbytné pro příslušníky národnostních menšin (zachovávat a rozvíjet svoji kulturu, tradice, identitu, jazyk a náboženství)
2. Přijmout vhodná opatření na ochranu osob, které mohou být dotčena diskriminací

Jedná se o ochranu před útoky mající speciální motiv konkrétně mířený na národnostní menšinu. Útok na jejich kulturu, identitu, náboženství apod. Dokument se též zabývá aplikováním vhodných preventivních opatření ze strany bezpečnostních složek a správného posuzování trestních činů státními zástupci a soudy.

3. Zajistit respektování práva všech příslušníků národnostních menšin na svobodu shromažďovat se

Respektive, aby demonstrující nemuseli mít obavu z fyzického napadení ze strany odpůrců. Dostatečné možnosti umožňuje česká legislativa z. č. 84/1990 Sb. - o právu shromažďovacím.

4. Umožnit užívání menšinového jazyka na veřejnosti, tak i úředně
5. Vytvářet podmínky pro účast národnostních menšin v kulturních, hospodářských a společenských záležitostech

Jedná-li se především o činnost, které se menšin dotýkají.

6. Přijmout opatření v zájmu podpory rovnosti menšin

Jedná se o podporu rovnosti v oblasti ekonomického, sociálního, kulturního a politického života.

7. Opatření přijaté, které se nebudou považovat za diskriminaci

Jedná se o pozitivní diskriminaci ve prospěch menšin, jejich podpory a preferencí uvnitř majoritní společnosti.³⁷

2.7 Legislativa problematiky menšin v České republice

V právním systému České republiky upravují otázku menšin tyto nejdůležitější předpisy. A to Listina základních práv a svobod, Ústava České republiky, zákon č. 273/2001 Sb. - o národnostních menšinách a dále zde hrají roli přímo uvedené trestné činy proti příslušníkům menšin, které jsou uvedeny v Trestním zákoně č. 40/2009 Sb. Ve své zvláštní části uvádí několik skutkových podstat takovýchto trestných činů.

1. Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (§ 352) - užití násilí proti skupině obyvatelů nebo jednotlivci nebo vyhrožování jim usmrcením, ublížením na zdraví nebo způsobením škody velkého rozsahu pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání.

2. Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob (§ 355) - veřejné hanobení některého národa, jeho jazyka, některé rasy nebo etnické skupiny, nebo skupin osob pro jejich skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politickému přesvědčení, vyznání nebo proto, že jsou skutečně nebo domněle bez vyznání.

3. Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 356) - veřejné podněcování k nenávisti k některému národu, rase,

³⁷ Vláda České republiky, vlada.cz. *Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin*. [Online] Vláda ČR (c) 2009-2022, 9. listopad 2005. [Citace: 31. prosinec 2022.] <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/dokumenty/mezinarodni-dokumenty/ramcova-umluva-o-ochrane-narodnostnich-mensin-6912/>.

Česko. *zakonyprolidi.cz. Sdělení č. 96/1998 Sb. - o sjednání Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin*. [Online] © AION CS, s.r.o. 2010-2022, 1. únor 1998. [Citace: 31. prosinec 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-96>.

Gabal Ivan a kolektiv, *Etnické menšiny ve střední Evropě*. Praha : G plus G, 1999, Ivan Gabal a kolektiv 1999, 1999. stránky 67-70. ISBN 80-86-103-23-4.

etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob nebo k omezování práv a svobod jejich příslušníků.

4. Genocidium (§ 400) - úmyslné úplné nebo částečné zničení některé rasové, etnické, národnostní, náboženské, třídní nebo jiné podobné skupiny lidí.

5. Útok proti lidskosti (§ 401) - perzekuování skupiny obyvatelstva na politickém, rasovém, národnostním, etnickém, kulturním nebo náboženském základě, z důvodu pohlaví nebo z jiného podobného důvodu.

6. Apartheid a diskriminace skupiny lidí (§ 402) - Uplatňování apartheidu nebo rasové, etnické, národnostní, náboženské nebo třídní segregace nebo jiné podobné diskriminace lidí.

7. Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka (§ 403) - Založení, podpora nebo propagace hnutí, které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásání rasové, etnické, národnostní, náboženské či třídní zášti nebo zášti vůči jiné skupině osob.

8. Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka (§ 404) - veřejný projev sympatií k hnutí které prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásání rasové, etnické, národnostní, náboženské či třídní zášti nebo zášti vůči jiné skupině osob.

9. Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia (§ 405) - veřejné popírání, zpochybňování, schvalování nebo se snaha ospravedlnit nacistické, komunistické nebo jiné genocidium nebo nacistické, komunistické nebo jiné zločiny proti lidskosti nebo válečné zločiny nebo zločiny proti míru.

Dále jsou v českém trestním zákoníku u některých trestných činů uvedeny kromě základních skutkových podstat trestných činů i kvalifikované skutkové podstaty, tedy přistupují zde okolnosti, které podstatně zvyšují nebezpečnost činu pro společnost v případě, že takovýto trestný čin byl spáchán na osobě pro její skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání.³⁸

³⁸ Česko. zákonyprolidi.cz. *Trestní zákon*. [Online] © AION CS 2010-2023, aktuální znění 5. leden 2023. [Citace: 24. leden 2023.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

2.8 Nejpočetnější menšiny žijící na území České republiky

Podle čtvrtletní zprávy Českého statistického úřadu z období 30.09.2022 do 31.12.2022 se v České republice ke dni 31.12.2022 nachází 636.282 osob ukrajinské národnosti, 117.265 osob slovenské, 66.340 vietnamské a 43.498 ruské národnosti. Celkem i s ostatními menšinami zde pobývá 1.116.154 cizinců. Dle sčítání lidu z roku 2021 se 21.691 osob hlásí k romské národnosti. Toto se však nedá brát na zřetel, jelikož většina Romů kolonku národnost nevyplňuje. Z jejich strany zde panuje strach ze stigmatizace nebo zneužití dat státními orgány. Dle odhadů zde žije cca 250.000 Romů. Jelikož těchto pět menšin je v ČR nejpočetnějších, vybral jsem si je k přiblížení.

2.8.1 Ukrajinci

K ukrajinskému etniku se Ukrajinci začali hlásit v období 19. a 20. století. Do té doby byli označováni jako Rusíni nebo Malorusové. Přítomnost Ukrajinců na území Čech a Moravy lze prokázat a zachytit na přelomu 16. a 17. století, kdy sem přicházeli z polsko-litevského nebo moskevského státu. Většinou šlo o studenty, kteří si na zdejších vysokých školách v Praze a Olomouci šli doplnit vzdělání anebo o žoldáky najaté do boje proti Osmanům. Výrazněji se přítomnost Ukrajinců zvýšila na konci 18. století, kdy bylo západoukrajinské území připojeno k Habsburské monarchii. Koncem 19. století se zvýšila migrace Haličských Ukrajinců, kdy mezi osobnostmi o zrovnoprávnění ukrajinské menšiny v monarchii usilovali dva vysokoškolští profesori ukrajinské národnosti - chemik I. Horbačevskij a fyzik I. Puljuj. I v tomto období k nám docházeli na sezónní práce v zemědělském a hutním odvětví.

V období první světové války (1914-1918) migrace dále vzrostla, jelikož Ukrajinci bojovali na obou stranách východní fronty. Jednalo se jak o zajatce ruské monarchie, tak i civilní uprchlíky z Haliče a Bukoviny. Toto mělo za důsledek další emigrační vlnu v letech 1919 a 1920, kvůli nezdařilému boji o ukrajinskou nezávislost. Za využití zkušeností a znalostí získaných v ČSR i nadále vyvíjeli snahy o zvrácení výsledku boje za nezávislost. Československá vláda vynakládala obrovské finanční prostředky pro podporu Ukrajinských uprchlíků. Hlavně do sektoru školství. Bylo zde založeno mnoho ukrajinských

škol a spolků. Vznikly zde ukrajinské vysoké školy, gymnázia, univerzity i umělecké akademie. Tyto prostředky se vrátily zpět díky archeologickým objevům v prostorech Pražského hradu Ivanem Borkevským či knižním dílům ukrajinských slovníků a ukrajinské emigrační poezie. Ukrajinci měli své zástupce i v politice. Avšak jak levicový tak i pravicový politici si zachovali kritický vztah proti SSSR a Polsku.

Po obsazení ČSR nacistickým Německem se situace Ukrajinců zhoršila, jelikož nacisté neviděli v Ukrajincích rovnocenného spojence v boji proti SSSR, tak neviděli ani smysl v dosavadní podpoře. Spolky byly proto zrušeny a činnost škol byla ztížena. Po roce 1941, bez ohledu podpory Německa, stoupenci S. Bandery propagovali na české půdě nezávislý Ukrajinský stát, kdy na základě této činnosti byli Gestapem zadrženi a uvězněni.

Po roce 1945 a následných událostech po roce 1948 byla situace Ukrajinců značně ztížena. Mnoho Ukrajinců bylo zadrženo a odvedeno do trestaneckých kolonií SSSR a zbylé ukrajinské spolky a školy zanikly. Ti, co tu zůstali byli přesídleni do Československého pohraničí, pro jeho revitalizaci. Dále jim bylo po roce 1950 zbaveno právo hlásit se k řeckokatolickému obřadu, který byl zakázán.

Po událostech v roce 1989 se uvolnil prostor pro obnovení činnosti spolků národnostních menšin. V letech 1989 a 1990 vzniklo Občanské fórum Ukrajinců, kdy na jaře roku 1990 vzniklo Sdružení Ukrajinců, které se pokoušelo v Praze a Ostravě obnovit spolkové a kulturní aktivity. Po všech těchto událostech vznikli dvě skupiny Ukrajinců. Ti starší, kteří se díky spolkům a školám z let minulých stali Českými občany a zcela úplně se asimilovali. Druhá skupina zde podniká a využívá krátkodobých pobytů. Ti o získání občanství neusilují anebo ho zatím nezískali.

V současné době ke dni 31.12.2022 se v České republice nachází 636.282 Ukrajinců. Jedná se o značný nárůst oproti roku 2021, tedy před začátkem agrese na Ukrajinu ze strany Ruska, kdy dle čtvrtletní zprávy Českého statistického úřadu ze dne 31.12.2021 zde pobývalo 196.875 Ukrajinců. Za rok zde tedy přibylo 439.407 Ukrajinců. Česká republika na to adekvátně zareagovala v podobě zřízení integračních a uprchlických center (Kongresové centrum a Vysočany). Společnost na to zareagovala v podobě dobrovolnický

spolků a velkou dávkou solidarity, kdy Ukrajinské uprchlíky nechali pobývat ve svých volných ubytovacích prostorách. Objevili se zde však i extrémistické nálady a projevy nenávisti proti této skupině obyvatel. Jak ve veřejném, tak v kybernetickém prostoru. Na tuto situaci zareagovala Policie České republiky vedení interní statistiky s názvem "Ukrajina", kde je zaznamenáváno protiprávní jednání občanů Ukrajiny, tak i proti této skupině obyvatel.³⁹

2.8.2 Slováci

Slováci přicházeli do českých zemí již dávno před založením společného státu Čechů a Slováků. Přicházeli na území Moravy do moravsko-slovenského pomezí jako evangeličtí kazatelé již za dob Josefa II. po vydání tolerančního patentu. V tomto období docházelo po rakousko-uherském vyrovnání k násilné maďarizaci Slováků. Již v polovině 19. století vznikala česko-slovenská sounáležitost, jelikož v českých zemích vzniklo řada iniciativ, které podporovaly vydávání slovenských publikací a poskytovaly stipendia slovenským studentům ke studiu na českých vysokých školách. Díky tomuto vznikla skupina slovenských pisatelů a intelektuálů v budoucnu podporující československé ideje.

Po vzniku Československa v roce 1918 docházeli ze Slovenska jak dělníci na sezónní práce na zemědělské usedlosti, tak do těžkého průmyslu do Ostravska. Pracovali i v Baťových závodech na Zlínsku. Do českých zemích docházelo i mnoho intelektuálů, kteří se snadno asimilovali do české společnosti. Podstatným faktem je to, že z jejich strany tato adaptace nebyla brána jako odnárodnění slovenské národnosti, ale svoji přítomnost vnímali jako obohacení české kultury. Čímž nedocházelo k závažnějším společenským nepokojům, naopak byli horlivými stoupenci jednotného a společného Československého státu. Na Slovensko přicházeli i Češi. Jednalo se z větší části o českou inteligenci, kteří zaplnili mezeru v kádru střední třídy jako státní zaměstnanci

³⁹ Ministerstvo vnitra České republiky. Čtvrtletní zpráva o migraci za 2. čtvrtletí 2022. *mvcz.cz*. [Online] © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena, 6. září 2022. [Citace: 5. únor 2023.] <https://www.mvcz.cz/migrace/clanek/ctvrtletni-zprava-o-migraci-za-2-ctvrtleti-2022.aspx>.

Český statistický úřad,. Data - počet cizinců. *czso.cz*. [Online] 26. leden 2023. [Citace: 5. únor 2023.] https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu. R02 Počet cizinců v ČR - předběžné čtvrtletní údaje; 2004/06 - 2022/12.

Šišková, Tatjana za spoluautory. Menšiny a migranti v České republice. Praha : Portál, s.r.o., 2001. str. 81-85. ISBN 80-7178-648-9.

(úředníci, učitelé, četníci a důstojníci). Díky vydatné české pomoci zažilo Slovensko rozmach slovenského školství, vědy a literatury, které se v době násilné maďarizace rozvíjet nemohlo.

V období před 2. světovou válkou, uznáním autonomie Slovenska, se vztah mezi Čechy a Slováky zhoršil. To dovršilo vznikem samostatného Slovenského státu. Docházelo k vystěhování české inteligence i s rodinami ze Slovenska, tak i někteří Slováci se vrátili zpět na Slovensko. V tomto období i nadále na území protektorátu pracovali slovenští dělníci, kdy kvóta činila 5.000 Slováků na rok. Reálně v protektorátu pracovalo cca 20.000 dělníků. To neuniklo Slovenské vládě, která vyvíjela snahy v protektorátu pořádat kulturní akce se slovenskou tematikou, tak projekci slovenských filmů. Zájem byl však ze strany slovenské menšiny minimální, jelikož jejich působení v protektorátu byl pouze ekonomický.

Po roce 1945 znovu vzniklo Československo, avšak do roku 1948 nemělo dlouhého demokratického trvání. V tomto období docházelo k revitalizaci a znovu osídlení pohraničí po vysídlených Němcích. Do pohraničí přicházeli jak Slováci ze Slovenska, tak i ti reemigrovaní z Francie, Maďarska a Jugoslávie. Pohraničí osidlovali i slovenští Romové, což zkreslovalo demografické údaje i pohled českého obyvatelstva na Slováky a slovenské Romy, ke kterým se Češi chovali spíše zdrženlivě. V 50. a 60. letech se kladl důraz na industrializaci a těžký průmysl, tudíž byla větší poptávka po dělnících než po inteligenci, která by resocializovala vysídlené pohraničí. Migrace Slováků pokračovala do začátku 70. let, kdy se Slovensko stávalo stále více industrializované, čímž vzniklo více pracovních míst a tím pádem se migrace Slováků snížila. V období 80. let po federalizaci se otevřeli možnosti Slovákům dosáhnout vyšších funkcí v politice, médiích i v kulturním životě, což Česká společnost přivítala kladně.

Po událostech v roce 1989 se demografická situace Slováků v českých zemích změnila. Úbytek pocítovali příhraniční oblasti v Karlovarsku a Ústecku, zatímco Praha a Brno poznamenala nárůst. Velkou roli zde hrála i situace rozdělení republiky, kdy velký počet Slováků se vrátil zpět na Slovensko.

Závěrem lze říci, že slovenská menšina hrála v sociálním životě Čechů a formování českých zemí velkou roli. A díky podobné jazykové struktuře,

rodinným a kulturním vazbám byli do české společnosti přijati lépe než pozitivně.⁴⁰

2.8.3 Vietnamci

První známou dynastií panující na území dnešního severního Vietnamu byla dynastie Hong Bang (3. - 1. století př.n.l.). V tomto období vznikl první státní útvar, kde pobývali Vietové. Následující dynastie Trieu panovala až do chvíle dobytí a obsazení území Číňany roku 111 př.n.l. Tato nadvláda trvala až do roku 939. Za vlády dynastie Pozdní Ly (1010 - 1225) se stalo hlavním městem místo dnešní Hanoje. V 16. století se Vietnam rozdělil na severní a jižní Vietnam, kde vládce dynastie Nguyen začal spolupracovat s Francouzi, čímž zapříčinil kolonizaci Vietnamu. V roce 1954 po porážce francouzských legií byl Vietnam na základě Ženevských dohod rozdělen. Od 50. let do roku 1976 sváděl severní Vietnam boje s USA a jižním Vietnamem, jejíž výsledek bylo vítězství severního pro komunistického Vietnamu a následné sjednocení celého Vietnamu.

Do Československa začali Vietnamci přijíždět v 50. letech 20. století na základě vzniklých diplomatických vztahů s Vietnamem. V počátcích byl omezen počet studentů z Vietnamu kvótami, kdy do Československa přijíždělo kolem 20-50 osob za rok. V roce 1956 oba státy podepsaly Dohodu o vědecko-technické spolupráci, na základě které k nám přijížděli praktikanti, dělníci a učňové se vzdělávat ve strojírenství a lehkém průmyslu. V roce 1980 navštívil Vietnam prezident Gustáv Husák, kde byly podepsány další dohody o vzájemné hospodářské spolupráci. Již roku 1981 v ČSSR pobývalo na 30.000 příslušníků vietnamské menšiny.

Po politických změnách v roce 1989 se nová vláda bývalým státům RVHP otočila zády a orientovala se spíše na západní trh. Od 90. let do ČR přijíždí Vietnamci z podnikatelských důvodů mnohdy i se svými rodinami.

Vietnamci jsou k České společnosti hodně uzavření. Prvním faktorem je pro Vietnamce velký kulturní šok, který ruku v ruce doprovází odlišný jazyk. Faktorem druhým je institut zástupce, který díky jazykové vybavenosti za komunitu vyřizuje věci na úřadech, čímž znemožňuje sociální styk ostatních

⁴⁰ Gabal Ivan a kolektiv. *Etnické menšiny ve střední Evropě*. Praha : G plus G, 1999, Ivan Gabal a kolektiv 1999, 1999. stránky 139-150. ISBN 80-86-103-23-4.

příslušníků menšiny s většinovou společností. Díky politické situaci ve Vietnamu u Vietnamců panuje nedůvěra ve státní instituce, jejímž důsledkem je následná nespolupráce s orgány činných v trestním řízení. V České republice se ke dni 31.12.2022 nachází 66.340 osob vietnamské národnosti.

2.8.4 Rusové

Na počátku 20. let 20. století přijala Československá republika na základě Ruské pomocné akce několikatísícovou emigrační vlnu, kterou tvořili Ukrajinci, Rusové, Bělorusové a Gruzínci. Ti do Československa přišli po Říjnové revoluci a porážce bílých vojsk. Tehdy se Praha stala exilovým místem ruských intelektuálů, vědců a umělců, a to i proto, že se Československá vláda stavila proti Říjnové revoluci.

Po politických změnách v roce 1989 a následném rozpadu SSSR v roce 1991 vznikla další emigrační vlna a to zejména mladých ruských občanů hledající pracovní příležitosti a lepší sociálně-ekonomické podmínky.

V české společnosti však již z doby obsazení státu vojskem SSSR přetrvává odpor vůči všemu ruskému a následná kriminalita v 90. letech související s medializovanými případy spáchaným organizovaným zločinem, jejíž byla ruská menšina součástí, ke změně pohledu nepomohla.

V 21. století se pohled české společnosti, dle mého názoru, vůči Rusům změnil k lepšímu. Nemalá část populace se pozitivně stavila k politice Vladimira Putina a vnímala ho jako osvoboditele Slovanských národů od spárů Evropské Unie. To se bohužel ani po Ruské agresi na Ukrajinu v roce 2022 u některých osob nezměnilo.⁴¹

⁴¹ Vláda České republiky. vlada.cz. *Ruská národnostní menšina*. [Online] Vláda ČR (c) 2009-2023, 21. říjen 2022. [Citace: 9. únor 2023.] <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/ruska-narodnostni-mensina-16155/>

Šišková, Tatjana za spoluautory. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha : Portál, s.r.o., 2001. str. 99-105 a 73-79. ISBN 80-7178-648-9.

2.8.5 Romové

Předkové Romů pochází z Indického subkontinentu, kde se převážně živilo jako kováři, kotláři, košíkáři, řezníci a hudebníci. Z Indie odešli v 10. století a ve 13. století přicestovali do Evropy. V 15. století se začali usazovat na Balkáně a v Uhrách. V českých zemích se začali usazovat v 17. a 18. století. Jedním z nejrozšířenějších názvů pro Romy je český Cikán, maďarsky Cigan, německy Zigeuner a anglicky Gypsy. Z počátku byli vítáni, jelikož přinášeli zajímavé informace o vzdálených zemích. Vynikali ve zvěrolékařství, kovářství a romským ženám se přisuzovalo umění věštit budoucnost. Později byli Romové pronásledováni církví za čarodějnictví a světskou mocí za loupežnictví a špionáž. V západních zemích byli Romové vyháněni ba dokonce i beztrestně zabíjeni, což vedlo k tomu, že se Romové neusazovali a nadále kočovali. Vyvrcholením pronásledování byla vyhlazovací politika "podřadných" ras a etnik třetí říše, díky které ve vyhlazovacích táborech zemřelo několik tisíc Romů. Tímto z českých zemích prakticky vymizela Romská menšina, která po 2. světové válce čítala okolo 600 českých a moravských Romů.

Většina Romů nacházející se v České republice přicestovala ze Slovenska v letech 1945-1993. První vlna přistěhovalců přicestovala do pohraničních vysídlených oblastí po Sudetských Němcích. Zde našli mladí muži práci, bydlení, vrátili se zpět na Slovensko, kde s sebou nazpět do Čech vzali celé své rodiny i s osadami. Tato vlna si zachovala své tradice a zvyky a jsou vnímány jako starousedlíci, kteří se sžili s ostatními obyvateli. Druhá vlna přistěhovalců se přistěhovala v období 50. a 60 let při organizovaných nábořech do těžkého a stavebního průmyslu. Náboř se konaly na Slovensku přímo v romských osadách. Tito Romové se nevrátili zpět na Slovensko, kdežto prvotní předpoklad byl takový, že si vydělají a na Slovensko se vrátí. Založili v Čechách rodiny, Dobrovolně se z části asimilovali. Většinou zapomněli romský jazyk, kulturu a jejich tradice. Tito Romové mají ve společnosti mnoho problémů. Třetí vlna proběhla po vydání usnesení vlády č. 502 z roku 1965 o likvidaci cikánských osad, čtvrtí a ulic, což bylo takovým následkem zákona č. 74/1958 Sb., který se týkal zákazu kočování Romů. Bylo běžné, že přímo před očima byl zbořen jejich dům. Právě tato vlna má v České republice nejvíce problémů. Byli násilně přestěhováni a rozptýleni po obcích. Následně se snažili se opět sestěhovat,

avšak zcela se to již nepodařilo. Vlivem těchto událostí, přestěhování do místa s jinými zvyky, složení obyvatel a proděláním kulturního šoku vnímají českou společnost jako nepřátelskou. V roce 1995 se počet Romů pohyboval okolo 200.000 jedinců. V devadesátých letech se odstěhovali na západ, kdy přes Českou republiku na cestovali i Romové z Rumunska, Jugoslávie a z celého bývalého Sovětského svazu. I mezi Romy jsou různá etnika žijící v České republice. Jsou to Romové Čeští, Moravští, Maďarští, Slovenští, Olašští a Sintí.

Pro Romy je život nejvyšší hodnotou. Vše, co se týče rodiny, založení rodiny, plození dětí má nejvyšší hodnotu. Naopak vše, co život omezuje je vnímáno negativně. Nejvyšší úctu mají ke starším Romům a chování ke svým dětem je až nekritické. Mezi romské tradice patří jejich vzájemná úcta, úcta k jiným rodinám, pohostinnost a zdvořilost. Potrpí si též i na jídlo. Jídlo označují za nečisté, jestli je opětovně ohříváno, nachází se v něm vlas, či spadlo na zem. Za nečisté považují i některé druhy masa. Romové nemají své tradiční svátky. Dodržují svátky křesťanské s ostatními obyvateli. Mezinárodnímu dni Romů (8. duben) nepřisuzují velkou váhu.

Romská menšina má se soužitím s českými občany mnoho problémů. Češi Romům vytýkají kriminalitu, agresivitu, lenost, hlučnost, nízké vzdělání a parazitující chování na sociálních dávkách. Romové Čechům naopak vytýkají nadřazené chování, vypočítavost, xenofobii, diskriminaci a rasismus. Dále Romové viní bývalou protektorátní Českou správu za podíl viny na holokaustu Romů a v 50. a 60. letech násilné vysídlení a zničení mnoha jejich osad. Česká strana však za toto pociť viny nepocituje.

V České republice existuje mnoho nadací, iniciativ a organizací sloučujících Romy, kteří jim poskytují pomocnou ruku při integraci či přímo finančně podporují.

- Romea o. p. s. - je romská vzdělávací, mediální organizace a občanské sdružení, které vzniklo 31. 12. 2002 jako dobrovolná nevládní nezisková organizace sdružující romské a neromské občany, jejichž cílem je podpora boje proti rasismu, napomáhání k rozvoji demokracie a tolerance ve společnosti.
- ROMODROM - Občanské sdružení Romodrom bylo založeno v roce 2001 jako dobrovolná nevládní nezisková organizace s cílem pomoci

zejména lidem romského etnika. Hlavním cílem je pomoci lidem hledat řešení v jejich nelehkých životních situacích a posilovat jejich kompetence při řízení svých osudů. Za tímto účelem poskytují sociální služby, kterými jsou terénní programy a sociální rehabilitace.

- Drom, romské středisko - středisko vzniklo v roce 1989, které pracovalo s dětmi žijících v katastrofálních podmínkách. Od 90. let stálo u zrodu mnoha zásadních inovací v sociální oblasti - od romských pedagogických asistentů ve školách, přes komunitní bydlení. Mezi jeho hlavní činnosti patří organizování volnočasových aktivit pro děti a mládež, vzdělávání a poskytování sociálně-právního poradenství.⁴²

3. Role Policie České republiky v multikulturním prostředí

3.1. Historické tradice Policie České republiky

Policie České republiky se hrdě hlásí k tradicím prvorepublikových bezpečnostních složek. Prvním bezpečnostním sborem bylo četnictvo jehož vznik spadá do 19. století a které existovalo do roku 1945. Do jejich řad přišli lidé, kteří se zasloužili o vznik ČSR jako legionáři a účastníci odboje. Následně bezpečnostní složka převzala název Sbor národní bezpečnosti, která do rozpadu ČSFR plnila jak republikové, tak i federální úkoly. Dne 27. srpna 1991 se SNB stal výlučně federálním bezpečnostním sborem, kdy sloučením SNB a Pohraniční stráže vznikl Federální policejní sbor. Toto bylo zapříčiněno

⁴² Šišková, Tatjana za spoluautory. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha : Portál, s.r.o., 2001. str. 119-124. ISBN 80-7178-648-9.

Hübschmannová, Milena. *Romové v České republice (1945-1998)*. Praha : Socioklub, 1999. str. 98. 80-902260-7-8.

Gabal, Ivan a kolektiv. *Etnické menšiny ve střední Evropě*. Praha : G plus G, 1999, Ivan Gabal a kolektiv 1999, 1999. stránky 153-155. ISBN 80-86-103-23-4.

Sdružení Romea., sdruzeniromea.cz. *Romea - Romská mediální a vzdělávací organizace*. [Online] © 2003 - 2022 ROMEA, o. p. s., Created by RyNet.cz. [Citace: 12. únor 2023.] <https://www.sdruzeniromea.cz/index.php/kdo-jsme/o-nas>.

Drom. drom.cz. *Drom - Romské středisko*. [Online] © 2017 DROM, romské středisko. [Citace: 12. únor 2023.] <http://www.drom.cz/stranka/cz/19/kdo-jsme/>.

Romodrom. romodrom.cz. *Romodrom*. [Online] © 2023. [Citace: 12. únor 2023.] <https://romodrom.cz/cs/kdo-jsme/o-nas/>.

vznikem Policejního zboru SK dne 1. března 1991 a dne 21. června schválením České národní rady první zákon o Policii ČR. Policie ČR vznikla dnem 15. července 1991 z dosavadních českých složek SNB. Dalším důležitým mezníkem byl rozpad ČSFR, kdy si každý stát nechal své republikové bezpečnostní sbory. Federální policejní sbor byl spolu s ostatními federálními složkami zrušen.

3.2. Organizace Policie České republiky

Činnost Policie ČR řídí policejní prezidium v čele s policejním prezidentem. Policejní prezident odpovídá za činnost policie ministru vnitra. Policejnímu prezidiu jsou podřízeny útvary s celostátní působností, tak i krajská ředitelství policie. Útvary s celostátní působností zřizuje ministr vnitra na návrh policejního prezidenta. Krajská ředitelství jsou zřízena zákonem.

3.2.1. Policejní prezidium České republiky

V čele Policejního prezidia stojí policejní prezident genmjr. Mgr. Martin Vondrášek. Policejnímu prezidentovi jsou podřízeni tři náměstci, Kancelář policejního prezidenta, Ředitelství pro podporu výkonu služby a Krajská ředitelství.

- První náměstek policejního prezidenta - pod kterého spadají útvary s celostátní působností. Ředitelství služby cizinecké policie, Ochranná služba, Útvar pro ochranu prezidenta České republiky, Pyrotechnická služba, Letecká služba, Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy, Ředitelství služby pořádkové policie, Ředitelství služby dopravní policie a Ředitelství služby pro zbraně a bezpečnostní materiál.
- Náměstek policejního prezidenta pro SKPV - pod kterého spadá Národní centrála proti organizovanému zločinu SKPV, Národní protidrogová centrála SKPV, Útvar zvláštních činností SKPV, Útvar speciálních činností SKPV, Útvar rychlého nasazení, Kriminologický ústav Praha, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV a Úřad služby kriminální policie a vyšetřování.

- Náměstek policejního prezidenta pro ekonomiku - kterému se zodpovídá Správa logistického zabezpečení.
- Kancelář policejního prezidenta
- Ředitelství pro podporu výkonu služby
- Krajská ředitelství policie - jsou to útvary s územně vymezenou působností, kterých je celkem 14. Každý kraj má své Krajské ředitelství policie ČR. Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy, Krajské ředitelství policie Středočeského kraje, Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje, Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje, Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje, Krajské ředitelství policie Libereckého kraje, Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje, Krajské ředitelství policie Pardubického kraje, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje, Krajské ředitelství policie kraje Vysočina, Krajské ředitelství policie Zlínského kraje, Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje a Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje.

3.2.2. Útvary s celostátní působností

Útvary s celostátní působností jsou podřízeny prvnímu policejnímu náměstkovi, který je podřízen policejnímu prezidentovi. V čele každého útvaru stojí ředitelé.

Mezi tyto útvary patří

- Ředitelství služby cizinecké policie
- Ochranná služba
- Útvar pro ochranu prezidenta České republiky
- Pyrotechnická služba, Letecká služba
- Útvar policejního vzdělávání a služební přípravy
- Ředitelství služby pořádkové policie
- Ředitelství služby dopravní policie
- Ředitelství služby pro zbraně a bezpečnostní materiál.

3.2.3. Útvary s územně vymezenou působností

Mezi tyto se řadí krajská policejní ředitelství, kterých je celkem 14. Tedy v každém krajském celku v České republice se nachází Krajské ředitelství policie v jejichž cele stojí krajský ředitel.

- Krajské ředitelství policie hl. m. Prahy - dále se dělí na čtyři obvodní ředitelství římská I, II, III a IV, v jejichž čele stojí obvodní ředitel.
- Krajské ředitelství policie Středočeského kraje
- Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje
- Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje
- Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje
- Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje
- Krajské ředitelství policie Libereckého kraje
- Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje
- Krajské ředitelství policie Pardubického kraje
- Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje
- Krajské ředitelství policie kraje Vysočina
- Krajské ředitelství policie Zlínského kraje
- Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje
- Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje⁴³

3.3. Policie České republiky a multikulturní prostředí

Policie České republiky je jednotný ozbrojený bezpečnostní sbor zřízený zákonem České národní rady ze dne 21. června 1991. Slouží veřejnosti a jejím mottem je "Pomáhat a chránit". Jejím úkolem je chránit veřejný pořádek a předcházet trestné činnosti. Plní úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, předpisy Evropských společenství a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu České republiky. Dále se musí řídit Ústavou České republiky a Listinou základní

⁴³Šteinbach, plk. Mgr. et Mgr. Miroslav. *Čtvrtstoletí Policie České republiky*. Praha : Policejní prezidium České republiky 2016, 2016. ISBN 978-80-260-9597-2.
Policie České republiky, . *Policie České republiky 2. vydání*. Praha : Policejní prezidium České republiky 2017, 2017. ISBN 978-80-270-0664-9.

práv a svobod. Kromě všech těchto ministerstev se menšinovou politikou a ochranou menšin zabývají i poradní orgány na úrovni vlády.

1. Rada vlády pro záležitosti romské menšiny - byla zřízena usnesením vlády ČR ze dne 17. září 1997 č. 581. Jejím úkolem je seznamovat veřejnost s otázkou romské menšiny, zajišťuje jednání mezi mezinárodními vládními a nevládními organizacemi a navrhuje opatření v oblasti romské integrace.
2. Rada vlády pro národnostní menšiny - sleduje dodržování Ústavy České republiky, Listiny základních práv a svobod, mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána, a dalších právních norem ve vztahu k příslušníkům národnostních menšin. Je vymezena zákonem č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a nařízením vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu jejich integrace.
3. Rada vlády pro lidská práva - je poradním orgánem vlády České republiky pro otázky ochrany lidských práv a základních svobod. Byla zřízena usnesením vlády ČR č. 809 ze dne 9. prosince 1998. Jejím úkolem je sledovat dodržování a naplňování Ústavy České republiky a Listiny základních práv a svobod. Dále spolupracuje s nevládními neziskovými organizacemi zaměřenými na oblast lidských práv a s orgány územní samosprávy.⁴⁴

⁴⁴Vláda České republiky. vlada.cz. *Rada vlády pro lidská práva*. [Online] Vláda ČR (c) 2009-2023. [Citace: 14. únor 2023.] <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rlp/rlp-uvod-17537/>.

Vláda České republiky. Rada vlády pro národnostní menšiny. vlada.cz. [Online] Vláda ČR (c) 2009-2023. [Citace: 14. únor 2023.] <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/historie-a-soucasnost-rady-15074/>.

Vláda České republiky. Rada vlády pro záležitosti romské menšiny. vlada.cz. [Online] Vláda ČR (c) 2009-2023. [Citace: 14. únor 2023.] <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/zalezitosti-romske-komunity/uvod-5779/>.

Trávníček, Bc. Pavel. Role policie v multikulturním prostředí. *Diplomová práce*. str. 46. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, Fakulta bezpečnostně právní, Katedra policejních činností, 2017. plk. v. v. Mgr. Ing. Radomír Heřman, MBA.

3.3.1. Etický kodex Policie České republiky

1. Cílem Policie České republiky je
 - a) chránit bezpečnost a pořádek ve společnosti
 - b) prosazovat zákonnost
 - c) chránit práva a svobody osob bez ohledu na rasu, pohlaví a náboženské vyznání občanů
 - d) působit preventivně
 - e) usilovat o důvěru veřejnosti

2. Základními hodnotami jsou
 - a) profesionalita
 - b) nestrannost
 - c) odpovědnost
 - d) ohleduplnost
 - e) bezúhonnost

3. Závazkem vůči společnosti je
 - a) prosazovat zákony přiměřenými prostředky se snahou o spolupráci s veřejností
 - b) chovat se důstojně a důvěryhodně
 - c) uplatňovat rovný a korektní přístup ke každé osobě bez rozdílu
 - d) při výkonu služby jednat taktně a korektně
 - e) používat donucovací prostředky v souladu se zákonem
 - f) zachovávat mlčenlivost
 - g) nést odpovědnost za osobu omezenou na osobní svobodě
 - h) odmítat korupční jednání a tuto činnost netolerovat o ostatních příslušníků
 - i) vyhýbat se jednáním vedoucí ke střetu zájmů

4. Závazkem vůči ostatním příslušníkům je
 - a) usilovat o partnerskou spolupráci
 - b) dbát, aby vztahy byly založeny na základě profesní kolejality
 - c) netolerovat ani nekrýt podezření z trestné činnosti jiných příslušníků

5. Osobním a profesionálním přístupem je
 - a) nést odpovědnost za svoji morální úroveň
 - b) chovat se bezúhonně ve službě i mimo ní⁴⁵

3.3.2. Community policing

Community policing je filozofie policejní práce, která klade důraz na místní znalost policisty v dané lokalitě, ve které slouží. Cílem filozofie je zapojit veřejnost do policejní práce takovým způsobem a míře, aby se zvýšila její efektivita, a zapojit policistu do veřejného života, aby se zvýšila jeho prestiž. Postupy, které z této filozofie vycházejí, jsou založené na spolupráci policie, veřejnosti, samosprávy a místních organizací a institucí. S těmito stranami společně sdílejí problémy v oblasti kriminality a hledají společná řešení. Všechny tyto postupy jsou zaměřené na prevenci vůči škodám a následkům kriminálního a rizikového chování či na předcházení recidivního chování. Partnerská spolupráce je založená na hledání společných cílů a společných cest, jak těchto cílů dosáhnout. Opatření, které tyto strany přijímají jsou buďto dlouhodobá, či přímo reagující na vzniklý trvajícím problémem.

Tato filozofie stojí na třech základních bodech:

1. Komunitní partnerství - dbá se o partnerství mezi bezpečnostním sborem a jednotlivými organizacemi a institucemi, které se společně angažují v řešení problémů s kriminalitou a zároveň usilují o posílení důvěry v bezpečnostní sbor. Mezi organizace, instituce a osoby, které se chtějí podílet na tomto směru spolupráce, můžeme řadit státní instituce, organizace neziskové, soukromé výdělečné, dobrovolníky a občanská sdružení i média, která činnost a výsledky spolupráce představí veřejnosti.
2. Organizační přeměna - jelikož se jedná o nový směr, je důležité učinit vhodná opatření ve smyslu personálních změn ve vedení managementu, kteří budou tento způsob filosofie prosazovat.

⁴⁵Vokuš, PhDr. Jiří. *Policie České republiky 2. vydání*. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2010. ISBN 978-80-254-7700-7.

3. Řešení problémů - proces systematického zkoumání zjištěných problémů a následné vyhodnocení reakce na zjištěný problém. K tomuto slouží systém SARA (Scanning, Analysis, Response, Assessment). Tedy Identifikace, Analýza, Odezva a Posouzení. V první řadě je důležité identifikovat problém (identifikace), dále zjistit, co o tom problému víme a jak vznikl (analýza), vymyslet strategii a plán vyřešení identifikovaného problému (odezva) a nakonec posoudit zda byl touto cestou problém vyřešen (posouzení).

Čím dalším se filozofie zabývá je činnost policistů ve vyloučených lokalitách, kde musí vůči těmto osobám dodržovat stejné metody jednání jako s lidmi, kteří ve vyloučených lokalitách nežijí. Systém "dvojího metru" je špatný a v očích veřejnosti mylný. Hlavními zásadami jednání policistů v těchto lokalitách jsou:

- Korektnost - dodržovat zásady slušného chování a etický kodex.
- Profesionalita - za každé situace být nestranný a neovlivňovat svůj úsudek na základě emocí.
- Zvládání konfliktů - reagovat na každé jednání ze strany občana adekvátně, individuálně a neodklánět se od řešené situace.

Východiska metody jsou:

- kriminalita není pouze věcí policie
- policie je služba veřejnosti
- policisté jsou schopni definovat problém a včas na něj zareagovat
- i drobná opatření mají vliv na bezpečnostní situaci
- lidé se cítí dobře tam, kde se mohou vzájemně jeden na druhého spolehnout
- policista je hodnocen podle výslednosti
- policista řeší problémy občanů obecně, ne případ od případu⁴⁶

⁴⁶Mgr. Kateřina Pospíšilová, Mgr. Michaela Veselá a Společně k bezpečí o.s.,. Community Policing. *mvcr.cz*. [Online] © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, Praha 2008. [Citace: 17. únor 2023.] <https://www.mvcr.cz/clanek/community-policing.aspx>. Manuál pro uniformovanou policii.

COPS Community oriented policing services,. *Community Policing Defined*. Washington DC : U.S. Department of Justice, 2012. ISBN: 978-1-935676-06-5.

Metodu community policing upravuje ZPPP č. 211/2008 - zavádění metody community policing do praxe Policie České republiky, kde jsou definované úkoly pro:

- vedoucí oddělení - který organizuje, analyzuje situaci a výslednost podřízených policistů. Vyhodnocuje situaci v rámci veřejného pořádku v dané oblasti a navrhuje pro to adekvátní řešení.
- policisty vykonávající obchůzkovou službu - odpovídá za bezpečnost v daném okrsku, kde spolupracuje s ostatními institucemi a organizacemi v provádění metody. Zjišťuje poznatky a bezpečnostní situaci v okrsku, ze které poté zpracuje jednou za kalendářní rok „Výroční zprávu o stavu bezpečnosti“.
- dopravní policisty - zabezpečuje provoz na pozemních komunikacích a zaměřuje svoji preventivní činnost na místa s častou nehodovostí. Zřizuje schránky důvěry a dbá o pozitivní medializaci.
- službu kriminální policie a vyšetřování - plní preventivní činnost a aktivity usilující o větší právní povědomí občanů.
- službu pro zbraně a bezpečnostní materiál - aktivně komunikuje s organizacemi samosprávy a správci střelnic.
- službu cizinecké policie - spolupracuje s agenturami zaměstnávající cizince, seznamují občany s tématem multikulturní prostředí a jednájí s organizacemi na téma bezpečnost s cizineckým prvkem.⁴⁷

3.3.3. Integrační centra

Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra otevřela roku 2009 v návaznosti na vládní materiál „Konceptce integrace cizinců“ čtrnáct Center na podporu integrace cizinců v deseti krajích – Středočeském, Jihočeském, Karlovarském, Libereckém, Moravskoslezském, Olomouckém, Pardubickém, Plzeňském, Zlínském a v kraji Vysočina. Cílem je vytvořit prostor pro dlouhodobou podporu

⁴⁷Policejní prezidium České republiky, „Zavádění metody Community policing do praxe. ZPPP č. 211/2008 příloha č. 2.“

integrace cizinců do majoritní společnosti. Centra na podporu integrace cizinců tvoří komplexní síť v rámci celé republiky, která zajišťuje realizaci integrační politiky ČR ve vztahu k cílové skupině cizinců. Centra jsou provozována na bázi projektů, financovaných v období 2009-2015 převážně z prostředků Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí, od roku 2015 z Azylového, migračního a integračního fondu. Novela zákona o pobytu cizinců na území ČR účinná od 31. 7. 2019 zavedla ukotvení Integračních center v rámci zákona o pobytu cizinců a k 1. 7. 2020 i jejich přechod do nového systému financování, čímž bude zajištěna jejich dlouhodobá udržitelnost. Integrační centra plní funkci regionálních informačních středisek a nabízejí integrační služby včetně poskytování právního a sociálního poradenství, jazykových kurzů a kulturních aktivit.⁴⁸

3.3.4. Spolupráce s neziskovými organizacemi

Policie České republiky v rámci zavádění filozofie community policing spolupracuje s veřejností, institucemi a organizacemi státními, soukromými výdělečnými a také s neziskovými:

- Český helsinský výbor - je stabilní neziskovou organizací, dlouhodobě a pravidelně mapuje situaci v českém vězeňství při nichž úzce spolupracuje s Vězeňskou službou ČR. Dále odsouzeným pomáhá se žádostmi o pomoc, tak i v životě po propuštění.
- Člověk v tísni - je nevládní nezisková organizace vycházející z myšlenek humanismu, svobody, rovnosti a solidarity. Usilují o otevřenou, informovanou a zodpovědnou společnost, které nejsou lhostejné problémy v tuzemsku a zahraničí.
- Amnesty international - je dobrovolným, apolitickým a nezávislým hnutím lidí, kteří bojují proti bezpráví i nesvobodě a usilují o dodržování lidských

⁴⁸ Ministerstvo vnitra České republiky. Integrace cizinců. *mvcr.cz*. [Online] © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena. [Citace: 18. únor 2023.] <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/integrace-cizincu.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>. Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra. Správa uprchlických zařízení MV. *integracnicentra.cz*. [Online] Správa uprchlických zařízení MV. [Citace: 18. únor 2023.] <https://www.integracnicentra.cz/>.

práv po celém světě. Vyšetřují zprávy o porušování lidských práv, ověřují informace z velké řady zdrojů a kontaktů.

- Multikulturní centrum Praha - je zapsaný spolek, který se zabývá otázkami spojenými se soužitím lidí z různých kultur v České republice a v jiných částech světa. Usilují o společnost založenou na respektu k lidským právům a politické rovnosti. Též pořádají besedy pro osoby zajímající se o multikulturní prostředí.
- Organizace na podporu integraci menšin - je organizace usilující o společnost s rovnými příležitostmi, kde různorodost není překážka.
- Slovo 21 - je organizace spolupracující se státními i neziskovými institucemi, která bojuje proti stereotypům, podporuje vzdělávání a sebevědomí menšin.
- Sdružení pro integraci a migraci - je lidsko-právní nezisková organizace hájící práva cizinců v České republice, která cizincům poskytuje bezplatné právní, sociální a psychosociální poradenství.
- Charita Česká republika - je nejstarší dobročinná organizace s celostátní strukturou v České republice a zároveň největší nestátní poskytovatel sociálních i zdravotních služeb. Též pořádá Tříkrálové sbírky.
- Ponton - je organizace, která podporuje volnočasové, sociální, vzdělávací, kulturní a další rozvojové a preventivní projekty s cílem propojovat jednotlivce a skupiny lidí.⁴⁹

⁴⁹ Český helsinský výbor. Český helsinský výbor. *helcom.cz*. [Online] © Český helsinský výbor 2023. [Citace: 18. únor 2023.] <https://helcom.cz/>.

Člověk v tísni. Člověk v tísni. *clovekvtsni.cz*. [Online] © People in Need , Šafaříkova 635/24, 120 00 Praha 2 Czech Republic. [Citace: 18. únor 2023.] <https://www.clovekvtsni.cz/>.

Amnesty International. Amnesty International. *amnesty.cz*. [Online] © Amnesty International Česká republika. [Citace: 18. únor 2023.] <https://www.amnesty.cz/>.

Multikulturní centrum Praha. multikulturní centrum praha. *mkc.cz*. [Online] © 2016 - Multikulturní centrum Praha. [Citace: 18. únor 2023.] <https://mkc.cz/>.

Organizace na podporu integraci menšin. OPIM. *opim.cz*. [Online] OPIM z.s. © Všechna práva vyhrazena. [Citace: 18. únor 2023.] <https://opim.cz/>.

Slovo 21. Slovo 21. *slovo21.cz*. [Online] Slovo21® copyright © 2021 all rights reserved. [Citace: 18. únor 2023.] <https://www.slovo21.cz/>.

Sdružení pro integraci a migraci. Sdružení pro integraci a migraci. *migrace.com*. [Online] Copyright © 2011 – 2023 Sdružení pro integraci a migraci, Všechna práva vyhrazena. [Citace: 18. únor 2023.] <https://www.migrace.com/>.

Charita Česká republika. Charita Česká republika. *charita.cz*. [Online] © 2023 Charita Česká republika. [Citace: 18. únor 2023.] <https://www.charita.cz/>.

Ponton. Ponton. *ponton.cz*. [Online] [Citace: 18. únor 2023.] <http://ponton.cz/>.

3.4. Vztah Policie České republiky k menšinám

Vztah Policie České republiky podle interních aktů řízení upravuje PPP č. 258/2013 o činnosti na úseku menšin a jeho novela PPP č. 204/2016. Každým rokem se stanovují pracovní skupiny složené s vedoucími pracovníky a analytiků, kteří vyhodnocují výsledky této činnosti a vyhledávají vhodná řešení a inovace pro jejich zlepšení.

3.4.1. Činnost na úseku menšin

Tuto činnost upravuje PPP č. 258/2013 o činnosti na úseku menšin a jeho novela PPP č. 204/2016.

V tomto pokynu jsou pojmenovány a vysvětleny pojmy související s problematikou menšin, dále vymezení úkolů policie, pracovní skupiny a styčného důstojníka na úseku menšin. Úkoly policie na úseku menšin plní

- krajská ředitelství prostřednictvím svých styčných důstojníků
- ředitelství služby pořádkové policie prostřednictvím svého styčného důstojníka.

Tento pokyn vymezuje a pracuje s pojmy na úseku menšin, které definuje takto:

- **menšinou** se rozumí osoby nebo skupiny osob, které se odlišují na základě svých etnických, rasových nebo náboženských znaků, sociální situací a právního statusu.
- **sociálním vyloučením** je proces nebo stav, kdy na základě nízkého vzdělání, chudoby, diskriminace a nezaměstnanosti nemá osoba přístup k institucím podporující ekonomický, sociální, kulturní a politický život.
- **sociálně vyloučenou lokalitou** je oblast, s koncentrací sociálně vyloučených osob, které se takto sami označují, anebo je takto označuje okolí na základě vnějších znaků.
- **komunita** je skladba společnosti odlišná od společnosti majoritní.
- **mini-týmem** je specializovaná meziresortní skupina osob řešící otázku menšin.
- **styčný důstojník** je příslušník Policie České republiky specializovaný na problematiku menšin.

Pracovní skupinu pro menšiny zřizuje ředitel krajského ředitelství policie, jejímž úkolem je naplňovat aktuální strategii policie, který při zřizování skupiny určí její velikost s ohledem na situaci menšin v dané lokalitě. Pracovní skupina se skládá ze styčného důstojníka jako vedoucí skupiny, policistou specializovaného na divácké násilí a extremismus zařazený v odboru obecné kriminality krajského ředitelství, specialisty pro práci s romskou menšinou zdržující se ve vyloučených lokalitách a policisty zařazení ve službě kriminální policie a vyšetřování nebo pořádkové policie v jejichž obvodu se nachází vyloučená lokalita.

3.4.2. Styčný důstojník pro menšiny krajského ředitelství policie

Jeho úkolem je převážně monitorovat a sledovat výskyt menšin, komunit a vyloučených lokalit, kdy tyto informace analyzuje z vnitřních i veřejných zdrojů a vyhodnocuje je s ohledem na bezpečnostní situaci. Dále sestavuje plán činností pracovní skupiny pro naplnění aktuální strategie, kde stanoví konkrétní cíle, prostředky k dosažení, termíny pro dosažení a odpovědné osoby za jejich dosažení. Dalším úkolem je:

- navrhuje krajskému řediteli složení pracovní skupiny
- koordinuje mini-tým
- vede písemné záznamy a aktualizuje databázi spolupracovníků
- podílí se na tvorbě komunitních a krizových plánů a
- do patnáctého dne následujícího kalendářního roku zasílá v elektronické podobě styčnému důstojníkovi a vedoucímu pracovní skupiny pro extremismus krajského ředitelství policie neveřejnou a veřejnou zprávu.

3.4.3. Styčný důstojník pro menšiny ředitelství služby pořádkové policie

Mezi jeho hlavní úkoly patří metodicky řídit a koordinovat styčné důstojníky pro menšiny krajských ředitelství policie, členy pracovních skupin pro menšiny a ostatní policisty působící na tomto úseku, nejméně však jedenkrát ročně organizovat porady pro styčné důstojníky a vyhodnocovat plnění plánů činností. Mezi další úkoly patří:

- průběžně soustřeďuje a vyhodnocuje informace týkající se menšin

- podílí se na plnění úkolů vyplývajících z aktuální strategie
- podílí se s odborem bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra na přípravě strategie a
- informuje odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra o změnách v osobách styčných důstojníků a výsledcích zásadních jednáních se styčnými důstojníky.

3.4.4. Policejní specialista pro práci s romskou menšinou

Plní primárně úkoly ve vztahu k romské komunitě v sociálně vyloučených lokalitách a svou činností se zejména podílí na zlepšování vzájemných vztahů mezi policií a romskými obyvateli. Dále analyzuje problematiku romské menšiny a připravuje podklady pro budoucí rozhodování a řešení problémů, kdy připravuje návrhy ve věcech koordinace a usměrňování aktivit. Také se podílí na odhalování, prověřování a objasňování přestupků a trestných činů spáchaných příslušníky romské menšiny.

3.4.5. Člen pracovní skupiny pro menšiny

Průběžně se seznamuje se strukturou příslušníků menšin, analyzuje informace o životě menšin získané od veřejnosti a vyhodnocuje potenciální bezpečnostní rizika a ohniska napětí. Dále navrhuje místní samosprávě doporučení a preventivní nebo včasná opatření na úseku menšin a opatření snižující mezietnické napětí. Mezi další úkoly patří:

- podílí se na tvorbě komunitních a krizových plánů
- průběžně informuje styčného důstojníka o své činnosti
- podílí se na přípravě a procvičování společných postupů v případě extremistických shromáždění
- iniciuje a organizuje preventivní aktivity zaměřené na příslušníky menšin⁵⁰

⁵⁰Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky. PPP č. 258/2013. *O činnosti na úseku menšin*. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2013.

3.5. Národní strategie Ministerstva vnitra na léta 2022-2027

První Strategie prevence kriminality byla přijata v roce 1996 a od té doby se v České republice formuje a vyvíjí systém prevence kriminality na celorepublikové i místní úrovni. Rozvíjí se přístupy a postupy státní správy i samospráv v preventivním přístupu k řešení jednotlivých druhů kriminality a kriminogenních faktorů. Cíle a úkoly strategie vycházejí ze znalostí a zkušeností získaných každoročním vyhodnocováním preventivních aktivit vycházejících ze Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020. Inspiruje se rovněž poznatky všech členů Republikového výboru pro prevenci kriminality. Globálním cílem České republiky v následujících období bude tento systém udržovat, posilovat a zajišťovat bezpečí zlepšování kvality života.

3.5.1. Strategické cíle

Tyto cíle vycházejí z prioritních oblastí schválených Republikovým výborem pro prevenci kriminality. To jsou:

- A. Podpora a rozvoj systému prevence kriminality v ČR
- B. Pomoc obětem trestných činů a jejich podpora
- C. Práce s pachateli trestné činnosti, prevence recidivy
- D. Komplexní a koordinovaný přístup k bezpečnosti v rizikových lokalitách, práce Policie ČR ve vztahu k menšinám
- E. Situační prevence kriminality a nové přístupy
- F. Kriminalita páchaná dětmi a na dětech
- G. Prevence kybernetické kriminality

A. Podpora a rozvoj systému prevence kriminality v ČR

Preventivní politika a přístupy musí být neoddělitelnou součástí všech strategií a koncepcí, které mají za cíl bojovat proti trestné a přestupkové činnosti a proti rizikovému chování. V rámci financování je důležité poskytovat neinvestiční dotace pro nestátní neziskové organizace provozující evropské krizové či asistenční linky. Dále v rámci vzdělávání poskytovat průběžné vzdělávací kurzy a semináře manažerům prevence kriminality a pracovníkům v oblasti prevence

kriminality na krajích a obcích. Výchozím materiálem, ve kterém budou preventivní opatření zapsána, bude katalog preventivních opatření vytvořený v rámci norských fondů.

B. Pomoc obětem trestných činů a jejich podpora

Podle zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů, je obětí každá fyzická osoba, které bylo (nebo mělo být) trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková nebo nemajetková újma nebo na jejíž úkor se pachatel trestným činem obohatil. Důležitá je role „ochránce“ oběti. Tuto roli může naplňovat řada subjektů (ministerstva, orgány státní správy i samosprávy, neziskové organizace, podnikatelské subjekty a další). Zvláštní pozornost bude věnována vzdělávání seniorů s cílem nastavit systém vzdělávání seniorů jako obětí či svědků trestné činnosti a na jejich prevenci v oblasti opakované viktimizace.

Další důležitou oblastí je zefektivnění prevence, pomoci a podpory obětem domácího násilí a plnění úkolů „Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2019–2022“.

C. Práce s pachateli trestné činnosti, prevence recidivy

V průběhu platnosti Strategie prevence kriminality v ČR na léta 2016 až 2020 se podařilo snížit recidivitu pachatelů z roku 2014, která dosahovala 53,3%, v roce 2020 na úroveň 39,9 %. Při práci s odsouzeným je nutné vycházet z pečlivé analýzy odsouzeného, jeho okolí, vnitřních i vnějších vlivů na jeho chování a jednání, na základě které budou identifikovány příčiny jeho patologického jednání a navržen komplex provázaných a koordinovaných aktivit. Ministerstvo spravedlnosti pak cestou dotačních programů podporuje rozvoj probačních a resocializačních programů. Velmi důležitým aspektem při práci s pachateli trestné činnosti je práce s konkrétní násilnou osobou, kde je důležité pracovat i s její osobou blízkou.

D. Komplexní a koordinovaný přístup k bezpečnosti v rizikových lokalitách, práce Policie ČR ve vztahu k menšinám

V České republice žije podle Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR z údajů roku 2015 v sociálně vyloučených lokalitách 95 000 až 115 000 obyvatel.

Celkem bylo v ČR v 297 městech a obcích zjištěno 606 sociálně vyloučených lokalit a přibližně 700 ubytoven. Od roku 2019 do roku 2020 index vyloučených lokalit stoupl. Problematikou postavení a začleňování Romů, kteří tvoří velkou část obyvatel sociálně vyloučených lokalit, se zabývá nová Strategie rovnosti, začlenění a participace Romů 2021–2030 (SRI), přijatá usnesením vlády ČR č. 447 ze dne 10. května 2021. Podrobně se zabývá problematikou anticiganismu⁵¹ ve společnosti, boji proti předsudkům, stereotypům a projevům nenávisti. Cílem této Strategie je na úseku práce Policie ČR ve vztahu k menšinám podporovat specializaci ve vztahu k menšinám, rozvíjet kompetence příslušníků a posilovat vzájemnou spolupráci. Ministerstvo vnitra dlouhodobě a úspěšně realizuje ve spolupráci s dalšími organizacemi a institucemi celou řadu aktivit a programů, jejichž cílem je zlepšovat veřejný pořádek a bezpečnost v sociálně vyloučených lokalitách nerepresivními prostředky a snižovat v nich kriminogenní jevy.

E. Situační prevence kriminality a nové přístupy

Prioritou v oblasti situační prevence kriminality, je vycházet ze zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. K rozvoji situační prevence kriminality realizuje dlouhodobě Ministerstvo vnitra, ve spolupráci s partnery z Poradního sboru pro situační prevenci kriminality, projekty Bezpečná lokalita, Bezpečné bydlení, Bezpečná země či nejnověji projekt Zabezpečte se, se stejnojmennou mobilní aplikací, ve kterých se realizují konkrétní aktivity k ochraně osob a majetku. Významným nástrojem pro posilování prevence a bezpečnosti v situační prevenci kriminality jsou technické normy, které popisují doporučená technická, personální, režimová, organizační opatření či požadavky na výrobky a budovy.

F. Kriminalita páchaná dětmi a na dětech

Počty stíhaných dětí do 18 let v letech 2016 - 2019 z předchozí strategie stoupl o 867 na 4.279 osob. Trestné činnosti se dopouští nejvíce děti z výchovných ústavů. Stálým problémem jsou sociálně vyloučené lokality a ubytovny, kdy v návaznosti na to započnou svoji kriminální cestu užíváním psychotropních látek,

⁵¹ Anticiganismus je historicky konstruovaný, přetrvávající komplex rasismu namířený proti Romům.

kteřou jim poskytne většinou vždy osoba z této vyloučené lokality. V rámci strategie byly vytvořeny náležitě kroky pro snížení kriminality dětí:

- včasná identifikace dítěte, které protiprávní čin spáchalo
- zachycení systémem
- koordinovaná pomoc ze stran organizací a programů
- edukační forma (vštěpit dítěti morální hodnoty a eliminovat kriminogenní faktory v jeho okolí)

G. Prevence kybernetické kriminality

Kybernetická kriminalita patří v České republice k nejvíce rostoucím trestným činům. Zatímco v roce 2011 činil počet případů cca 1500, v roce 2019 to bylo již 8400 případů. Cílem všech subjektů, které se na snižování kybernetické kriminality podílejí, je naučit uživatele informačních technologií rozpoznávat znaky rizikové komunikace na internetu, či správně na některé podezřelé skutečnosti reagovat, jako například podezřelý chat nemazat. Kybernetické násilí úzce souvisí i s pácháním trestné činnosti v rámci domácího násilí, kdy se v kybernetickém prostoru může ohrožená osoba stát obětí vydírání prostřednictvím zveřejňování fotografií a videí ze společného života, obtěžování a stalkingu. Obětem takového jednání je třeba pomoci a jednání prověřit, případně zahájit trestní řízení.⁵²

3.6. Kriminalita cizinců na území České republiky za rok 2022

Podle oficiálních statistik Policie České republiky veřejně přístupných na oficiálních internetových stránkách Policie České republiky došlo v období leden - prosinec roku 2022 ke 181.991 registrovaných skutků, což je o 28.758 skutků více než za totožné období roku 2021. Z tohoto bylo objasněno 96.229 skutků. Je zde patrný nárůst kriminality o 18,8%. Pro srovnání. V totožném měsíčním

⁵² Ministerstvo vnitra České republiky. Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027. *mvcr.cz*. [Online] © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena, 11. duben 2022. [Citace: 21. únor 2023.] <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2022-az-2027.aspx>.

Ministerstvo vnitra České republiky. Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027 - Implementační plán. *mvcr.cz*. [Online] © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena, 11. duben 2022. [Citace: 21. únor 2023.] <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2022-az-2027.aspx>.

období z roku 2008 došlo k 343.799 registrovaných skutků, z nichž bylo objasněno celkem 138.598 skutků.

Dle těchto statistik z roku 2022 bylo zahájeno trestní stíhání se 75.156 osobami z nichž bylo trestně stíháno 7.897 cizinců a 67.259 osob české státní příslušnosti.⁵³

4. Praktická část

4.1. Výzkum

Můj výzkum jsem se rozhodl vykonat dvěma způsoby. Dotazníkem a rozhovorem. Dotazník jsem vypracoval prostřednictvím webového dotazníkového nástroje Survio, kde jsem vypracoval 21 otázek, které jsem poté online rozeslal příslušníkům Policie České republiky, na který mi odpovědělo 78 respondentů. Cílem vypracování dotazníku bylo zjistit, zda policisté mají povědomí o menšinách, jak z hlediska interních předpisů, tak svoji iniciativou. Zda mají zájem se sebevzdělávat v rámci menšin a pokusil jsem se navrhnout řešení pro zlepšení spolupráce Policie České republiky s menšinami pobývajících na území České republiky. Kompletní dotazník s otázkami a výběrem odpovědí je k dispozici v sekci příloh.

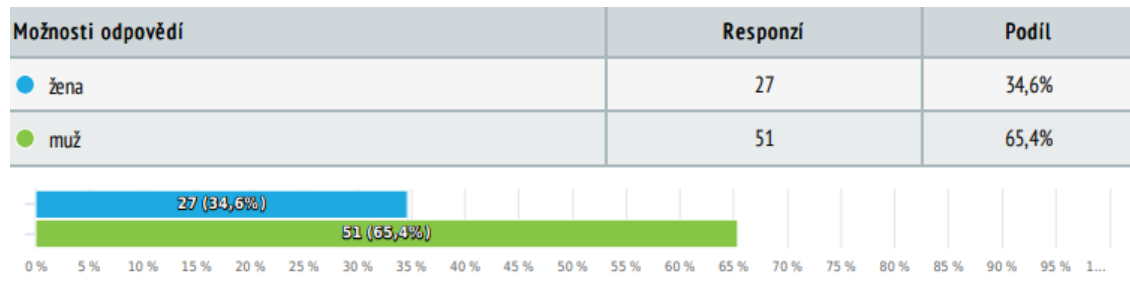
Rozhovor jsem provedl s mým kamarádem, ukrajinské národnosti, Yuriym, se kterým se znám od prvního ročníku střední školy, tedy 11 let. Mohl jsem profitovat z dlouholeté známosti v rámci objektivních a upřímných odpovědí. Bohužel, jsem se musel spokojit se subjektivním názorem jedné osoby, jelikož se plně asimiloval do české společnosti, s jinými Ukrajinci do styku spíše nepřichází a druhým kamarádem, cizincem, nedisponuji. Cílem rozhovoru bylo zjistit, jak probíhala jeho asimilace do majoritní společnosti, zkušenosti se systémem začleňování ze strany České republiky a českou společností jako takovou.

⁵³ Policie České republiky. Vývoj registrované kriminality v roce 2022. *policie.cz*. [Online] © 2023 Policie ČR, všechna práva vyhrazena, 13. leden 2023. [Citace: 22. únor 2023.] <https://www.policie.cz/clanek/vyvoj-registrovane-kriminality-v-roce-2022.aspx>.

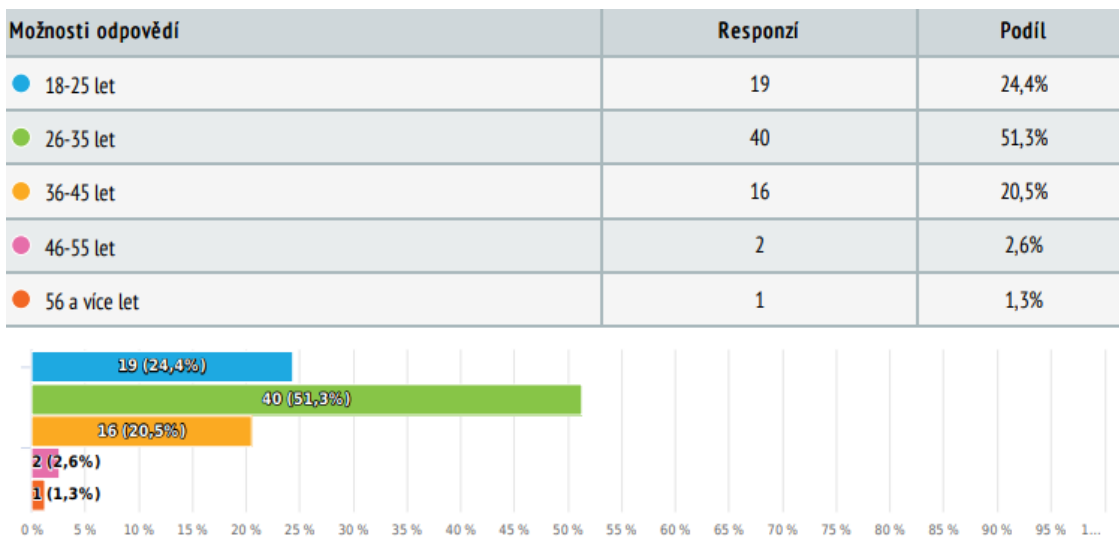
4.1.1. Dotazník

Dotazníku se zúčastnilo 51 mužů a 27 žen z nichž bylo 19 respondentům 18-25 let, 40 respondentům 26-35 let, 16 respondentům 36-45 let, 2 respondentům 46-55 let a jeden respondent byl starší 56 let. Tyto informace byly zjištěny otázkami číslo 1 a 2.

Tabulka k otázce č. 1

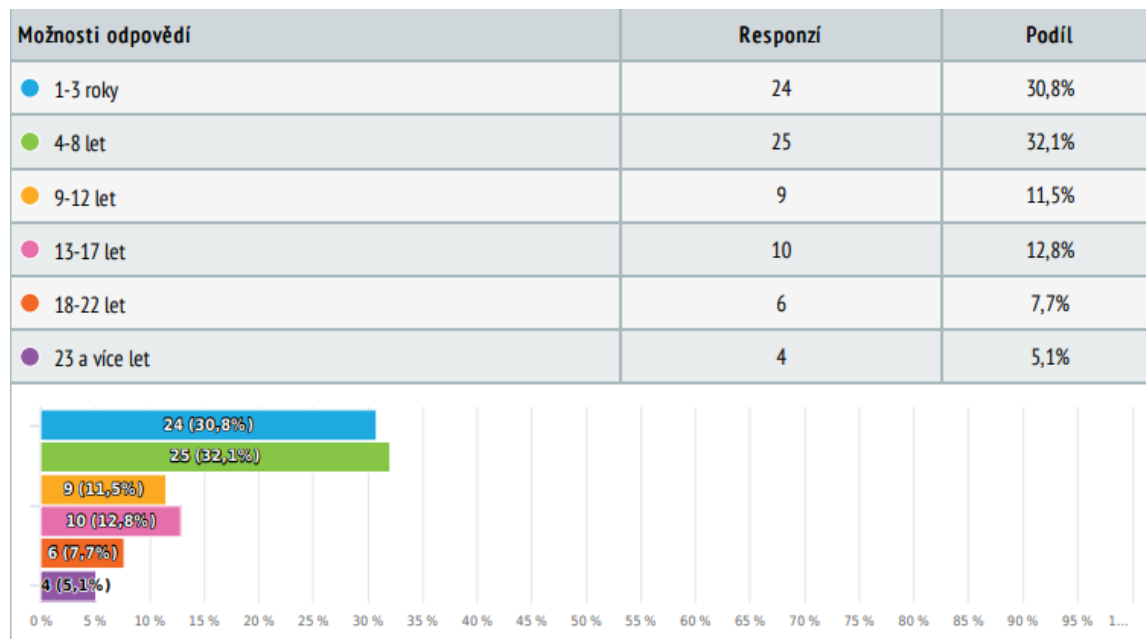

Tabulka k otázce č.2

Na třetí otázku odpovědělo 25 příslušníků, že slouží u PČR 4-8 let, 24 příslušníků 1-3 roky, 10 příslušníků 13-17 let, 9 příslušníků 9-12 let, 6 příslušníků 18-22 let a 4 příslušníci 23 a více let.

Tabulka k otázce č.3

Podle čtvrté otázky jsem zjistil, že 46 respondentů slouží na místním či obvodním oddělení PČR, 13 příslušníků slouží ve službě kriminální policie a vyšetřování, 5 na oddělení hlídkové služby, 3 u cizinecké policie, 2 u pohotovostní motorizované jednotky, 2 u dopravní policie, 1 u pořádkového oddělení a 6 příslušníků označilo možnost "jiné".

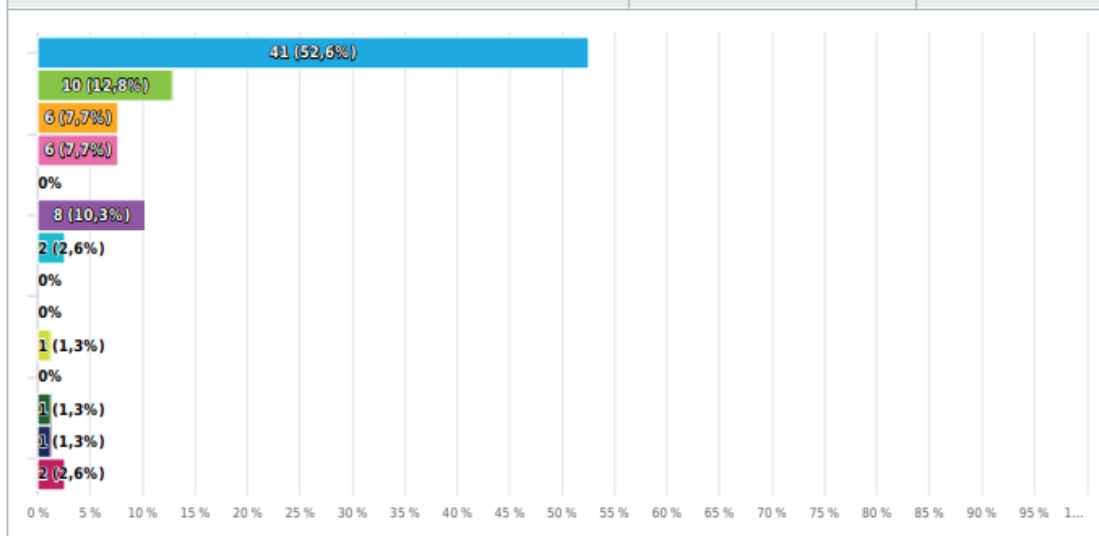
Tabulka ke 4.otázce

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
MOP/OOP	46	59,0%
OHS	5	6,4%
PMJ	2	2,6%
SKPV	13	16,7%
Dopravní policie	2	2,6%
Cizinecká policie	3	3,8%
SPI	0	0,0%
ZI	0	0,0%
služba kynologie a hypologie	0	0,0%
pořízní oddělení	1	1,3%
Jiná...	6	7,7%

Na pátou otázku odpovědělo 41 příslušníků, že jsou služebně zařazeni na území HI. m. Prahy, 10 ve Středočeském, 8 v Karlovarském, 6 v Ústeckém, 6 v Moravskoslezském, 2 v Jihomoravském a Plzeňském a 1 příslušník v kraji Libereckém, Královéhradeckém a kraji Vysočina.

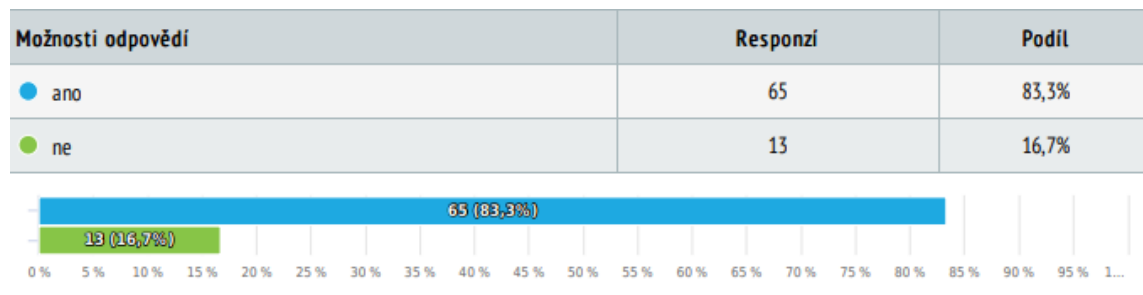
Tabulka k otázce č.5

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● HL. m. Praha	41	52,6%
● Středočeský kraj	10	12,8%
● Moravskoslezský kraj	6	7,7%
● Ústecký kraj	6	7,7%
● Jihočeský kraj	0	0,0%
● Karlovarský kraj	8	10,3%
● Jihomoravský kraj	2	2,6%
● Zlínský kraj	0	0,0%
● Olomoucký kraj	0	0,0%
● Královéhradecký kraj	1	1,3%
● Pardubický kraj	0	0,0%
● kraj Vysočina	1	1,3%
● Liberecký kraj	1	1,3%
● Plzeňský kraj	2	2,6%

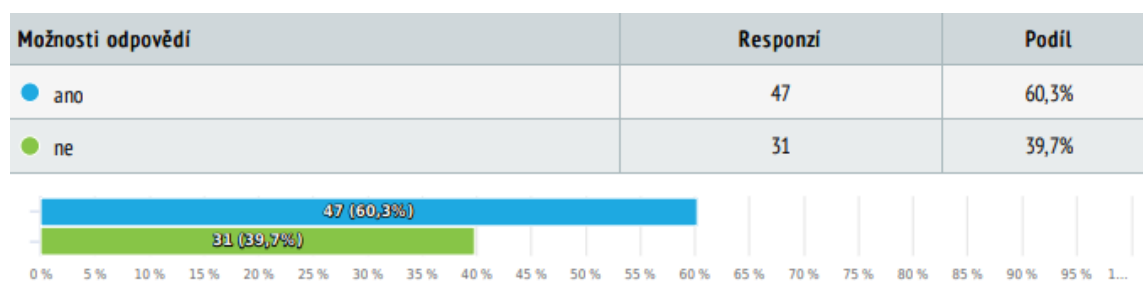
Na šestou otázku odpovědělo 65 příslušníků, že umí cizí jazyk a 13 příslušníků, že nikoli.

Tabulka k otázce č.6

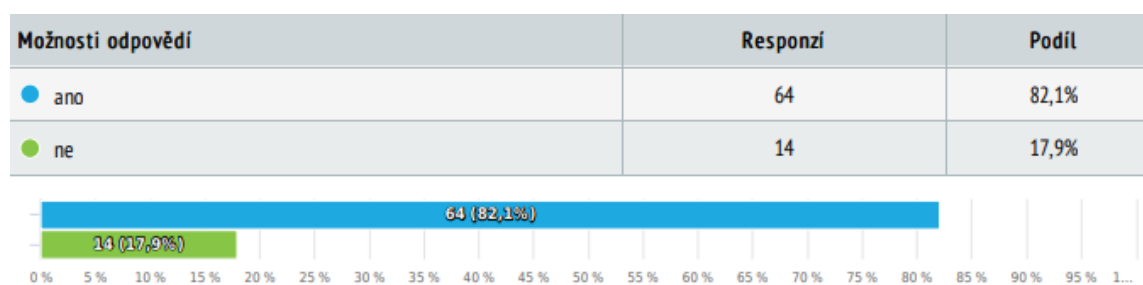
Na otázku číslo sedm odpovědělo 47 respondentů, že by se chtělo učit cizí jazyk v dnech volna a 31 ne.

Tabulka k otázce č.7

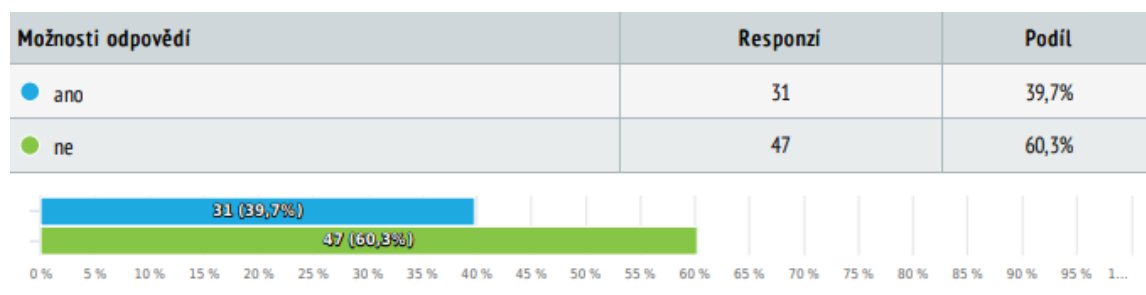
Na otázku osmou odpovědělo 64 příslušníků, že by se chtělo učit cizí jazyky ve formě služebních kurzů v době služby. 14 respondentů odpovědělo ne.

Tabulka k otázce č.8

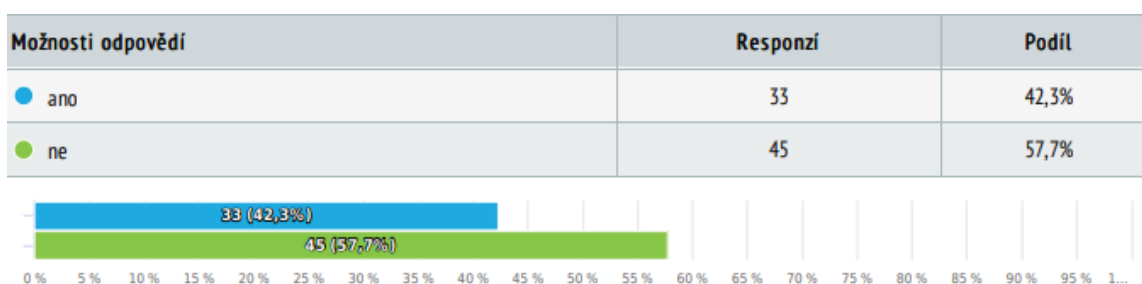
Dle otázky devět by 31 příslušníků mělo zájem se sebevzdělávat v oboru multikulturalismu a 47 by zájem nemělo.

Tabulka k otázce č.9

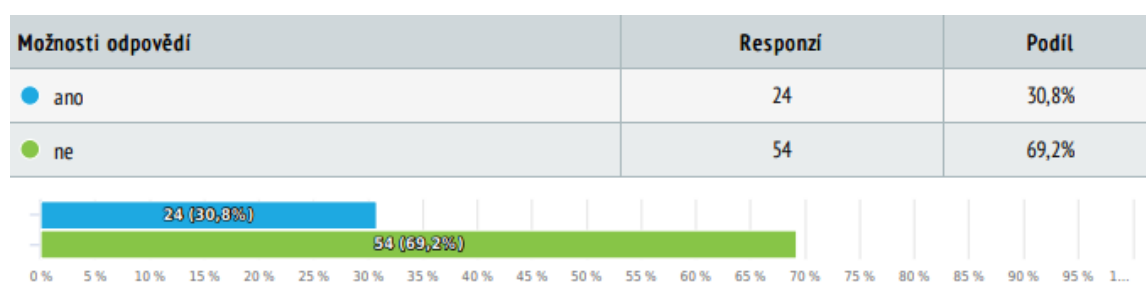
Na otázku 10, 45 příslušníků odpovědělo, že by neměli zájem se zúčastnit školení o jednání s nejvíce zastoupenými cizinci v České republice a 33 jich uvedlo, že ano. Tedy menšina.

Tabulka k otázce č.10

Na otázku 11 odpovědělo 66 příslušníků, že se nikdy nezúčastnili školení se zaměřením na jednání s cizinci a 12 jich odpovědělo ano. Z toho 10 příslušníků odpovědělo, že školení bylo přínosné a 2, že nebylo.

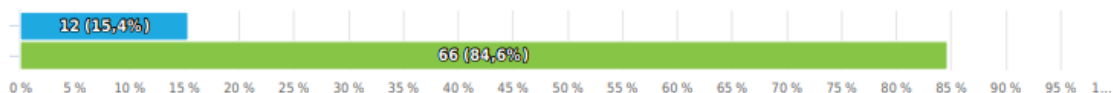
Tabulka k otázce č.11

Podle otázky 13 jsem zjistil, že 54 respondentů odpovědělo, že výuka o menšinách na základní odborné přípravě (ZOP) nebyla přínosná pro výkon služby a 24 odpovědělo, že ano.

Tabulka k otázce č. 13

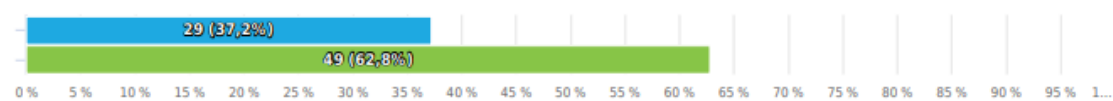
Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● ano	12	15,4%
● ne	66	84,6%

Na otázku 14 odpovědělo 49 respondentů, že se nezajímá o problematiku cizinců v ČR a 29, že se o problematiku zajímá.

Tabulka k otázce č.14

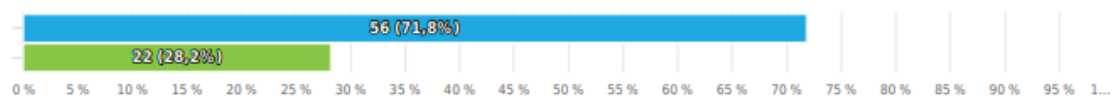
Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● ano	29	37,2%
● ne	49	62,8%

Na otázku číslo 15 odpovědělo 56 policistů, že by dávalo smysl, aby na místních či obvodních oddělení byli speciálně proškoleni policisté na problematiku s cizinci a 22 odpovědělo, že ne.

Tabulka k otázce č.15

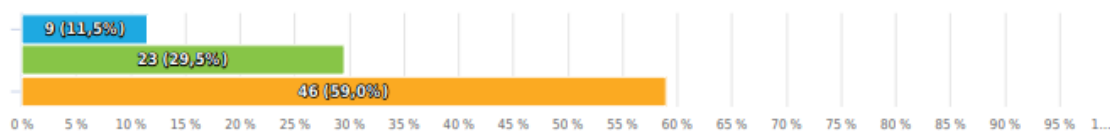
Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● ano	56	71,8%
● ne	22	28,2%

Na otázku 16 odpovědělo 46 policistů, že nemají zkušenosti se samosprávou zabývající se otázkou menšin, 23 odpovědělo, že mají zkušenost negativní a 9 pozitivní.

Tabulka k otázce č.16

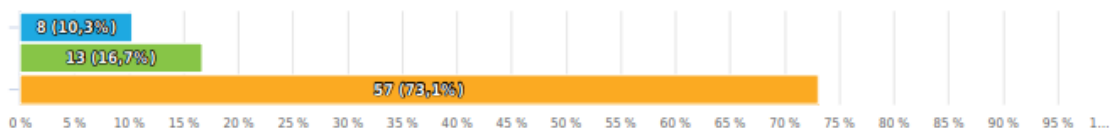
Možnosti odpovědi	Responzí	Podíl
● pozitivní	9	11,5%
● negativní	23	29,5%
● žádné	46	59,0%

Dle otázky 17 odpovědělo 57 respondentů, že zkušenosti se státní správou z hlediska menšin nemají, 13 ji má negativní a 8 ji má pozitivní.

Tabulka k otázce č.17

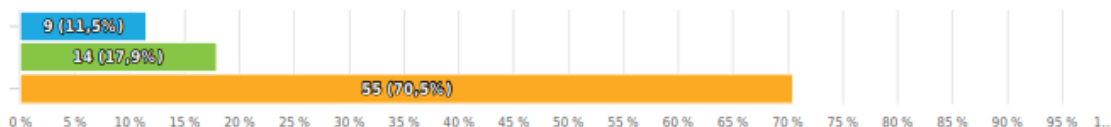
Možnosti odpovědi	Responzí	Podíl
● pozitivní	8	10,3%
● negativní	13	16,7%
● žádné	57	73,1%

Podobné je to u otázku číslo 18, kde 55 policistů odpovědělo, že nemá zkušenosti s neziskovými organizacemi, 14 ji má negativní a 9 pozitivní.

Tabulka k otázce č.18

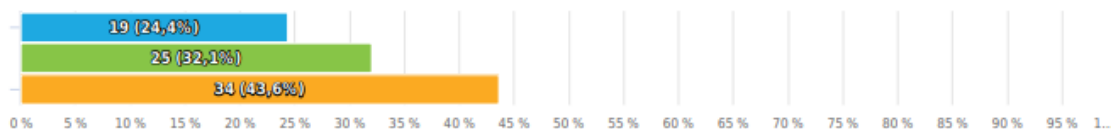
Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● pozitivní	9	11,5%
● negativní	14	17,9%
● žádné	55	70,5%

Na otázku 19 je 34 příslušníků trochu seznámeno s činností integračních center, 25 ne a 19 se orientuje v jejich činnosti.

Tabulka k otázce č.19

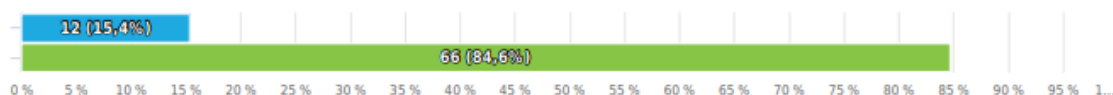
Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● ano	19	24,4%
● ne	25	32,1%
● trochu	34	43,6%

Dle otázky 20, 66 policistů neví, co je obsahem pokynu č. 258/2013 a jeho novely č. 204/2016 a 12 ví, co je jeho obsahem.

Tabulka k otázce č.20

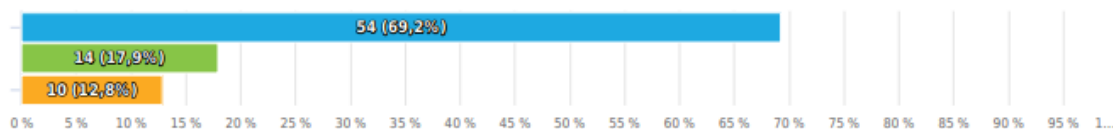
Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● ano	12	15,4%
● ne	66	84,6%

Na otázku číslo 21, 54 policistů odpovědělo, že by pro ně bylo vyšší finanční ohodnocení motivační pro jejich sebevzdělávání v rámci cizinců, menšin a jazyků. V počtu 14 policistů odpovědělo, že ne a 10 jich odpovědělo, že peníze pro ně nejsou motivací.

Tabulka k otázce č.21

Možnosti odpovědí	Responzí	Podíl
● ano	54	69,2%
● ne	14	17,9%
● peníze pro mě nejsou motivace	10	12,8%

4.1.2. Rozhovor

Rozhovor byl proveden s mým kamarádem Yuriym Vasylynetsem, pocházejícím z Ukrajiny, se kterým se znám od společného studia na střední škole Trivis v Praze. Češtinu ovládá plynně a rozumí mluvenému slovu. Jelikož se známe 11 let byl rozhovor veden familiární formou.

Z rozhovoru jsem se dozvěděl, že na Ukrajině úspěšně dokončil základní školu a ve 14 letech v roce 2011 se kvůli rozvodu rodičů přestěhoval spolu s maminkou do České republiky. Před jejich rozvodem matka na turnusy do ČR dojížděla za prací a seznámila se tu s jejím nynějším přítelem Radkem. Za ním se poté přestěhovala se svoji dcerou a synem Yuriym, u kterého poté bydleli. V ČR obdržel vízum do 90 dnů a poté skrze otčima dostal povolení k pobytu na 10 let. V roce 2020 zažádal o prodloužení, kdy mu povolení bylo prodlouženo o 5 let do roku 2026. V Praze Yuriy nastoupil na ZŠ do 9. třídy, kterou úspěšně dokončil. Začátky v České společnosti pro něho byly složité v rámci jazykové bariéry, avšak Česká společnost se mu zdála stejná jako z domoviny. Základy českého jazyka si vštípil během tří týdnů a dále se v jazyku samostatně zdokonaloval. Třída ho též pozitivně přijala a postupně si vytvořil několik přátel. V roce 2012 nastoupil na střední školu, na které úspěšně odmaturoval. Na SŠ už se setkal s projevy rasismu, ale vždy, jeho slovy, ve snesitelné míře s ohledem k věku spolužáků. Poté i ze strany učitelky. Ale to měly být jediné incidenty, kdy se nepohodl se spolužačkou a od učitelky už podobný výrok též nezaslechl. V té době po maturitě se mohl stát Českým občanem, ale jeho žádosti byly vždy zamítnuty bez odůvodnění. Od právního zástupce se poté dozvěděl, že nesplnil podmínky pro integraci. V ČR se ucházel o zaměstnání a pracoval ve společnosti ALS jako laborant, kde prováděl testování vody. Dále pomáhal s podnikáním svému otci, který má na Ukrajině stavební firmu na roubené stavby, kterému pomáhal s češtinou kvůli nalákání české klientely. O současné situaci na Ukrajině si myslí, že Putinův vpád na Ukrajinu sloužil jen k vytvoření umělého nepřítele a problému, jelikož v Rusku je bída, špatná sociální a životní situace pro spoustu lidí a hrozilo, že bude sesazen a nahrazen. Většina uprchlíků, která do Čech uprchla jsou dle jeho názoru z bohatší vrstvy, avšak najdou se i ti nejchudší. S Ukrajinci moc do styku nepřichází a když už, tak to jsou kamarádi z Ukrajiny, kteří jsem přijeli za prací. Dle jeho názoru se tato část Ukrajinců, která

sem jezdí za prací, Policie ČR bojí z obavy o vyhoštění kvůli případné nesrovnalosti v dokladech. Kdy pro ně v ČR pracovat je velmi lukrativní.

Závěrem dodal, že má Českou republiku rád, jak z hlediska bezpečnosti, tak ekonomiky i společnosti lidí, kteří tu žijí. Českou společnost a Policii ČR vnímá pozitivně a nikdy se s nepřátelským jednáním z obou stran nesešel. Mě osobně zklamal přístup našich úřadů k odmítavému stanovisku žádosti o České občanství, protože proč neumožnit tomuto cizinci, který zde úspěšně odmaturoval z českého jazyka, úspěšně se asimiloval do České společnosti, pracuje tu, stát se Českým občanem?

Teorie vs. praxe a inovace?

Na základě poměrně obsáhle zpracované teorie k fenoménu multikulturalismu, menšin a seznámení se s několika publikacemi sbírek zákonů vnitrostátních či nadřazených a zavazujících mezinárodních smluv. Poté se seznámil s pokyny policejního prezidenta na úseku menšin a zavedení metody „Community policing“. Národní strategie pro léta 2022-2027 hlavně s bodem strategie písmene D.) A dále obdržel výsledky svého výzkumu provedeném online formou zaslání dotazníku v období od 02. 02. 2023 do 15. 02. 2023 příslušníkům Policie České republiky, na který odpovědělo napříč útvary, pohlavím, dobou trvání služebního poměru a věku 78 policistů, jsem dospěl k několika závěrům.

Jsem příslušníkem Policie České republiky od 01. 12. 2016 a od počátku své kariéry jsem zařazen na místním oddělení obvodního ředitelství Praha IV, kde jsem po absolvování Základní odborné přípravy od počátku roku 2018 do září 2022 vykonával hlídkovou činnost. Od září minulého roku vykonávám službu zesílení dozorčí služby (příjem oznámení na oddělení, provádění ohledání místa činu, výslechů a dalších činností vycházejících z katalogových činností stanovených pro toto služební zařazení), myslím, že mám dostatečné zkušenosti, abych z části této problematiky PČR posoudil, zda praxe je skutečně taková, jak se popisuje v teorii. Samozřejmě jsem se nesešel v praxi se vším popisovanou problematikou v této bakalářské práci, proto jsem provedl výzkum

ve formě dotazníku, který mi pomohl sdílet zkušenosti, zájem a praxi dotázaných respondentů.

Z mé osobní zkušenosti na místním oddělení, kde sloužím, jsou čtyři tabulky pro policisty páté tarifní třídy, v hodnosti praporčík, tzv. „územáci“, kteří mají na starost podle metody „Community policing“, přidělený okrsek a tam mají vykonávat svoji občůzkovou činnost a další činnosti podle této metody. Během těchto šesti let, jsem zažil jen jednoho kolegu, který toto prováděl, ale většinou z jeho iniciativní činnosti, protože ho to bavilo. Znal se s majiteli všech prázdných a zanedbaných objektů, ve kterých se vyskytovali závadové osoby a měl na jejich majitele telefonní kontakt. Zkrátka a dobře metodu „Community policing“ vykonával. Právě tento kolega mi při zaučování představil okrsek, objekty se závadovými osobami, či ubytovny, kde se vyskytují příslušníci Romské nebo Ukrajinské menšiny a dochází zde k občasnému narušování veřejného pořádku. Ale z druhé strany stále měl své přidělené spisy s přestupky krádeží v různých prodejnách, kde lhůta 30 dnů byla neúprosná. Po pár letech zažádal o přeřazení na jinou služební pozici třídního učitele na ZOP, kde se budoucím policistům snaží tuto práci přiblížit, provádí s nimi exkurze do těchto objektů, ve kterých se závadové osoby vyskytují, avšak také se s některými nadřízenými nesešel s pochopením. Od té doby jsem na oddělení nebyl svědkem podobné činnosti jako prováděl tento kolega. Nápad protiprávního jednání se dle statistiky za rok 2022 zvýšil a těmto policistům „územákům“ přidělují více a více spisů a jsou rádi, že lhůty stíhají, jelikož místo své činnosti musí díky personální situaci zaskočit za jiné kolegy na hlídce či na dozorčí službě. Takže by se problematika mohla přisuzovat špatné personální situaci a možná třeba i motivaci z hlediska odměňování. Má zkušenost je taková, že vždy policista, který měl větší činnost v rámci udělování příkazů na místě, či zjištěných řidičů pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky, obdržel větší peněžní částku při odměňování. A nadále tuto činnost plnil, aby mohl dostat tu samou odměnu, anebo se snažil přestupků zjistit více, aby měl odměnu vyšší. Měl by policista „územák“ větší motivaci při provádění občůzkové činnosti tyto občůzky dělat a aktualizovat mapu okrsku, kdyby za to byl navíc řádně odměněn? Já myslím, že ano.

Proto bych navrhol na základě jeho činnosti aktualizování mapy okrsku s vyznačenými místy, kde se nachází problémové ubytovny, prostory v nichž se

zdržují závadové osoby, místa s kamerovými systémy. Aby nad rámec přidělených odměn na oddělení byl odměněn navíc podle této činnosti, kterou bude například každé dva měsíce nebo s ohledem na aktuální situaci v okrsku, předkládat vedoucímu oddělení.

Policie jako taková by se měla více zaměřit na individuální odměňování, než zkontrolovat tabulku s čísly, kdo má více udělených příkazových bloků nebo kontrol osob či vozidel. Například v mém obvodu, obecně v Krajském ředitelství hl. m. Prahy se vyskytuje mnoho hotelů a s tím i cizinců. Přijdou na místní součást nahlásit odcizený mobilní telefon, starší kolega cizinci poví, že neumí anglický jazyk a požádá mě, abych se cizince ujal. Práce s touto osobou je daleko náročnější než s osobou ovládající plynně český jazyk. Řádně poučit osobu musím anglicky a odpověď na mnou položených 7 kriminalistických otázek je též v angličtině. Navíc když je osoba pod vlivem návykové látky a je obětí například v případě loupeže, je jednání s touto osobou náročnější. Policista vlastně dělá něco navíc než druhý policista, kterému by stačilo říct, že neumí anglicky. Případně cizinci sdělí, ať přijde s tlumočníkem či osobou hovořící česky a anglicky nebo v jiných případech PČR obstará tlumočníka, který ovšem resort vyjde na další prostředky a to nemluvím o újmě z prodlení. Tato činnost se do tabulek vykazuje hůře. V případě, kdyby policisté byli více vzdělaní ve znalostech cizích jazyků, byli by v rámci různých výhod motivováni k tomu, aby se sebevzdělávali v tomto oboru, přispělo by to k lepšímu vytěžování a zjišťování skutečností k pachateli a lepší prezentaci veřejnosti. Což je jeden z bodů etického kodexu PČR. A policisté by měli nebo dokonce mají zájem, se učit cizí jazyk. Ve dnech volna se ho učí 47 respondentů a 64 policistů by mělo zájem se ho učit v rámci výkonu služby formou kurzů. Myslím si, že by Policie České republiky v návaznosti na uprchlickou vlnu z Ukrajiny měla interně zareagovat způsobem, kde by zajištěním dotací z Evropských fondů, které se například poskytují integračním centrům, by mohla vytvořit jazykové/multikulturní kurzy zaměřené na jednání s ukrajinskou menšinou. V současné době ke dni 31. 12. 2022 se v České republice nachází 636.282 Ukrajinců, což dělá z Ukrajinců největší oficiálně zaznamenanou menšinu v České republice. Jedná se o značný nárůst oproti roku 2021, tedy před začátkem agrese na Ukrajinu ze strany Ruska, kdy dle čtvrtletní zprávy Českého statistického úřadu ze dne 31. 12. 2021

zde pobývalo 196.875 Ukrajinců. Za rok na území České republiky přibylo 439.407 Ukrajinců. Dle výzkumem získaných odpovědí 65 policistů uvádí, že umí cizí jazyk, ale i mezi Ukrajinci a dalšími cizinci jsou lidé, kteří druhý jazyk neovládají. Tím pádem by se mohlo předpokládat, že by se s Ukrajinci mohli dorozumět starší příslušníci policie, kdy se za socialistického uspořádání systému učilo na školách rusky (ukrajinština a ruština je poměrně totožný jazyk v mluvené formě). Sametová revoluce proběhla před 34 lety. Tudiž by se dalo předpokládat, že efektivně na přijatelné úrovni by rusky mohli hovořit 3 respondenti, kterým je více jak 46 let. A to je podle mě nedostačující. V rámci uskutečňování multikulturních kurzů bych byl obezřetnější. Jelikož dle průzkumu 47 policistů by nemělo zájem se zúčastnit školení o multikulturu a menšiny a menší polovina 31 policistů by se školení zúčastnila. Načež 66 policistů by se vůbec nezúčastnila školení o jednání s cizinci.

Na základě výše uvedených faktů navrhuji, aby tak, jak jsou prováděny střelecké výcviky, byly prováděny i jazykové kurzy v rámci služby se zaměřením na jazyky používané nejpočetnějšími menšinami v České republice a okrajově se zaměřit na jejich zvyky, kulturu a sociální život v ČR.

Zmínil jsem se o Základní odborné přípravě. Ta se v době mé přípravy skládala z teoretické a praktické části. V rámci teoretické přípravy jsem se okrajově seznámil s tím, že policisté se setkávají s menšinami, cizinci a osobami transgender a policista by měl s těmito lidmi jednat profesionálně a nestranně. Upřímně to je vše, co jsem si z tohoto tématu multikulturalismus odnesl a nezdála se mi tato příprava pro výkon policisty na ulici dostačující. Stejný názor na to má 54 respondentů. S tím i souvisí znalost nejzákladnějšího policejního pokynu na úseku menšin č. 258/2013 a jeho novely č. 204/2016. Rovných 66 příslušníků nemá ponětí, co je jeho obsahem. Na to, že se tohle téma vyučuje na ZOP, a chce PČR aplikovat motto "Pomáhat a chránit" na každého občana v České republice. Jak je schopna profesionálně a kvalitně sloužit veřejnosti a společnosti, které je momentálně součástí 1.116.154 cizinců? Do té doby než jsem začal zpracovávat tuto práci jsem také netušil, že tuhle činnost na úseku menšin upravuje policejní pokyn nebo, že existují styční důstojníci. Cizinců přibývá a klesající tendenci počtu nemá. K čemu jsou přípisy vypracované dvěma analytiky na řádnou ustrojenost, jak dlouhý má mít policista

sestříhaný vous a programy o dodržování lidských práv, když problematika dodržování lidských práv je upravena v Ústavě České republiky, Listině základních práv a svobod, tak i v samotné bibli policisty v zákoně o Policii ČR č. 273/2008 Sb. To si to policista musí přečíst čtyřikrát, aby věděl, že se člověk nemá ponižovat a mučit? Víme, že součástí přijímacího řízení je povinnost se zúčastnit psychotestů, kterých je součástí i IQ test.

Proto navrhuji zaměřit se na výuku cizích jazyků, i kdyby jen anglického jazyka, který se během mého studia na ZOP ani nevyučoval. Rozšířit výuku multikulturní výchovy, přiblížení menšin pobývajících na území ČR a případně připravit přednášky policistů či styčných důstojníků, kteří by studentům problematiku policejního pokynu č. 258/2013 na úseku menšin vysvětlili.

Pozitivně bych to viděl v rámci znalosti problematiky s integračními centry, kde 34 policistů uvádí, že je s jejich činností seznámeno trochu, 19 je s nimi dokonale seznámeno a 25 o jejich činnosti vůbec netuší. Dále co vidím, jako správný krok vpřed ku transparentnosti PČR k menšinám a cizincům je program prevence s názvem „Týden proti rasismu“, který se poprvé České republice uskutečnil v březnu 2022, kde Policie České republiky byla oslovena představiteli Českobratrské církve evangelické, která PČR představila tento koncept vycházející z německé Nadace proti rasismu, kde vedle škol a neziskového sektoru na aktivitách spolupracují také sportovní organizace, ale i bezpečnostní sbory. Dalším pozitivem je reakce na uprchlickou krizi osob z Ukrajiny, kde PČR představila svůj preventivní program „Kyberkampaň“ v ruském a ukrajinském jazyce. To úzce souvisí i s mým návrhem, inovací, vytvořit speciální personální tabulku, na příslušných obvodních odděleních vykazujících vyšší kriminalitu cizinců, pro policistu, občanského zaměstnance nebo sociálního pracovníka, který by byl speciálně proškolen na problematiku jednání s cizinci. Kde se pro tuto inovaci vyslovilo 56 respondentů, kteří vyjádřili názor, že by byli pro jeho zřízení. S toho vyvozují, že situace v problematice s cizinci je na většině oddělení vnímána tak, že by policistům v řadě věcí tento proškolený pracovník usnadnil práci. Byl by vybaven základními znalosti angličtiny, ruštiny, ukrajinštiny, případně vietnamštiny, to by záleželo na jeho kvalifikaci. Podle mé představy by buď tlumočil a byl k dispozici policistovi na oddělení, anebo, pokud

by to situace dovolovala, mohl by i vyrazit na místo činu, kde se nachází cizinec a hlídka by nebyla schopna ho vytěžit.

Zásadní otázkou však zůstává, kde z už tak zdevastovaného rozpočtu po epidemii covid-19 a nyní při probíhajícím konfliktu na Ukrajině získat potřebné prostředky? Prostředky pro zatraktivnění policejní práce v rámci obsazenosti tabulek, pro preventivní programy na úseku menšin, a hlavně pro vzdělávání policistů v rovině menšin a komunikaci s nimi? Velkou perspektivu bych viděl ve fondech Evropské unie nebo Norských fondech. Ve spolupráci s určenými policejními útvary odpovídá za přípravu projektů PČR spolufinancovaných z evropských a investičních fondů a jiných mimorozpočtových zdrojů oddělení koordinace evropských fondů. Skrze toto oddělení by mohla být zpracována žádost o poskytnutí potřebných finančních prostředků s účastí rozpočtu PČR, Norského fondu či Fondů národních programů EU v oblasti vnitřních věcí, ze kterých by se financoval bod programu například s názvem "Jazyková a multikulturní příprava Policie České republiky na úseku menšin." Dalším příspěvkem do rozpočtu PČR by mohl být, ač možná kontroverzní, nápad pro zpoplatnění výjezdů PČR na místo při přivolání občanem, kde by se šetřením následně zjistilo, že se jednalo o banální a zcela nemístné oznámení nebo občanskoprávní spor, kde by bylo zjištěno, že nehrozila újma na zdraví a škoda na majetku. Po tomto zjištění by se občanovi vystavil blok v podobě tzv. příkazu k úhradě výjezdu PČR do určité výše stanovené zákonem. Vymahatelnost by připadla buď zaplacením na místě či by ji převzal celní úřad jako při nezaplaceném příkazu na místě s vystavenou složenkou.

Závěr

V první řadě jsem se pokusil vymezit základní termíny fenoménu multikulturalismu a multikulturní výchovy. Tyto pojmy byly základní pro další téma, menšiny, jelikož s menšinami tyto termíny úzce souvisí. V této části jsem popsal, jaké vnitrostátní předpisy a mezinárodní smlouvy téma menšiny upravují, jaké menšiny se na českém území vyskytují z pohledu historie a současných trendů. Zároveň jsem si vybral pět nejvíce zastoupených menšin pobývajících v České republice, které jsem se rozhodl popsat v rovině historických souvislostí a jejich aktuálnímu počtu na našem území. Po tomto jakémsi úvodu, jsem se mohl zabírat vztahem mezi menšinami a Policií České republiky. Její historie, organizace, cíle, metody, činnost na úseku s menšinami, filozofie a její cíl do budoucna v rámci národní strategie ministerstva vnitra na léta 2022-2027. Hlavním cílem mé bakalářské práce bylo zjistit výzkumnou metodou formou dotazníku, jestli jsou příslušníci Policie ČR dostatečně připraveni a vybaveni na úseku menšin a cizinců a navrhnout vhodná řešení pro její případnou inovaci a financování. V rámci výzkumu mě zajímal i pohled a názor na Policii ČR, integrační systém a českou společnost jako takovou ze strany cizince. Proto jsem zvolil výzkumnou metodu formou rozhovoru, pomocí kterého jsem se pokusil zjistit jeho osobní zkušenost se začleněním do majoritní společnosti.

Seznam použité literatury

Balvín, Jaroslav a kolektiv. *Výchova, vzdělávání a kultura ve vztahu k národnostním menšinám.* Praha : Komise Rady hl. m. Prahy pro oblast národnostních menšin, 2004. stránky 386-388. ISBN 80-902972-6-9.

COPS Community oriented policing services. *Community Policing Defined.* Washington DC : U.S. Department of Justice, 2012. ISBN: 978-1-935676-06-5.

Gabal, Ivan a kolektiv. *Etnické menšiny ve střední Evropě.* Praha : G plus G, 1999, Ivan Gabal a kolektiv 1999, 1999. stránky 52-58. ISBN 80-86-103-23-4.

Hirt, Mgr. Tomáš, Ph.D. *Moderní-dějiny.cz. Holokaust a jiné genocidy.* [Online] © Všechna práva vyhrazena 2009 - 2022 Občanské sdružení PANT, leden 2016. [Citace: 10. 11 2022.] <https://www.moderni-dejiny.cz/clanek/narod-etnikum-identita-slovnicek-pojmu/>. IBAN 978-80-905942-7-2.

Hübschmannová, Milena. *Romové v České republice (1945-1998).* Praha : Socioklub, 1999. str. 98. 80-902260-7-8.

Machačová, Jana a Jiří Matějček. *Sociální pozice národnostních menšin v českých zemích 1918-1938.* Opava : Slezský ústav Slezského zemského muzea, 1999. str. 111. ISBN 80-86224-11-2.

Machovcová, Kateřina. *Metodický portál RVP.cz. Národní pedagogický institut České republiky.* [Online] Creative Commons BY-NC-ND, 16. 10 2018. [Citace: 07. 11 2022.] <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/G/21736/stereotypy-a-predsudky-jako-myslenkove-chyby.html>.

Malina, Jaroslav. *Antropologický slovník, aneb, Co by mohl o člověku vědět každý člověk.* Brno : Akademické nakladatelství CERM, c2009, 2009. ISBN 978-80-7204-560-0.

McAuliffe, M. a A. Triandafyllidou. publications.iom.int. *World Migration Report 2022*. [Online] Copyright © 2022 International Organization for Migration Geneva, 1. prosinec 2021. [Citace: 18. listopad 2022.] <https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2022>. ISBN 978-92-9268-078-7.

Mareš Miroslav, Lubomír Kopeček, Pavel Pečinka, Věra Stýskalíková. *Etnické menšiny a Česká politika Analýza stranických přístupů k etnické a imigrační politice po roce 1989*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2004, 2004. stránky 65-66. ISBN 80-7325-050-0.

Monika Morgensternová, Lenka Šulová (za kolektiv autorů). *Interkulturní psychologie - Rozvoj interkulturní senzitivity*. Praha : Nakladatelství Karolinum, 2007. str. 74. ISBN 978-80-246-1361-1.

Policie České republiky,. *Policie České republiky 2. vydání*. Praha : Policejní prezidium České republiky 2017, 2017. ISBN 978-80-270-0664-9.

Šišková, Tatjana za spoluautory. *Menšiny a migranti v České republice*. Praha : Portál, s.r.o., 2001. str. 15. ISBN 80-7178-648-9.

Šteinbach, plk. Mgr. et Mgr. Miroslav. *Čtvrtstoletí Policie České republiky*. Praha : Policejní prezidium České republiky 2016, 2016. ISBN 978-80-260-9597-2.

Vokuš, PhDr. Jiří. *Policie České republiky 2. vydání*. Praha : Policejní prezidium České republiky, 2010. ISBN 978-80-254-7700-7.

Blažejovská, Markéta. Vede pluralistický multikulturalismus k posílení sociální soudržnosti? Příklad integrace imigrantů v evropských zemích. *Bakalářská práce*. Brno : Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra sociologie, Brno 2010. PhDr. Michal Vašečka, PhD.

Trávníček, Bc. Pavel. Role policie v multikulturním prostředí. *Diplomová práce.* Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, Fakulta bezpečnostně právní, Katedra policejních činností, 2017. plk. v. v. Mgr. Ing. Radomír Heřman, MBA.

Ředitelství služby pořádkové policie Policejního prezidia České republiky. PPP č. 258/2013. *o činnosti na úseku menšin.* místo neznámé : Policejní prezidium České republiky, 2013.

Policejní prezidium České republiky. Zavádění metody Community policing do praxe. *ZPPP č. 211/2008 příloha č. 2.*

(ES), Evropský parlament a Rada. eur-lex.europa.eu. *EUR-Lex.* [Online] Evropský parlament a Rada (ES), 13. červenec 2009. [Citace: 21. listopad 2022.] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1470923600759&uri=CELEX:32009R0810>.

Agency, UNHCR The UN Refugee. data.unhcr.org. *Ukraine refugee situation.* [Online] UNHCR The UN Refugee Agency, 15. listopad 2022. [Citace: 18. listopad 2022.]

Bučková, Lucie. medkult.upmedia.cz. *Medkult.* [Online] © 2022 MedKult, 17. prosinec 2018. [Citace: 14. listopad 2022.] <http://medkult.upmedia.cz/Keywords/etnikum/>.

Comission, European. home-affairs.ec.europa.eu. *Legal migration and integration.* [Online] © European Union, 1995-2022. [Citace: 29. listopad 2022.] https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/legal-migration-and-integration_en.

Česká republika,. zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. *zakonyprolidi.cz*. [Online] © AION CS 2010-2022, 1. září 2022. [Citace: 28. listopad 2022.]
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-326#p31>.

Česká republika,. *zakonyprolidi.cz*. *Sbírka zákonů zákon č. 273/2001 Sb. o právech příslušníků národnostních menšin*. [Online] © AION CS 2010-2022, 1. červenec 2017. [Citace: 3. prosinec 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-273#p2-1>.

Česko. Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon) - znění od 1. 1. 2018. *Zákony pro lidi.cz*. [Online] © AION CS 2010-2022, 01. 01 2018. [Citace: 08. 11 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198#p1-1>.

Česko. *zakonyprolidi.cz*. *Sdělení č. 96/1998 Sb. - o sjednání Rámcové úmluvy o ochraně národnostních menšin*. [Online] © AION CS, s.r.o. 2010-2022, 1. únor 1998. [Citace: 31. prosinec 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-96>.

—. *zakonyprolidi.cz*. *Trestní zákon*. [Online] © AION CS 2010-2023, 5. leden 2023. [Citace: 24. leden 2023.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>.

Česko. *zakonyprolidi.cz*. *Sdělení č. 15/2007 Sb. m. s. - o sjednání podpisu Evropské charty regionálních či menšinových jazyků*. [Online] © AION CS 2010-2022, 1. březen 2007. [Citace: 27. prosinec 2022.]
<https://www.zakonyprolidi.cz/ms/2007-15>.

Česko. *zakonyprolidi.cz*. *Ústavní zákon č. 144/1968 Sb. - o postavení národností v Československé socialistické republice*. [Online] © AION CS 2010-2022, 1. leden 1969. [Citace: 7. prosinec 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1968-144>.

—. zakonyprolidi.cz. *Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. - Ústava České republiky.* [Online] © AION CS 2010-2022, 1. červen 2013. [Citace: 12. prosinec 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>.

—. zakonyprolidi.cz. *Usnesení č. 2/1993 Sb.- Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky.* [Online] © AION CS 2010-2022, 1. říjen 2021. [Citace: 12. prosinec 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-2>.

—. zakonyprolidi.cz. *Ústavní zákon č. 23/1991 Sb.- Ústavní zákon, kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon Federálního shromáždění ČSFR.* [Online] © AION CS 2010-2022, 8. únor 1991. [Citace: 12. prosinec 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-23>.

—. zakonyprolidi.cz. *Sdělení č. 209/1992 Sb.- federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.* [Online] © AION CS 2010-2022, 1. srpen 2021. [Citace: 26. prosinec 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-209>.

Česko. zakonyprolidi.cz. *Vyhláška č. 120/1976 Sb. - o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech.* [Online] © AION CS, s.r.o. 2010-2022, 3. leden 1976. [Citace: 27. prosinec 2022.] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1976-120>.

Česko. zakonyprolidi.cz. *Vyhláška č. 95/1974 Sb.- o Mezinárodní úmluvě o odstranění všech forem rasové diskriminace.* [Online] © AION CS, s.r.o. 2010-2022, 4. leden 1969. [Citace: 27. prosinec 2022.] přímá citace Část I, článek 1, odstavec 1. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1974-95>.

Český helsinský výbor,. Český helsinský výbor. *helcom.cz.* [Online] © Český helsinský výbor 2023. [Citace: 18. únor 2023.] <https://helcom.cz/>.

Český statistický úřad. Data - počet cizinců. *czso.cz*. [Online] 26. leden 2023. [Citace: 5. únor 2023.] https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu. R02 Počet cizinců v ČR - předběžné čtvrtletní údaje; 2004/06 - 2022/12.

Člověk v tísní. Člověk v tísní. *clovekvtsni.cz*. [Online] © People in Need , Šafaříkova 635/24, 120 00 Praha 2 Czech Republic. [Citace: 18. únor 2023.] <https://www.clovekvtsni.cz/>.

European Commission,. Schengen Information System. *home-affairs.ec.europa.eu*. [Online] Directorate-General for Migration and Home Affairs. [Citace: 30. listopad 2022.] https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-information-system_en.

—. SIRENE cooperation. *home-affairs.ec.europa.eu*. [Online] Directorate-General for Migration and Home Affairs. [Citace: 30. listopad 2022.] https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-information-system/sirene-cooperation_en.

Evropská komise,. Migration and Home Affairs. *home-affairs.ec.europa.eu*. [Online] Generální ředitelství pro migraci a vnitřní věci. [Citace: 29. listopad 2022.] https://home-affairs.ec.europa.eu/irregular-migration-return_cs.

Evropská rada,. *eur-lex.europa.eu*. *establishing a European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders of the Member States of the European Union*. [Online] 26. říjen 2004. [Citace: 29. listopad 2022.] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1513171334865&uri=CELEX:32004R2007>.

Evropská Rada. *consilium.europa.eu*. *Ochrana a prosazování lidských práv - Listina základních práv EU*. [Online] generální sekretariát Rady EU, 2. září 2022. [Citace: 26. prosinec 2022.] <https://www.consilium.europa.eu/cs/policies/human-rights/>.

Evropská unie,. eur-lex.europa.eu. *Listina základních práv Evropské unie*. [Online] © European Union, 1998-2022, 26. říjen 2012. [Citace: 26. prosinec 2022.] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A12012P%2FTXT>.

Gailová, Marie. romodrom.cz. *Romodrom*. [Online] © 2023 Romodrom. [Citace: 12. únor 2023.] <https://romodrom.cz/cs/kdo-jsme/o-nas/>.

Charita Česká republika. Charita Česká republika. *charita.cz*. [Online] © 2023 Charita Česká republika. [Citace: 18. únor 2023.] <https://www.charita.cz/>.

Ing. Jarmila Kouřilová, MBA. drom.cz. *Drom - Romské středisko*. [Online] © 2017 DROM, romské středisko. [Citace: 12. únor 2023.] <http://www.drom.cz/stranka/cz/19/kdo-jsme/>.

International, Amnesty. Amnesty International. *amnesty.cz*. [Online] © Amnesty International Česká republika. [Citace: 18. únor 2023.] <https://www.amnesty.cz/>.

Mgr. Kateřina Pospíšilová, Mgr. Michaela Veselá a Společně k bezpečí o.s., Community Policing. *mvcr.cz*. [Online] © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, Praha 2008. [Citace: 17. únor 2023.] <https://www.mvcr.cz/clanek/community-policing.aspx>. Manuál pro uniformovanou policii.

Migrace v souvislostech,. clovekvtsni.cz. *Mezinárodní migrace: Statistiky a nejdůležitější pojmy*. [Online] © Člověk v tísni, o.p.s., 12. září 2022. [Citace: 16. listopad 2022.] <https://www.clovekvtsni.cz/mezinarodni-migrace-v-cislech-9443gp#co-je-mezinarodni-migrace-kdo-je-migrant->.

Migration, IOM UN. displacement.iom.int. *Ukraine — Internal Displacement Report — General Population Survey Round 4 (29 April – 3 May 2022)*. [Online] International organization for migration (IOM), 4. květen 2022. [Citace: 18. listopad 2022.] <https://displacement.iom.int/reports/ukraine-internal-displacement-report-general-population-survey-round-4-29-april-3-may-2022>.

Ministerstvo vnitra České republiky. Čtvrtletní zpráva o migraci za 2. čtvrtletí 2022. *mvcr.cz*. [Online] © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena., 6. září 2022. [Citace: 6. prosinec 2022.] <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ctvrtletni-zprava-o-migraci-za-2-ctvrtleti-2022.aspx>.

Ministerstvo vnitra České republiky. Legální migrace. *mvcr.cz*. [Online] © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, 28. listopad 2017. [Citace: 29. listopad 2022.] <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/legalni-migrace.aspx>.

Ministerstvo vnitra České republiky. *mvcr.cz*. *Slovníček pojmů z oblasti migrace*. [Online] © 2022 Ministerstvo vnitra České republiky, 4. srpen 2015. [Citace: 16. listopad 2022.] <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu.aspx>.

Ministerstvo vnitra České republiky. Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027. *mvcr.cz*. [Online] © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena, 11. duben 2022. [Citace: 21. únor 2023.] <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2022-az-2027.aspx>.

—. Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022 až 2027 - Implementační plán. *mvcr.cz*. [Online] © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena, 11. duben 2022. [Citace: 21. únor 2023.] <https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2022-az-2027.aspx>.

Ministerstvo vnitra České republiky. Integrace cizinců. *mvcr.cz*. [Online] © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena. [Citace: 18. únor 2023.] <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/integrace-cizincu.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>.

Multikulturní centrum Praha. multikulturní centrum praha. *mkc.cz*. [Online] © 2016 - Multikulturní centrum Praha. [Citace: 18. únor 2023.] <https://mkc.cz/>.

Obruča, Dominik. migraceonline.cz. *Vnitřní migrace – přehlížený fenomén, který mění svět*. [Online] Multikulturní centrum Praha, 23. červenec 2019. [Citace: 18. listopad 2022.] <https://migraceonline.cz/cz/e-knihovna/vnitri-migrace-prehlizeny-fenomen-ktery-meni-svet>.

Organizace na podporu integraci menšin. OPIM. *opim.cz*. [Online] OPIM z.s. © Všechna práva vyhrazena. [Citace: 18. únor 2023.] <https://opim.cz/>.

Policie České republiky. Vývoj registrované kriminality v roce 2022. *policie.cz*. [Online] © 2023 Policie ČR, všechna práva vyhrazena, 13. leden 2023. [Citace: 22. únor 2023.] <https://www.policie.cz/clanek/vyvoj-registrovane-kriminality-v-roce-2022.aspx>.

Policie České republiky. Oddělení koordinace evropských fondů. *policie.cz*. [Online] © 2023 Policie ČR, všechna práva vyhrazena, [Citace: 1. březen 2023.] <https://www.policie.cz/clanek/kancelar-projektu-a-evropskych-fondu-470764.aspx>

Policie České republiky. Národní programy Fondů EU v oblasti vnitřních věcí (ISF a AMIF). *policie.cz*. [Online] © 2023 Policie ČR, všechna práva vyhrazena, [Citace: 1. březen 2023.] <https://www.policie.cz/clanek/narodni-programy-fondu-eu-v-oblasti-vnitrnich-veci-isf-a-amif.aspx>

Policie České republiky. Norské fondy 2014 – 2021. *policie.cz*. [Online] © 2023 Policie ČR, všechna práva vyhrazena, [Citace: 1. březen 2023.] <https://www.policie.cz/clanek/norske-fondy-2014-2021.aspx>

Policie České republiky. Policie proti rasismu a rasové diskriminaci. *policie.cz*. [Online] © 2023 Policie ČR, všechna práva vyhrazena, 21. březen 2022. [Citace: 1. březen 2023.] <https://www.policie.cz/clanek/policie-proti-rasismu-a-rasove-diskriminaci.aspx>

Policie České republiky. Skutečně zachraňujete své peníze?!. *policie.cz*. [Online] © 2023 Policie ČR, všechna práva vyhrazena, 7. března 2022. [Citace: 1. březen 2023.] <https://www.policie.cz/clanek/skutecne-zachranujete-sve-penize.aspx>

Ponton. Ponton. *ponton.cz*. [Online] [Citace: 18. únor 2023.] <http://ponton.cz/>.

Rada Evropy, echr.coe.int. *European Convention on Human Rights*. [Online] European court of human rights, 4. listopad 1950. [Citace: 26. prosinec 2022.] https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=basictexts&c=#n1359128122487_pointer.

Ransdorf Miroslav, Jiří Linhart. encyklopedie.soc.cas.cz. *Sociologická encyklopedie*. [Online] Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 10. listopad 2018. [Citace: 14. listopad 2022.] <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Rasa>, <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Rasismus>

Ryšavý, Zdeněk. sdruzeniromea.cz. *Romea - Romská mediální a vzdělávací organizace*. [Online] © 2003 - 2022 ROMEA, o. p. s., Created by RyNet.cz. [Citace: 12. únor 2023.] <https://www.sdruzeniromea.cz/index.php/kdo-jsme/onas>.

Sdružení pro integraci a migraci. Sdružení pro integraci a migraci. *migrace.com*. [Online] Copyright © 2011 – 2023 Sdružení pro integraci a migraci, Všechna práva vyhrazena. [Citace: 18. únor 2023.] <https://www.migrace.com/>.

Slovo21. Slovo 21. *slovo21.cz*. [Online] Slovo21® copyright © 2021 all rights reserved. [Citace: 18. únor 2023.] <https://www.slovo21.cz/>.

Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra, Správa uprchlických zařízení MV. *integracnicentra.cz*. [Online] Správa uprchlických zařízení MV. [Citace: 18. únor 2023.] <https://www.integracnicentra.cz/>.

Taras, Raymond. ©2000–2022 ITHAKA. *JSTOR.org*. [Online] Edinburgh University Press, 2013. [Citace: 5. 11 2022.]
<https://www.jstor.org/stable/10.3366/j.ctt20q22fw.21>.

Vláda České republiky, vlada.cz. *Mezinárodní pakt o občanských a politických právech*. [Online] vláda ČR (c) 2009-2022, 2. září 2011. [Citace: 27. prosinec 2022.]
<https://www.vlada.cz/cz/ppov/rlp/dokumenty/zpravy-plneni-mezin-umluv/mezinarodni-pakt-o-obcanskych-a-politicky-pravech-19851/>.

Vláda České republiky, vlada.cz. *Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin*. [Online] vláda ČR (c) 2009-2022, 9. listopad 2005. [Citace: 31. prosinec 2022.]
<https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/dokumenty/mezinarodni-dokumenty/ramcova-umluva-o-ochrane-narodnostnich-mensin-6912/>.

Vláda České republiky, vlada.cz. *Úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace*. [Online] vláda ČR (c) 2009-2022, 26. říjen 2006. [Citace: 27. prosinec 2022.]
<https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/rlp/dokumenty/umluva-o-odstraneni-vsech-forem-rasove-diskriminace-19721/>.

Vláda České republiky, vlada.cz. *Evropská Charta regionálních či menšinových jazyků*. [Online] vláda ČR (c) 2009-2022, 2. červen 2006. [Citace: 27. prosinec 2022.]
<https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/dokumenty/mezinarodni-dokumenty/evropska-charta-regionalnich-ci-mensinovy-jazyku-17547/>.

Vláda České republiky, vlada.cz. *Rada vlády pro lidská práva*. [Online] vláda ČR (c) 2009-2023. [Citace: 14. únor 2023.]
<https://www.vlada.cz/cz/ppov/rlp/rlp-uvod-17537/>.

—. Rada vlády pro národnostní menšiny. vlada.cz. [Online] vláda ČR (c) 2009-2023. [Citace: 14. únor 2023.]
<https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/historie-a-soucasnost-rady-15074/>.

—. Rada vlády pro záležitosti romské menšiny. *vlada.cz*. [Online] Vláda ČR (c) 2009-2023. [Citace: 14. únor 2023.] <https://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/zalezitosti-romske-komunity/uvod-5779/>.

Vláda České republiky. *vlada.cz*. *Romská národnostní menšina*. [Online] Vláda ČR (c) 2009-2023, 21. říjen 2022. [Citace: 5. únor 2023.] <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/romska-narodnostni-mensina-16149/>.

—. *vlada.cz*. *Ruská národnostní menšina*. [Online] Vláda ČR (c) 2009-2023, 21. říjen 2022. [Citace: 9. únor 2023.] <https://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/mensiny/ruska-narodnostni-mensina-16155/>.

Přílohy

Dotazník

1.) Jste muž či žena?

- a) muž
- b) žena

2.) Váš věk?

- a) 18-25 let
- b) 26-35 let
- c) 36-45 let
- d) 46-55 let
- e) 56 a více let

3.) Jak dlouho jste ve služebním poměru Policie ČR?

- a) 1-3 roky
- b) 4-8 let
- c) 9-12 let
- d) 13-17 let
- e) 18-22 let
- f) 23 a více let

4.) Na jakém útvaru PČR sloužíte?

- a) MOP/OOP
- b) OHS
- c) PMJ
- d) SKPV
- e) Dopravní policie
- f) Cizinecká policie
- g) SPJ
- h) ZJ
- ch) služba kynologie a hipologie
- i) poříční oddělení

j) jiné

5.) Jaké je vaše místo výkonu služby?

- a) Hl. m. Praha
- b) Středočeský kraj
- c) Moravskoslezský kraj
- d) Ústecký kraj
- e) Jihočeský kraj
- f) Karlovarský kraj
- g) Jihomoravský kraj
- h) Zlínský kraj
- ch) Olomoucký kraj
- i) Královéhradecký kraj
- j) Pardubický kraj
- k) kraj Vysočina
- l) Liberecký kraj
- m) Plzeňský kraj

6.) Umíte cizí jazyk?

- a) ano
- b) ne

7.) Učíte se nebo chtěl/a byste se učit cizí jazyk v dnech volna?

- a) ano
- b) ne

8.) Měl/a byste zájem se učit cizí jazyk v rámci výkonu služby formou kurzů? (Ve stejné podobě jako se například provádí střelecké cvičení a taktika)

- a) ano
- b) ne

9.) Měl/a byste zájem se zúčastnit školení o multikulturní společnosti/multikulturalismu?

- a) ano
- b) ne

10.) Měl/a byste zájem se zúčastnit školení o jednání s cizinci nejvíce počtem zastoupeným v České republice?

- a) ano
- b) ne

11.) Zúčastnil/a jste se někdy školení se zaměřením na jednání s osobami cizí státní příslušnosti či národnosti?

- a) ano
- b) ne

12.) Pokud ano, bylo přínosné?

- a) ano
- b) ne

13.) Problematika cizinců a menšin se vyučuje na Základní odborné přípravě (ZOP). Bylo toto vzdělání přínosné pro praktický výkon služby policisty služby pořádkové policie?

- a) ano
- b) ne

14.) Zajímáte se o problematiku cizinců v České republice?

- a) ano
- b) ne

15.) Mělo by z hlediska řešení kriminality cizinců smysl, aby na příslušných obvodních odděleních vykazujících vyšší kriminalitu cizinců, byl policista, občanský zaměstnanec nebo sociální pracovník, který by byl speciálně proškolen na problematiku jednání s cizinci jako například někteří policisté, kteří jsou proškoleni na domácí násilí apod.?

- a) ano

b) ne

16.) Jaké jsou vaše zkušenosti na úseku spolupráce s národnostními menšinami ze strany samosprávy?

- a) pozitivní
- b) negativní
- c) žádné

17.) Jaké jsou vaše zkušenosti na úseku spolupráce s národnostními menšinami ze strany státní správy (krajské úřady apod.)

- a) pozitivní
- b) negativní
- c) žádné

18.) Jaké jsou vaše zkušenosti na úseku spolupráce s národnostními menšinami ze strany nestátních organizací, institucí?

- a) pozitivní
- b) negativní
- c) žádné

19.) Jste obeznámen/a s činností integračních center?

- a) ano
- b) ne
- c) trochu

20.) Víte co je obsahem pokynu ZPPP č. 258/2013 a jeho novely č. 204/2016?

- a) ano
- b) ne

21.) Bylo by pro vás větší motivací se sebevzdělávat na úseku menšin, cizinců a cizích jazyků, kdyby to mělo vliv na vaše vyšší finanční ohodnocení?

- a) ano
- b) ne

c) peníze pro mě nejsou motivace

Rozhovor

F: Kdy a kde jsi se narodil?

Y: Narodil jsem se ve městě Chust, kde jsem i bydlel. Nachází se 150 kilometrů od města Užhorod v Zakarpatské oblasti na západní části Ukrajiny. Teď bydlím v Praze 9.

F: Stihl jsi na Ukrajině ještě studovat nebo jsi chodil do školy až tu v České republice?

Y: Základní školu jsem dodělal na Ukrajině, kde jsem dokončil devět tříd. Ale je tam možnost chodit celkem do dvanácti tříd. Na základní školu jsem chodil do Chustu do 5. třídy, 2 roky v obci Kopashново a další dva roky na základní školu v obci Ust'-Čorna.

F: Máš tam kamarády?

Y: Na Ukrajině mám hodně kamarádů, se kterými jsem se seznámil na základce a z okolí, kde jsem bydlel. Když se tam v létě vrátím, tak je navštívím, popovídáme si.

F: Jak vnímají to, že bydlíš v ČR?

Y: Byli smutní. Ale když jsem se stěhoval do České republiky, tak mi bylo 14 let. Takže jsme to vnímali negativně, že se roztrhne parta kamarádů a tak.

F: Přestěhovala se do ČR celá tvá rodina?

Y: Do Česka jsem se přestěhoval s maminkou a sestrou. Přestěhovali jsme se kvůli tomu, že v České republice je lepší životní úroveň. Ale souviselo to i s rozvodem rodičů. Ti se rozvedli, když mi bylo 9 let. Do té doby než jsme se spolu do Česka přestěhovali, tak mamka jezdila do Česka pracovat. Mezitím se seznámila s mým otčímem Radkem, který se rozhodl si ji vzít a proto se rozhodla se přestěhovat do Česka.

F: Jak probíhala tvá integrace? Jednání ze strany Cizinecké policie, jako cizinec jsi jakého statutu?

Y: Mám povolení k trvalému pobytu. Ze začátku jsem dostal vízum do 90 dnů a poté skrze otčíma jsem dostal povolení k pobytu na 10 let. V roce 2020 jsem zažádal o prodloužení, kdy mi pobyt byl prodloužen o 5 let do roku 2026. Už teď se mohu stát občanem České republiky, ale je s tím spousta papírování a dvakrát mi žádost bez zdůvodnění zamítli. Od mého právního zástupce jsem se dozvěděl, že jsem nesplnil podmínky pro integraci. To mě překvapilo, jelikož jsem tu vystudoval střední školu, kde jsem odmaturoval i z českého jazyka a i jsem tu pracoval a udělal si zde přátele. Ohledně toho prodlužování jsem to měl jednodušší, protože jsem zde pobýval déle než 10 let. I jsem jako jeden z mála Ukrajinců, který odmaturoval. Ve třídě jich bylo několik a jen já jsem střední úspěšně dokončil.

F: Žil jsi i v jiné zemi?

Y: Nežil. Jen na Ukrajině a tu v ČR.

F: Jak dlouho tu pobýváš?

Y: Od roku 2011. Když začal covid, tak jsem bydlel rok na Ukrajině, ale jinak jsem ČR přes 11 let.

F: Za jak dlouho jsi se naučil Český jazyk? Bylo to pro tebe těžké?

Y: Upřímně jsem měl pocit, že ho znám a bylo pro mě snadné se ho naučit. Ale bylo to celkem pod tlakem, jelikož když jsem sem přijel, tak jsem měl za 3 týdny nastoupit do 9. třídy. Takže abych se domluvil s učiteli, tak jsem byl nucený se ho naučit. Takže za 3 týdny jsem se naučil česky a poté při komunikaci se spolužáky.

F: Jak na tebe působila nebo působí společnost v České republice?

Y: Připadal jsem si doopravdy v cizí zemi z pohledu jazyka. Nikomu jsem nerozuměl. Teď tu na každém rohu v obchodě potkávám spousta Ukrajinců. Ve škole to bylo také těžké, protože jsem málo rozuměl česky a udělat si přátele bylo těžké.

F: Kde jsi navštěvoval základní školu?

Y: V Praze Základní škola Špitálská.

F: Kde jsi navštěvoval střední školu?

Y: TRIVIS – Střední škola veřejnoprávní Hovorčovická, Praha 8

F: Absolvoval jsi vysokou školu?

Y: Nechodil jsem na ni. Ale chtěl bych si ji udělat.

F: Když jsi úspěšně absolvoval ZŠ a SŠ. Jací byli spolužáci, učitelský sbor?

Y: Od spolužáků jsem nic nepocítil. Chovali se ke mně normálně na jejich věk. Občas na střední jsem se setkal s tím, že mi někdo řekl, že jsem vychcáný ukáčko a podobný narážky. Ale bylo to vždycky do snesitelné úrovně. Jen od jedné učitelky jsem se setkal s tím, že nebyla moc ráda, že mě učí. Aspoň mi to tak přišlo, ale žádné urážky z její strany neproběhly.

F: Limitovaly tě jazykové mezery?

Y: Ze začátku ano, to je jasné. Sotva jsem se začínal učit česky, ale během deváté třídy si to sedlo. Nejvíc pro mě byla těžká psaná čeština. Háčky, čárky a tak. Ale dávám to za vinu sobě, protože jsem byl líný se to učit. Do maturity jsem to dohnal.

F: Jsi někde zaměstnán?

Y: Momentálně ne kvůli zdravotnímu stavu. Ale před úrazem jsem odebíral vzorky z vody ve společnosti ALS v laboratoři. Prováděl jsem chemické výzkumy ohledně kontaminace. Pracoval jsem tam rok. Během toho, ještě pomáhám tátovi s podnikáním, jelikož na Ukrajině má stavební firmu na stavění domů ze dřeva, tak mu pomáhám s češtinou, protože i z ČR je poměrně vysoká poptávka.

F: Navštěvuješ svou rodnou zemi?

Y: Ano. Ale je to tak dvakrát za rok. Jsem tam vždycky tak měsíc. Stále tam mám otce a část rodiny.

F: Co si myslíš o současné situaci na východě Ukrajiny?

Y: Rozhodně je to špatná věc. Konflikt tam probíhá od roku 2014. Řeknu svůj názor. Putin je vládce v Rusku 20 let. Během toho zapříčinil konflikt v Čečně, Arménii a teď na Donbase. V roce 2012 byla konference v Moskvě, kde se rozhodovalo o tom, zda bude Putin stále vládnout. Proto, aby odpoutal pozornost, vymyslel si nacisty na Ukrajině. Přitom mají v Rusku bídu, špatné cesty, málo léků a tak společnost začala sledovat pouze „problémy“ na Ukrajině.

F: Jaká, dle tvého názoru, sociální vrstva společnosti jsem z Ukrajiny uprchla?

Y: Určitě z větší části bohatší vrstva. Ale pak samozřejmě i ti chudší. Těžko říct, protože v Čechách se s ostatními Ukrajinci moc nebavím. Jediné koho znám z Ukrajiny je rodina.

F: Myslíš si, že jsou Češi vůči Ukrajincům nebo obecně cizincům přátelští?

Y: Nikdy jsem se nesešel s odmítavým jednáním ze strany Čechů. Myslím si, že jsou přátelští.

F: Spatřuješ rozdíly mezi českou a ukrajinskou společností?

Y: Myslím si, že jsme si hodně podobní. Žádné rozdíly mezi námi nevidím. Vnímám to i tak, že hodně Ukrajinců je ze zakarpatské oblasti (Podkarpatská rus) a znám většinu Ukrajinců z této oblasti, protože jsem tam žil a rozdíly mezi námi nevidím.

F: Jakou máš zkušenost s Policií České republiky?

Y: Kladnou. Vždycky jsem se setkal se vstřícným jednáním ze strany policistů. I ze zkušenosti, kterým jsem byl svědkem, tak dopravní kontrola kamaráda proběhla úplně normálně.

F: Myslíš, že bylo ze strany policistů jednání vůči tobě rozdílné oproti rodilému Čechovi?

Y: Jak jsem říkal, vždycky bylo kladné a proto bez rozdílu.

F: Využil jsi nějaký z integračních programů?

Y: Žádného programu ani dávek jsem nevyužil. Jen ohledně zdokonalení v českém jazyce jsem si dohodl doučování s učitelkou na střední škole.

F: Byl přínosný?

Y: To doučování přínosné nebylo. Vzal jsem si z toho to, co už jsem věděl. Musel jsem hodně číst a poslouchat češtinu.

F: Máš v ČR i přátele mezi Ukrajinci?

Y: Mezi ukrajinskou komunitou se nevyskytují. Mám mezi nimi pár přátel, ale ti moc dobře česky neumí. Mluvím s nimi ukrajinsky, ale se všemi s kým se bavím, tak jsem znal z dřívějšíka na Ukrajině.

F: Jak na tebe působí?

Y: Jsou pro mě docela zvláštní, protože se pohybují v jiném prostředí než já. Oni spíš mezi tou ukrajinskou komunitou já víc s Čechama.

F: Máš nějakou zkušenost ohledně ukrajinské komunity a její spolupráce s Policií České republiky?

Y: Mám pocit, že se policie bojí. Kvůli tomu, zda mají vše v pořádku ohledně povolení k pobytu. Zpátky na Ukrajinu se mým kamarádům nechce, protože tady v Čechách se dají vydělat dobré peníze a o tuhle možnost nechtějí přijít. Celkově si myslím, že ty co znám tak se tu snaží integrovat, nedělat zbytečné problémy a být součástí české společnosti.

F: Setkal jsi se v ČR s rasismem?

Y: Jen na té střední škole od učitelky, kdy se mě zeptala „Co tu děláte?“ jako ohledně mého původu a tu v ČR. Ale jinak nikdy. Na základní škole jsem spíš přemýšlel nad tím, že se semnou moc spolužáci nebaví protože jsem neuměl česky a jinak se semnou nedomluvili. Moje sestra ano. Došlo k nějakému malichernému problému na ulici a ten druhý ji měl nadávat do zasranejch úkáček a podobně. Ale tohle bylo fakt výjimečný. Spíše ne.

F: Líbí se ti v ČR?

Y: Ano. Protože je tu bezpečně a cítím se v bezpečí. Necítím od státu starost o to, kde, co dělám a takový pocit mám i od lidí, kteří tu žijí. Na Ukrajině se mě neustále někdo na něco ptal, co a jak si mají zařídit. Je to tu více ekonomicky stabilní než na Ukrajině. Líbí se mi tu.